

Uttanríkis- og vinnumálaráðið

Dagfesting: 20.12.2024
Mál nr.: 24/20372
Málsviðgjørt: uak/mj/hdp/sm/oys
Ummælistíð:
Eftirkannað: Lögartænastan
dagfestir

Uppskot til

Løgtingslög um nettrygd

(Nettrygdarlógin)

Kapittul 1 Endamál, gildisøki, og allýsingar

Endamál

§ 1. Endamálið við hesi løgtingslög er at styrkja móttostøðuføri¹ og nettrygdina² til tess at tryggja kjarnutænastur í Føroyum.

Gildisøki

§ 2. Løgtingslógin fevnir um alt virksemi og allar eindir, privatar eins væl og almennar.

Stk. 2. Lógin er ikki gallandi fyri ríkismyndugleikar, staðsettir í Føroyum.
Stk. 3. Eind, sum ikki er fevnd av løgtingslógin, kann sjálvboðin boða Nettrygdardeplinum frá sambært § 18, luttaka sjálvboðin í samstarvi um at deila upplýsingar millum eindir í nettrygdarfelagsskapum sambært § 35, ella sjálvboðin lata seg yvirvaka sambært § 36, stk. 3.

Stk. 4. Landsstýrisfólk ið kann gera av, at virksemi, tænasta ella eind heilt ella lutvíst er undantíkin lógin, og kann gera nærrí reglur hesum viðvíkjandi.

¹ Sí allýsing í § 4, nr. 17. Hugtakið “móttostøðuføri” stavar frá móttostøðuførisdirektivinum (EU 2022/2557), Art. 2 nr. 2, og fevnir breiðari enn hugtakið “nettrygd”. At styrkja móttostøðuføri merkir at fyrireika seg móti øllum vandum, sum kunnu hotta veitingartrygdina. Á enskum: “all-hazards

approach”. Nettrygd er hinvegin avmarkað til nethóttanir.

² Sí allýsing í § 4, nr. 22. Hugtakið “nettrygd” stavar frá NIS2 direktivinum (EU 2022/2555), Art. 6 nr. 3. Nettrygd merkir at verja seg ítökiliga móti nethóttanum, og nettrygd er tískil ein deilmongd av móttostøðuførinum.

Javngóðar ásetingar

§ 3.³ Um tað fyrir ávísar eindir er kravt eftir aðrari lögtingslög, at hesar skulu seta í verk tiltök at stýra nettrygdarváðum ella skulu boða frá um týðandi hendingar, samanber kapitlar 4, 5 og 7, og um hesi kröv hava minst javngóðan virknað sum tær skyldur, sum eru ásettar eftir hesi lögtingslög, kunnu hesar eindir sökja um at viðkomandi ásetingar í hesi lögtingslög, íroknað ásetingarnar um eftirlit og handhevjan, samanber kapittul 14, ikki skulu galda fyrir slíkar eindir.

Stk. 2. Tey kröv um tiltök at stýra nettrygdarváðum, sum verða nevnd í aðrari lóggávu at galda fyrir tær í stk. 1 nevndu eindir, verða roknað sum javngóð í virknaði sum tær skyldur, ið eru ásettar í hesi lögtingslög, tá ið tiltök til at stýra nettrygdarváða hava í minsta lagi sama virknað sum tey, sum eru ásett í hesi lögtingslög.

Stk. 3. Tær skyldur at boða frá sambært aðrari lóggávu, verða roknaðar sum javngóðar í virknaði sum tær skyldur, ið eru ásettar í hesi lögtingslög, um tær í stk. 1 nevndu eindir hava skyldu at geva Nettrygdardeplinum atgongd alt fyrir eitt, um hóskandi, sjálvvirkandi og beinleiðis, til fráboðanir um hendingar, og tá ið krövini um at boða frá um týðandi hendingar hava minst sama virknað sum tey, sum eru ásett í hesi lögtingslög.

Stk. 4. Landsstýrisfólkid tekur stóðu til umsóknir sambært stk. 1, og tekur avgerð um ivamál viðvíkjandi stk. 1-3.

Allýsingar⁴

§ 4. Í hesi lögtingslög er at skilja við:

- 1) Almenn fyrisitingareind⁵: Ein eind sum:
 - a) er stovnað til tess at fremja almannagagnlig endamál, og sum ikki er av ídnaðarligum ella handilsligum slag,
 - b) er ein lögfrøðiligr persónur, ella sambært lög hefur heimild til at virka vegna ein annan lögfrøðiligan persón,
 - c) verður í hóvuðsheitum fíggjað av landinum, er undir eftirlitið av landinum, ella hefur eina umsitingareind, leiðslueind ella eftirlitseind har meirilutin av limunum verða tilnevndir av landinum, og
 - d) hefur heimild til at taka fyrisitingarligar ella lögargrundaðar avgerðir mótvægis likamligum ella lögfrøðiligum persónum.
- 2) Álitistænasta⁶: Elektronisk tænasta, sum vanliga verður veitt fyrir gjald, og sum fevnir um
 - a) gerð⁷, verifisering⁸ og validering⁹ av elektroniskum undirskriftum, elektroniskum innsiglum ella elektroniskum tíðarstemplum, elektroniskum innskrivaðum avhendingartænastum¹⁰ (útflyggjanartænastum) og

³ Art. 4 í NIS2 direktivinum. Commission Guidelines (2023/C 328/02). Tilsvarandi áseting er í móttostufuförisdirektivinum, art. 1 stk. 3.

⁴ “Kompetent” er umsett til til “heimilaður” (t.d. heimilaður myndugleiki), og “kvalificeret” er umsett til “skikkaður” (t.d. skikkað álitistænasta).

⁵ NIS2 Art. 6 nr. 35.

⁶ NIS2 Art. 6 nr. 24. eIDAS fyriskipanin (EU 910/2014), Art. 3 nr. 16.

⁷ Prosessin at gera ella skapa eina elektroniska undirskrift, sum er eintýtt knyttt at tí sum undirskrivar og tí undirskrivaða skjalinum.

⁸ Alternativt: eftirkanning, eftirlit (við at elektroniska undirskriften er rætt knytt til skjalið og ikki er broytt).

⁹ Alternativt: sannan (av at elektroniska undirskriften er gjord við einum gildum certifikati, at certifikatið er útgivið av einum áltisveitara, og at undirskriften er lögfrøðiliga bindandi og ikki er ógilda ella útgingin). eIDAS grein 3 nr. 40 og 41 allýsa “validering”.

¹⁰ Á svenskum: “elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser”. Á enskum: “electronic registered delivery services”. Tænastan

- sertifikat við tilknýti til hesar tænastur, ella
- b) at skapa, verifisera og validera sertifikat til våttan av heimasíðum, ella
 - c) varðveislu av elektroniskum undirskriftum, innsiglum ella sertifikatum við tilknýti til hesar tænastur.
- 3) Álitistænastuveitari¹¹: Ein persónur ella lögfrøðilig eind, sum veitir eina ella fleiri álitistænastur, annaðhvort sum ein skikkaður ella ikki-skikkaður álitistænastuveitari.
- 4) DNS-tænastuveitari¹²: Ein eind, ið veitir:
- a) alment tøkar rekursivar økisnavnaumsetingartænastur til internetbrúkarar, ella
 - b) áltandi økisnavnaumsetingartænastur til triðjapartsnýtslu, tó undantikið rótnavnaambætarar.
- 5) Eind¹³: Ein likamligur ella lögfrøðiligur persónur, sum er stovnaður og viðurkendur sum slíkur sambært lóggávu í landinum, har hann er skrásettur, og sum í eignum navni kann útinna rættindi og vera álagdur skyldur.
- 6) Eind, ið veitir økisnavnaskrásetingartænastur¹⁴: ein skrásetari ella umboðsmaður, sum virkar vegna skrásetarar, so sum ein veitari ella víðariseljari av dulnevnis- ella proxyskrásetingartænastum¹⁵.
- 7) Ferðsludátur:¹⁶ Dátur, sum verða viðgjørðar til tess at flyta pakkadátur.
- 8) Fjarskiftisveitari: Ein eind, ið sambært fjarskiftislögini er vinnligur veitari av almennum fjarskiftiskervi og fjarskiftistænastum.
- 9) Handfaring av hending¹⁷: Ein og hvør atgerð og mannagongd, sum hevur til endamáls at fyribyrgja, avdúka, kanna og avbyrgja ella reagera uppá og endurreisa seg eftir eina hending.
- 10) Hending¹⁸: Ein tilburður, sum setur í váða tøkið¹⁹, autentisitetin²⁰, integritetin²¹ ella trúnaðin av goymdum, fluttum ella viðgjordum dátum ella av teimum tænastum, sum verða bjóðaðar fram ella eru atkomuligar gjøgnum net og kunningarskipanir.
- 11) Illbúnaður²²: Ferðsludátur, pakkadátur og staðbundnar dátur, har tað er serliga grundaður illgruni um, at álopsmegi nýtir dáturnar við tí endamáli at elva til brot á kunningartrygdina.
- 12) Kst: Kunningar- og samskiftistøkni.

er lýst í eIDAS Art. 3 nr. 36, og í eIDAS Art. 43 og 44, og svarar til eitt elektroniskt innskrivað bræv.

¹¹ NIS2 Art. 25. eIDAS fyriskipanin (EU 910/2014), Art. 3 nr. 19.

¹² NIS2 Art. 6 nr. 20.

¹³ NIS2 Art. 6 nr. 38.

¹⁴ NIS2 Art. 6 nr. 22.

¹⁵ Proxyskrásetingartænastum kann kansa eisini umsetast til “umboðsmannaskrásetingartænastum” ella “fulltrúaskrásetingartænastum”. Hetta merkir, at økisnavnið er skrásett í navninum hjá einum umboðsmanni ella fulltrúa (proxy), til tess at halda samleikan hjá veruliga eigaranum dulnevndan. Munurin millum “dulnevnis-“ og “proxy-“ er, at í tí fyrra færnum heldur økisnavnaskrásetingartænastan navnið á eigaranum dulnevnt, soleiðis at tá ein slær upp í WHOIS, er tað navnið á

økisnavnaskrásetingartænastuni, ið kemur fram, og ikki navnið á eigaranum. Við proxy, er tað navnið á umboðsmanninum (proxy), ið kemur fram.

Økisnavnaskrásetingartænastan kennir tá ikki neyðturviliga endaliga eigaran, og einans umboðsmaðurin stendur sum formligur eigari. Veruligi eigarin hevur tó rættindini til økisnavnið og kann umsita tað, flyta tað, ella brúka tað sum honum lystir.

¹⁶ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 2 nr. 3).

¹⁷ NIS2 Art. 6 nr. 8.

¹⁸ NIS2 Art. 6 nr. 6.

¹⁹ Enskt: Availability.

²⁰ Alternativt: sanngildi.

²¹ Alternativt: heilskapi.

²² CFCS lógin, § 2, nr. 5.

- 13) Kst-tilgongd²³: virksemi, ið verður framt fyrir at sniðgeva, menna, veita ella viðlíkahalda eina kst-vøru ella eina kst-tænastu.
- 14) Kst-tænasta²⁴: Ein tænasta, sum heilt ella fyrst og fremst fevnir um flutning, goymslu, savnan ella viðgerð av upplýsingum við nýtslu av net og kunningarskipanum.
- 15) Kst-vøra²⁵: ein luteind ella ein bólkur av luteindum í net og kunningarskipanum.
- 16) Mótstöðuføri²⁶: evnini at fyribryrgja²⁷, verja ímóti²⁸, svara aftur²⁹, standa ímóti³⁰, avmarka³¹, absorbera³², laga seg til³³ og koma á føtur aftur³⁴ eftir eina hending.
- 17) Net og kunningarskipan³⁵:
- a) eitt elektroniskt samskiftisnet, ið skal skiljast sum flutningsskipanir, utan mun til um tær byggja á eitt
 - b) ein og hvør útbúnaður ella bólkur av sambundnum ella skyldum
-

²³ KST-tilgongd: NIS2 Art. 6 nr. 14. ENISA fyriskipanin (EU 2019/881), Art. 2 nr. 14.

²⁴ NIS2 Art. 6 nr. 13. ENISA fyriskipanin (EU 2019/881), Art. 2 nr. 13.

²⁵ Alternativt: KST-framleiðsla. NIS2 Art. 6 nr. 12. ENISA fyriskipanin (EU 2019/881), Art. 2 nr. 12.

²⁶ Mótstöðuförisdirektivið Art. 2, nr. 2.

²⁷ Merkir forvirkir tiltök áðrenn eina hending, til tess at minka váðan. Eitt nú váðametingar, trygdarmannagongdir, venjing av starvsfólk, dagföring av forritum, yvirvøka til tess at avdúka álop v.m. Endamálið er at forða at hendingar koma fyrir.

²⁸ Tiltök sum verja móti álopum og harvið hendingum. Eitt nú firewalls, antivirus og atgongdarstýring sum forða innsókn.

²⁹ Tiltök sum verða gjörd undir ella beint eftir eina hending. Finna útav hvat er galið, meta um hvørja ávirkan hendingin hefur, og byrja at stýra hendingini. Til dømis aktivera tilbúgvningina, tilkalla nettrygdardepilin, avbyrgja raktar skipanir, og fráboða hendingina til avvarðandi áhugapartar.

³⁰ Standa ímóti avleidungunum av hendingini, so hvört sum leikur fer, hóast verjan er brotin. Til dømis fleirstreingja verja (*layered defences*) so sum segmentering av netum sum forða spjaðing av hendingini.

³¹ Minka álvarsemið ella ávirkanina av hendingini. Eitt nú seta í verk atgerðir sum minka um skaðan,

fast infrakervi ella ein kapasitet, sum er umsitin sentralt, og har tað er viðkomandi, koblingarútgerð ella beinaraútgerð og annað tilfeingi, undir hesum neteindir, sum ikki eru aktivar, sum gera tað möguligt at flyta signal umvegis tráð, radio, ljós ella aðrar elektromagnetiskar miðlar, undir hesum fylgisveinakervi, fastnet (ringráskobla ella pakkakobla, undir hesum internet) og fartelefónnet, elkaðalskipanir, í tann mun tær verða nýttar til flutning av signalum, net, sum verða nýtt til útvarp og sjónvarp, umframt kaðalsjónvarpsnet, utan mun til hvat slag av informátiún, ið verður flutt,

b) ein og hvør útbúnaður ella bólkur av sambundnum ella skyldum

so sum at avbróta ella avþyrgja skipanir sum eru raktar, so ein áloypari ella virus ikki fer víðari til aðrar skipanir, aktivera trygdaravrit ella beina ferðsluna aðrar vegir undir hendingini, til tess at fáa kjarnutænastur skjótt at virka aftur, broyta loyniorð ella broyta uppsetan av firewall, so álopsmegi verður stongdur úti.

³² Evnini at víðariföra kjarnuvirksemi hóast hendingina. Fevnir um fleksiblar prosessir, skipanir sum tillaga seg sjávar, og evnini at umallokera ressursir. Eitt nú at hava redundantar ambætarar, net og skipanir sum koyra víðari, hóast aðrir partar eru raktir, sjálvvirkandi beining av ferðsluni aðrar vegir, moduluppbygging sum ger at forrit ella töl kunnu skiftast utan at steðga virkseminum, fleksibul arbeiðspláss osv.

³³ Evnini at tillaga seg og finna alternativar loysnir sum tryggja veitingar hóast álopið. Eitt nú at beina ferðsluna aðrar vegir undir einum álopi, at kunna raðfesta meiri týðandi funktiónir framum aðrar um telduorkan ella bandbreiddin er avmarkað, at raðfesta veitingar til ávisar kundar framum aðrar, at hava fólk tök sum kunnu traðka til, framleiða á ein annan hátt osv.

³⁴ Evnini at fáa virksemið at koyra sum áður, ella nærum sum áður. Endurskapa mistar dátur, seta skipanir upp av nýggjum, væla um avdúkaði viðbrekni og styrkja trygdartiltök.

³⁵ NIS2 Art. 6 nr. 1.

- útbúnaði, ið ein ella fleiri við forriti fremja eina sjálvvirkandi viðgerð av talgildum dátum, ella
- c) talgildar dátur goymdar, viðgjördar, heintaðar ella fluttar við slíkum hjálpimiðli sum er fevndur av litra a) og b) til tess at tey kunnu rekast, nýtast, verjast og haldast.
- 18) Nethóttan³⁶: merkir ein og hvør mögulig umstóða, hending ella gerð, sum kann skaða, órógva ella á annan hátt hava eina neiliga ávirkan á net og kunningarskipanir, brúkarar av hesum skipanum og aðrar persónar.
- 19) Nettrygd³⁷: merkir virksemi, sum er neyðugt til tess at verja net og kunningarskipanir, brúkararnar av slíkum skipanum og aðrar persónar ávirkaðir av nethóttanum.
- 20) Nettrygdarátakstöymi (CSIRT): Eind ella toymi av nettrygdarserfrøðingum, sum hevur til uppgávu at avdúka og handfara hendingar.
- 21) Pakkadáttur³⁸: innihaldið í samskifti, sum verður flutt gjøgnum talgild net ella tænastur.
- 22) Skikkaður álitistænastuveitari:
Álitistænastuveitari, ið livir upp til krövni í ETSI 319 411-1 og ETSI 319 411-2, er góðskuskoðaður av einum óheftum stovni, sum skikkaðir myndugleiki hevur góðkent, og er góðkendur og undir eftirlitið av einum skikkaðum myndugleika.
-

³⁶ Alternativt: cyberhóttan. NIS2 Art. 6 nr. 10.

³⁷ Alternativt: cybertrygd. NIS2 Art. 6 nr. 3. ES fyriskipan 2019/881, art. 2(1).

³⁸ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 2 nr. 2).

³⁹ NIS2 Art. 8 og kapittel VII.

⁴⁰ Alternativ: Skýteldutænasta, Cloud teldutænasta. EN: “*cloud computing service*”. DK: “*cloudcomputingtjeneste*”. SE: “*molntjänst*”, ið kann umsetast til skýtænasta. DE: “*Cloud-Computing-Dienst*”. FR: “*service d’informatique en nuage*”, ið kann umsetast til skýteldutænasta. NIS2 Art. 6 nr. 30.

- 23) Skikkaður myndugleiki:³⁹

Myndugleiki, sum hevur ábyrgd fyrir nettrygd og fyrir eftirlitsuppgávum samsvarandi ella líknandi teimum í kapittel 14.

- 24) Skýtænasta⁴⁰: Ein talgild tænasta, sum ger umsiting eftir umbøn möguliga, og gevur breiða fjaratgongd til eina stigbæra og fleksibla pulju av teldutilfeingi, undir hesum har slíkt tilfeingi er býtt millum fleiri støð⁴¹.

- 25) Staðbundnar dátur:⁴² dátur, sum verða goymdar á ambætarum, í skýtænastum, á teldum, dátugoymslum, neteindum, fareindum og líknandi.

- 26) Talgild tænasta⁴³: Ein og hvør tænasta í kunningarsamfelagnum, t.e. ein og hvør tænasta, sum vanliga verður latin móti samsýning, í frástøðu, umvegis elektroniskar miðlar, og eftir individuellari umbøn frá móttakaranum av tænastuni.

- a) “í frástøðu” merkir, at tænastan verður veitt uttan, at partarnir eru samstundis til staðar.
- b) “umvegis elektroniskar miðlar” merkir, at tænastan verður send upprunaliga og móttikin á móttökustaðnum við elektroniskari dátuvíðgerðarútgerð (undir hesum talgildari komprimering) og dátugoymsluútgerð, og verður einans send, beind og móttikin

⁴¹ Enskt: “several locations”. Kann eisini eita “fleiri staðsetingar” um man ikki ynskir orðið “støð”.

⁴² Lov om Center for Cybersikkerhed, § 2 nr. 4). Talan er um “data at rest” ella “information at rest”. NIST 800-53 Revision 5 sigur soleiðis (bls. 316): “Information at rest refers to the state of information when it is not in process or in transit and is located on system components. Such components include internal or external hard disk drives, storage area network devices, or databases.”. Sí eisini ISO 27002, 8.26, tiltak h).

⁴³ NIS2 Art. 6 nr. 23. Codification Directive EU 2015/1535, Art. 1, stk. 1 litra b.

- gjøgnum tráð, radio, ljósleiðara ella aðrar elektromagnetiskar miðlar.
- c) “eftir individuellari umbøn frá móttakaranum av tænastuni” merkir, at tænastan verður veitt við at transmittera dátur eftir umbøn frá einstaklingi.⁴⁴
- 27) Toppøkisnavnafyrisitari⁴⁵: Ein eind, sum hevur fingið tillutað eitt ávíst toppøkisnavn, og sum hevur ábyrgdina av at fyrisita toppøkisnavnið, undir hesum skráseting av økisnøvnum undir toppøkisnavninum og av tøkniliga rakstrinum av økisnøvnum, sum fevnir um rakstur av navnaambætarum, viðlíkahald av dátugrunnum og distributión av toppøkisnavnasonufílum til navnaambætarar, utan mun til um uppgávur verða útintar av eindini sjálvari ella eru útveittar til onnur, tó ikki støður, har toppøkisnavn bert verða brúkt av einum fyrisitara bert til egið brúk.
- 28) Týðandi nethóttan⁴⁶: ein nethóttan, sum út frá sínum tøkniligu eginleikum kann fáa álvarslig árin á net og kunningarskipanir hjá eindini, ella á brúkarar av tænastum frá eindini, við at elva til týðandi materiellan ella immateriellan skaða.
- 29) Kjarnukervi⁴⁷: undirstøðukervi, sum er neyðugt til tess at veita eina kjarnutænastu.
- 30) Undirstøðukervi⁴⁷: eitt aktiv, hentleiki, útbúnaður, eitt net ella skipan, ella ein partur av einum aktivi, einum hentleika, einum neti ella eini skipan, sum er neyðugt til tess at veita eina tænastu.
- 31) Umfatandi hending⁴⁸: hending, sum rakar tvær ella fleiri kjarnueindir og hevur við sær týðandi ólag á eina ella fleiri kjarnutænastur.
- 32) Váði⁴⁹: möguleikin fyri missi ella ólagi, sum stavar frá eini hending, og sum skal lýsast sum ein samanseting av støddini av missinum ella ólagnum og sannlíkindunum fyri, at ein slík hending hendir.
- 33) Viðbrekni⁵⁰: merkir veikleiki, viðkvæmi ella feilur í kst-vørum ella kst-tænastum, sum kann misnýtast umvegis eina nethóttan.
- 34) Økisnavnaskipan ella DNS⁵¹: ein hierarkiskt útbýtt navnatillutanarskipan, ið ger tað gjørligt at eyðmerkja tænastur og tilfeindi á internetinum, soleiðis at endabrékaraútgerð kann nýta internet beiningartænastur og internet sambindingartænastur til tess at røkka hesum tænastum og tilfeindi.

Kapittul 2 Kjarnutænastur

§ 5.⁵² Tænastur verða roknaðar sum kjarnutænastur, um tær eru avgerandi fyri

⁴⁴ Hvæt ikki skilst við “í frástøðu”, “umvegis elektroniskar miðlar” og “eftir individuellari umbøn frá móttakaranum av tænastuni” er næri lyst í Codification Directive (EU 2015/1535) Annex I, og eigur at lýsast næri í viðmerkingunum til hesa allýsing.

⁴⁵ Alternativt: Ovasti økisnavnafyrisitari, ella økisnavnafyrisitingarvasti. NIS2 Art. 6 nr. 21.

⁴⁶ NIS2 Art. 6 nr. 11.

⁴⁷ Svarar til EU 2022/2557, Art. 2 nr. 4).

⁴⁸ Íblástur frá NIS2 Art. 6 nr. 7 og Art. 9.

⁴⁹ NIS2 Art. 6 nr. 9.

⁵⁰ Enskt: “vulnerability”. Danskt: “sårbarhed”. Svenskt: “sårbarhet”. Týskt: “Schwachstelle”. Franskt: “vulnérabilité”. Her er spurningurin um føroyska orðið er “viðbrekni” ella “veikleiki”. Eftir hvat skilst verður “sårbarhed” ofta umsett til “veikleiki” millum kt-trygdarfólk. Sprotin umsetur hinvegin “vulnerable” til “viðbrekin”, ikki til “veikur”. Sprotin umsetur t.d. “sårbar økonomi” til “viðbrekin búskapur”. NIS2 Art. 6 nr. 15.

⁵¹ NIS2 Art. 6 nr. 19.

⁵² Mótstoðuførisdirektivið ES 2022/2557, Art. 2 nr. 5. NIS1 direktivið ES 216/1148, Art. 5 stk. 2.

at varðveita týðandi samfelagsfunktiónir⁵³, búskaparligt virksemi, fólkahelsu og almenna trygd⁵⁴ ella umhvørvi.

Stk. 2. Avvarðandi landsstýrisfólk ger og dagførir yvirlit yvir kjarnutænastur innan sít málsøki. Skráin yvir kjarnutænastur skal dagførast eftir tórvi, tó minst fjórða hvørt ár.⁵⁵

Stk. 3. Í ivamálum millum málsøki, ella har ein tænasta dettur uttanfyri málsókinu, samanber stk. 2, kann landsstýrisfólk ið í nettrygdarmálum taka avgerð um, at ein tænasta er kjarnutænasta, um tey atlit, sum eru nevnd í stk. 1, tala fyri tí⁵⁶.

Stk. 4. Avvarðandi landsstýrisfólk letur Nettrygdardeplinum avrit av tí til eina og hvørja tíð dagførdu skránni yvir kjarnutænastur saman við tí meting, sum liggur til grund fyri, at tænastan verður roknað sum kjarnutænasta.

Nettrygdardeplin kann gera samlaðu skráanna yvir kjarnutænastur, ella partar av henni, alment atkomuliga.

Stk. 5. Landsstýrisfólk ið í nettrygdarmálum kann gera nærrí reglur um, hvussu kjarnutænastur skulu eyðmerkjast, og um innihald og upsetting av skráum yvir kjarnutænastur, reglubundnar dagföringar, innlatingarfrestir o.a.

⁵³ Enskt: “*vital societal functions*”. Danskt: “*vitale samfundsmaessige funktioner*”. Svenskt: “*viktiga samhällsfunktioner*”. Týskt: “*wichtiger gesellschaftlicher Funktionen*”. Franskt: “*de fonctions sociétales*”. Italskt: “*di funzioni vitali della società*”. Spansk: “*de funciones sociales vitales*”.

⁵⁴ Enskt: “public health and safety, or the environment”. Skulu möguliga broyna féroyska tekstin til “almenna fólkahelsu og trygd, ella umhvørvi”. Sí eisini § 7 stk. 1 nr. 3.

⁵⁵ Mótstøðuførisdirektivið, Art. 5 stk. 1, Art. 7 stk. 2. a). NIS1 direktivið, art. 5 stk. 3 áleggur skyldu at fóra eitt yvirlit yvir kjarnutænastur, og stk. 5 sigur at yvirlit yvir veitarar av kjarnutænastum skal dagførast minst 2. hvørt ár. Januar mælir til styttri enn 4 ár.

⁵⁶ Héndan ásettingin kann bæði vera hent til tess at tryggja at kjarnutænastur ikki detta niðurímillum, um málsøkjabytið millum landsstýrisfólk ikki er

Kapittul 3 Kjarnueindir og týðandi ólag

Kjarnueind

§ 6. Ein eind er ein kjarnueind, um hon er:

- 1) fjarskiftisveitari⁵⁷,
- 2) skikkaður álitistænastuveitari⁵⁸,
- 3) toppokisnavnafyrisitari⁵⁹,
- 4) einasti veitari í Føroyum av eini kjarnutænastu⁶⁰, ella
- 5) veitari av eini kjarnutænastu, og ólag í tænastuni, sum eindin veitir, kann elva til systemiskan váða⁶¹.

Stk. 2. Stovnar ella myndugleikar hjá landinum, kommunur, kommunalir stovnar, kommunusamstørv ella kommunusamskipanir eru kjarnueindir, um tær veita tænastur, har ein hending kann elva til týðandi ólag sambært § 7⁶².

Stk. 3. Aðramáta er ein eind kjarnueind, um hon lýkur hesar treytir:⁶³

- 1) eindin veitir eina ella fleiri kjarnutænastur; og
- 2) ein hending kann elva til týðandi ólag, sum staðfest sambært § 7, á veitingina hjá eindini av eini ella fleiri kjarnutænastum, ella á veitingina av kjarnutænastum í øðrum vinnugeirum,

nóg greitt, og til dømis í málum har verandi málsøki ikki taka hædd fyri nýggjari tøkni, í lötuni eitt nú AI.

⁵⁷ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra a) i).

⁵⁸ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra a) ii). NIS2 fyriskrivar at “skikkaðir” álitistænastuveitarar eru kjarnueindir. Til tess at vera “skikkaður” álitistænastuveitari skal tænastan liva upp til krøvini í eIDAS direktivinum. Ongin féroysk álitistænasta livir upp til øll krøvini í eIDAS direktivinum. Tískil er kravið sett til álitistænastuveitari, og ikki skikkaður álitistænastuveitari.

⁵⁹ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra a) iii).

⁶⁰ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra b).

⁶¹ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra d).

⁶² NIS2 Art. 2 stk. 2, litra f) i), ii).

⁶³ Mótstøðuførisdirektivið ES 2022/2557, Art. 6 stk. 2, litra a-c. “Udkast til lov om kritiske enheders modstandsdygtighed”, § 4 stk. 3 nr. 5).

hvørs veitingar eru treytaðar av hesi ella hesum kjarnutænastunum frá eindini.

Stk. 4. Nettrygdardepilin ger av, hvør er at meta sum kjarnueind sambært stk. 1-3 og sambært reglum við heimild í stk. 5. Eind er at meta sum kjarnueind, tá ið hon hevur fingið fráboðan um hetta frá Nettrygdardeplinum.

Stk. 5. Nettrygdardepilin kann geva eindini freist at skipa síni viðurskifti í samsvar við ásetingar sambært hesi lögtingslög ella reglum settar í gildi við heimild í hesi lögtingslög.

Stk. 6. Landsstýrisfólkíð kann gera nærrí reglur um, nær eind er fevnd av § 6, stk. 1-3, samanber eisini § 2 stk. 2, undir hesum reglur um freist samanber stk. 5, og annað.

Týðandi ólag

§ 7. Í sambandi við at gera av, um eitt ólag er at meta sum týðandi ólag, verður dentur lagdur á hesi viðurskifti⁶⁴:

- 1) Tal av brúkarum, sum líta á kjarnutænastuna, sum eindin veitir.
- 2) Í hvønn mun aðrir vinnugeirar líta á kjarnutænastuna, sum eindin veitir.⁶⁵
- 3) Ávirkanina, sum ein hending kann hava í vavi ella tíð⁶⁶, á búskaparligt og samfélagsligt virksemi, umhvørvi, almenna trygd ella fólkahelsu.⁶⁷
- 4) Marknaðarpartin hjá eindini á marknaðinum fyrir viðkomandi kjarnutænastu ella kjarnutænastur.
- 5) Landafrøðiliga økið, sum kann verða ávirkað av eini hending, undir hesum eisini atlit til viðbrekni, sum stendst av avbyrging.

6) Týdningin av eindini við atliti til at varðveita eitt nøktandi støði á kjarnutænastuni, undir hesum hvørt alternativir hættir eru tøkir at veita hesa kjarnutænastuna.

Stk. 2. Nettrygdardepilin ger av, hvørt ólag er at meta sum týðandi ólag.

Stk. 3. Landsstýrisfólkíð kann áseta nærrí reglur um, nær eitt ólag er at meta sum týðandi ólag.

Kapittul 4 Váðameting

§ 8.⁶⁸ Kjarnueindir hava skyldu at meta um allar viðkomandi váðar, sum kunnu hava við sær ólag á veitingina av teirra kjarnutænastum.

Stk. 2. Váðametingin skal leggja upp fyri:

- 1) öllum viðkomandi náttúrligum ella menniskjaskaptum váðum, ið kunnu elva til eina hending,
- 2) í hvønn mun tænastur hjá øðrum kjarnueindum, sum eru fevndar av hesi lögtingslög, eru treytaðar av veitingum frá eindini, og
- 3) í hvønn mun tænastur frá eindini eru treytaðar av veitingum frá øðrum eindum í Føroyum ella utanlands.

Stk. 3. Váðametingin skal dagførast eftir tørvi, tó minst eina ferð hvørt ár.

Stk. 4. Nettrygdardepilin kann áseta nærrí reglur um váðametingar hjá kjarnueindum.

Kapittul 5 Tiltøk til at stýra nettrygdarváða

§ 9.⁶⁹ Kjarnueindir skulu seta tøknilig, rakstrarlig og bygnaðarlig tiltøk í verk til tess at stýra váðanum í netum og

⁶⁴ Mótstøðuførisdirektivið ES 2022/2557, Art. 7 stk. 1, litra a-f.

⁶⁵ Svarar eisini umleið til NIS2 Art. 2 stk. 2, litra e).

⁶⁶ Svenska orðingin er henda: "Vilken effekt incidenter skulle kunna ha på ekonomisk och samhällelig verksamhet, miljön, den allmänna säkerheten och tryggheten eller befolkningens hälsa, uttryckt i grad och varaktighet."

⁶⁷ Svarar eisini umleið til NIS2 Art. 2 stk. 2, litra c).

⁶⁸ Mótstøðuførisdirektivið, Art. 12, "Udkast til lov om kritiske enheders modstandsdygtighed", § 5.

⁶⁹ NIS2 Art 21. stk. 1. "Udkast til lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau", § 6 stk. 1.

kunningarskipanum, sum hesar eindir nýta í sínum rakstri ella fyrí at veita teirra tænastur, og til tess at forða fyrí hendingum ella avmarka mest möguligt teirra ávirkan á móttakararnar av teirra tænastum og á aðrar tænastur.

*Stk. 2.*⁷⁰ Tey í stk. 1 nevndu tiltök skulu vera hóskandi og lutfalslig⁷¹ og skulu grundast á eina tilgongd, sum fevnir um allar vandar, og sum miðar eftir at verja net og kunningarskipanir og fysisku karmarnar kring hesar skipanir móti hendingum. Sum minstamark skulu tey í stk. 1 nevndu tiltök fevna um ella leggja upp fyrí:

- 1) Politikkum fyrí váðagreining og kunningarskipanartrygd.
- 2) Handfaring av hendingum.
- 3) Rakstrarframhaldi, til dømis stýring av trygdaravritan og endurstovnan eftir stórskaða, og kreppustýring.
- 4) Veitingarketutrygd, undir hesum trygdarviðurskifti, ið hava samband við viðurskiftini millum ta einstóku eindina og hennara beinleiðis útvegarar ella tænastuveitarar.
- 5) Trygd í sambandi við útvegan, menning og viðlíkahald av netum og kunningarskipanum, undir hesum handfaring og almannakunngerð av viðbrekum.
- 6) Politikkum og mannagongdum til at meta um, hvussu munadygg tiltök til stýring av nettrygdarváðum eru.

⁷⁰ NIS2 Art. 21, stk. 2. “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 6 stk. 1.

⁷¹ Sambært lögfrøðiorðalistanum hjá Sigurd Joensen verður “proportionalitetsprincippet” nevnt “lutfalsmeginreglan” á fóroyiskum.

⁷² Dansk: “kryptografi”. Enskt: “cryptography”. NIS2 Art. 21, stk. 2 litra h. Sprotin: dulmálsvínsindi. Hetta eru vínsindi um trygt samskifti og fevnir um ymiskar hættir at tryggja at dátur bert eru atkomiligar hjá teimum sum eru heimilaði til tess.

⁷³ Dansk: “kryptering”. Enskt: “encryption”. NIS2 Art. 21, stk. 2 litra h. Sprotin: umskriva til dulsmál, skriva í kodu, brongla. T.e. at umbroyta information so hon gerst ólesilig fyrí óviðkomandi.

- 7) Grundleggjandi netreinførisvenjur, og nettrygdarútbúgving.
- 8) Politikkir og mannagongdir viðvíkjandi brúki av dulmálsvínsindum⁷² og, har tað er viðkomandi, bronglan.⁷³
- 9) Starvsfólkatrygd, politikkir fyrí atgongdarstýring og ognarfyrising⁷⁴.
- 10) Nýtslu av loysnum til fleirstigað samgildi⁷⁵ ella til áhaldandi samgildi, tryggum talu-, video- og tekstsamskifti, og tryggjaðum neyðamskiftisskipanum innanhýsis í eindini, har tað er viðkomandi.

*Stk. 3.*⁷⁶ Ein kjarnueind, sum varnast, at hon ikki heldur krøvini í stk. 1 og 2, ella reglur um krøv til tiltök sambært stk. 4, skal uttan óneyðugt drál taka stig til øll neyðug, rímilig og hóskandi rættandi tiltök.

*Stk. 4.*⁷⁷ Nettrygdardepilin kann áseta nærrí reglur um krøv til tiltök eftir stk. 1 og 2.

Trygdargóðkenning

§ 10.⁷⁸ Landsstýrisfólk ið kann áseta reglur um at verja og trúnaðarflokka upplýsingar og áseta reglur um trygdargóðkenningar.

Stk. 2. Kjarnueindir kunnu sækja landsstýrisfólk ið um trygdargóðkenning fyrí starvsfólk, sum rökja ella skulu rökja ávis størv.⁷⁹

⁷⁴ Enski teksturin er: “human resources security, access control policies and asset management”.

⁷⁵ Dansk: “autentificering”. Enskt: “authentication”. Sprotin FØ-EN umsetur “samgildi” til “authentication”. Kansa óheppið, at Sprotin eisini nýrir “samgildi” um orðið, analog.

⁷⁶ NIS2 Art. 21, stk. 4. “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 6 stk. 2.

⁷⁷ “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 6 stk. 3.

⁷⁸ Mótstøðuførisdirektivið, Art. 14, stk. 1. “Udkast til lov om kritiske enheders modstandsdygtighed”, § 9.

⁷⁹ Mótstøðuførisdirektivið, Art. 14 stk. 1 litra a) – c) nevnir, at talan kann vera um persónar sum:

Stk. 3. Nettrygdardardepilin kann krevja, at starvsfólk, ið rökja ávís störv fyri eina kjarnueind, skulu vera trygdargóðkend.
Stk. 4. Nettrygdardardepilin kann krevja, at ávís útgerð skal verða trygdargóðkend.

Ferðsla til kreppurakstur

§ 11. Nettrygdardardepilin kann áleggja fjarskiftisveitarum at hava fylgisveinasamband tøkt at brúka, um samskiftið umvegis sjókaðalar er heilt ella lutvist óvirkið.

Stk. 2. Nettrygdardardepilin kann áleggja fjarskiftisveitarum at gera tøk markamót og at innrætta sínar net og kunningarskipanir og virksemið annars soleiðis, at til ber at taka ímóti serskildari ferðslu til og frá kjarnueindum og at raðfesta hesa ferðslu við atliti til samskifti yvir fylgisvein sambært stk. 1.

§ 12. Kjarnueindir skulu serskilt fyri hvørja einstaka kjarnutænastu, sum tær veita, og sum er treytað av fjarskiftissambandi, skipa sínar net og kunningarskipanir soleiðis, at tað ber til at sundurskilja ferðslu, sum er neyðug fyri at veita einstóku kjarnutænastuna frá aðrar ferðslu, og beina hana serskilt til annaðhvort egið fylgisveinasamband ella til markamót til fylgisveinasamskifti hjá fjarskiftisveitarum, samanber § 11.

Stk. 2. Kjarnueindir kunnu gera avtalu á handilsligum grundarlagi við fjarskiftisveitarar um íþinding til fylgisveinasamskifti, samanber stk. 1 og § 11.

§ 13. Nettrygdardardepilin kann taka avgerð um raðfestingar av ferðslu í sambandi við fylgisveinasamskifti, undir hesum avgerðir, sum kunnu ávirka ella skerja egi fylgisveinasamband hjá eindum, samanber §§ 11 og 12.

Stk. 2. Kjarnueindir skulu lata

Nettrygdardeplinum eina lýsing av kjarnutænastum teirra við atliti til íþinding í markamót til fylgisveinasamskifti sambært stk. 1 og § 11, undir hesum lýsa samskiftistörvin, og hvussu tíðarkritisk veitingin er.

Stk. 3. Nettrygdardardepilin kann áseta reglur fyri kjarnueindir og fyri fjarskiftisveitarar um íþinding til fylgisveinasamskifti hjá fjarskiftisveitarum, samanber §§ 11 og 12 stk. 1, undir hesum um markamót fyri ferðslu til fylgisveinasamskifti, um kravda íþinding ella undantak frá íþinding fyri ávísar tænastur, um raðfesting av ferðslu, um kostnað fyri íþinding og rakstur, um tilbúgvingarroyn dir fyri slíkar tænastur o.a., sum eru viðkomandi til tess at tryggja munadygga nýtslu av avmarkaðum fjarskiftissambandi í kreppustøðu.

Leiðslugóðkenning av tiltökum

§ 14.⁸⁰ Tey tiltök, sum ein kjarnueind setir í verk grundað á skyldirnar í § 9, stk. 1-3, reglum ásettar eftir § 9, stk. 4, og skyldum ásettar í § 12, stk. 1 og § 13 stk. 2, skulu góðkennast av leiðslu eindarinnar.

Leiðslan hevur umsjón við, at tiltökini verða framd, og tryggjar, at tiltökini hava neyðuga virknaðin.

*Stk. 2.*⁸¹ Limirnir í leiðsluni av eini kjarnueind skulu luttaka á viðkomandi skeiðum um stýring av nettrygdarváðum.

-
- 1) starva innan viðkvom óki hjá eini avgerandi eind ella til fyrimunar fyri eina avgerandi eind, serstakliga viðvígjandi móttostðuförinum hjá eindini,
 - 2) eru heimilaðir beinleiðis atgongd ella fjaratgongd til hóllir, upplýsingar ella eftirlitsskipanir hjá eini avgerandi eind, undir hesum í sambandi við trygdina hjá avgerandi eindini, ella

- 3) umhugsað verður at seta í starv, sum innibér uppgávur ella atgongd eftir nr. 1) og 2).

⁸⁰ NIS2 Art. 20, stk. 1. “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 7 stk. 1.

⁸¹ NIS2 Art. 20, stk. 2. “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 7 stk. 2.

Stk. 3. Leiðslan av eini kjarnueind skal tryggja sær, at starvsfólkini hava neyðugar fórleikar at stýra nettrygdarváðum, undir hesum við jövnum millumbilum meta um fórleikatørvin.

*Nýtsla av serstökum kst-vórum,
tænastum og tilgongdum*

§ 15.⁸² Nettrygdardepilin kann áseta reglur um, at kjarnueindir skulu nýta serstakar kst-búnaðir, kst-tænastur og kst-tilgongdir til tess at sanna, at ávis krøv í § 9, stk. 1 og 2, ella reglur um krøv til tiltøk ásett sambært § 9, stk. 4, eru lokin.

Kapittul 6 At fráboða Nettrygdardeplinum

Fráboðanarskylda

§ 16.⁸³ Kjarnueindir skulu uttan óneyðugt drál fráboða Nettrygdardeplinum um allar týðandi hendingar.

Stk. 2. Ein hending verður mett sum týðandi hending, um:⁸⁴

- 1) hon hevur elvt til ella kann elva til álvarsligt rakstrarólag fyri tænasturnar, ella til búskaparlig tap fyri ávirkaðu eindina, ella
- 2) hon hevur ávirkað ella kann ávirka aðrar likamligar ella lögfrøðiligar persónar við at elva til týðandi materiellan ella immateriellan skaða.

Stk. 3. Landsstýrisfólkid kann áseta nærri reglur, um nær ein hending er týðandi.

§ 17.⁸⁵ Fráboðan sambært § 16 skal skipast soleiðis:

- 1) Ein árlafráboðan, sum skal tilskila, um illgruni er um, at týðandi hendingin stavar frá ólógligum ella meinfýsnum gerðum, verður send uttan óneyðugt drál og í öllum fórum innan 24 tímar eftir, at eindin gjördist varug við týðandi hendingina.
- 2) Ein dagförd fráboðan verður send uttan óneyðugt drál og í öllum fórum innan 72 tímar eftir, at eindin gjördist varug við týðandi hendingina. Fráboðanin skal dagföra upplýsingarnar frá árlafráboðanini, samanber nr. 1, og skal geva eina innleiðandi meting av týðandi hendingini, undir hesum álvarsemi, ávirkan og, um gjörligt, álopstekin.
- 3) Ein fyribils frágreiðing við öllum týðandi støðudagföringum verður send, tá ið Nettrygdardepilin biður um tað.
- 4) Ein endalig frágreiðing verður send í seinasta lagið ein mánað eftir fráboðanina um hendingina, samanber nr. 2. Frágreiðingin skal fevna um:
 - a) Eina nágreiniliga lýsing av hendingini, undir hesum álvarsemi og ávirkan.
 - b) Slag av hóttan ella grundleggjandi orsók, sum sannlíkt hevur elvt til hendingina.
 - c) Tiltøk⁸⁶, sum hava verið ella framhaldandi eru í gongd.
- 5) Um hendingin framvegis er í gongd, tá ið endaliga frágreiðingin sambært nr. 4 skal sendast, skal rakta eindin í staðin senda eina støðufrágreiðing um hetta mundið, og eina endaliga frágreiðing í seinasta lagið ein mánað eftir, at hendingin er handfarin.

⁸² NIS2 Art. 24, stk. 1. “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 8.

⁸³ NIS2 Art. 23 stk. 1 og 2. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 12.

⁸⁴ NIS2 Art. 23 stk. 3. “Udkast til “lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 12, stk. 2.

⁸⁵ NIS2 Art. 23 stk. 4. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 13.

⁸⁶ Alternativt “avmarkandi tiltøk”, “linnandi tiltøk”, “bøtandi tiltøk”. Danskt: “afbødende foranstaltninger”. Svenskt: “Tillämpade och pågående begränsande åtgärder.”

Stk. 2. Álitistænastuveitarar, ið verða raktir av eini týðandi hending, skulu fráboða hendingina sambært stk. 1, nr. 2 uttan óneyðugt drál, og í øllum fórum innan 24 tímar eftir, at álitistænastuveitarin gjørðist varugur við týðandi hendingina.

Stk. 3. Nettrygdardepilin svarar fráboðandi eindini uttan óneyðugt drál, og har tað er gjørligt, innan 24 tímar frá móttøku av árlafráboðanini, samanber stk. 1, nr. 1, undir hesum við fyrstu afturboðanini uppá týðandi hendingina. Um eindin biður um tað, skal Nettrygdardepilin eisini veita leiðbeining ella verklig ráð um at seta í verk tiltøk⁸⁷ og tøkniligan ískoytisstuðul.

Sjálvboðin fráboðan

§ 18.⁸⁸ Eindir kunnu sjálvbodnar fráboða Nettrygdardeplinum um hendingar, nærumhendingar og nethóttanir.

Stk. 2. Sjálvbodnar fráboðanir verða skipaðar og viðgjørdar sambært mannagongdini í § 17. Nettrygdardepilin kann raðfesta fráboðanir móttiknar sambært § 16 framum sjálvbodnar fráboðanir.

Kapittul 7 At fráboða tænastumóttakarum og almenninginum

At fráboða tænastumóttakarum

§ 19.⁸⁹ Kjarnueindir skulu, har tað er viðkomandi, uttan óneyðugt drál boða móttakarum av sínum tænastum um týðandi hendingar, sum sannlíkt fara at ávirka tænastuveitingina neiliga.

⁸⁷ § 13 stk. 3 í udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau” endar við ”... og supplerende teknisk bistand”. Hetta er ikki við í NIS2.

⁸⁸ NIS2 Art. 30 stk. 1. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 14.

⁸⁹ NIS2 Art. 23 stk. 1, 2. setningur. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 15.

Stk. 2⁹⁰. Kjarnueindir skulu uttan óneyðugt drál upplýsa móttakarum av sínum tænastum, sum möguliga eru ávirkaðir av eini týðandi nethóttan, um möguligar atgerðir ella ábøtur sum móttakararnir kunnu seta í verk sum aftursvar til nethóttanina. Er tað viðkomandi, skulu eindirnar eisini kunna nevndu móttakarar um tað týðandi nethóttanina.

At kunna almenningin

§ 20.⁹¹ Nettrygdardepilin kann eftir ummæli frá raktu eindini kunna almenningin um eina týðandi hending ella krevja, at eindin kunnar almenningin um tað týðandi hendingina.

Kapittul 8 Nettrygdardepilin

§ 21. Nettrygdardeplinum virkar fyri at røkka endamálinum við hesi løgtingslög.
Stk. 2. Nettrygdardepilin er myndugleiki í nettrygdarmálum og tekur, um annað ikki er ásett, avgerðir eftir hesi løgtingslög og hevur eftirlit við, at ásetingarnar í løgtingslögini og reglur ásettarr við heimild í løgtingslögini verða hildnar.

Stk. 3. Landsstýrisfólkid kann ikki geva Nettrygdardeplinum tænastuboð um, hvussu Nettrygdardepilin skal røkja myndugleikauppgávu sína í ítøkiligum málum, um viðgerð av og avgerð í einstøkum málum, um gerð av fyrisingarligum reglum á økjum, sum Nettrygdardepilin við løgtingslög hevur fangið heimild at áseta reglur um, ella um annað eftirlitsvirksemi hjá

⁹⁰ NIS2 Art. 23 stk. 2. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 15 stk. 2.

⁹¹ NIS2 Art. 23, stk. 7. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 16 stk. 1 og 2. Stk. 3 og 4 í nevndu lög eru ikki aktuell í Føroyum. Stk. 3 tí at vit hava valt at tað altið er CSIRT sum kunnar ella krevur at kunning verður gjørd, og stk. 4 tí tað fevnir um kunning av øðrum ES-limalondum.

Nettrygdardeplinum, sum skal tryggja, at lögtingslógin og reglur, givnar við heimild í lögtingslógin, verða hildnar.

Stk. 4. Landsstýrisfólkid kann áseta reglur um virkisøki og fyrising, undir hesum trygdargóðkenning hjá leiðslu og starvsfólk á Nettrygdardeplinum.

Innsavnna av upplýsingum

§ 22.⁹² Nettrygdardepilin kann krevja allar upplýsingar, dátur o.a. útflýggjaðar, sum Nettrygdardepilin metir hava týdning fyri virksemið hjá Nettrygdardeplinum ella fyri at gera av, um ávís viðurskifti eru fevnd av lögtingslógin. Upplýsingarnar, dátur o.a. kunnu vera av einum og hvørjum slagi. Nettrygdardepilin kann eisini krevja, at upplýsingar, dátur o.a. verða latnar inn regluliga, og kann seta krøv til innihald, upsetting, elektroniska innlating, innlatingarfrestir o.a.

Stk. 2. Tað er skyldan hjá öllum eindum at veita upplýsingar sambært stk. 1.

Skráseting av eindum

§ 23.⁹³ Nettrygdardepilin kann áleggja eindum skyldu at lata seg skráseta í skrá hjá Nettrygdardeplinum við upplýsingum, sum kunnu eyðmerkja eindina so sum kontaktupplýsingar, slag av virksemi, IP-talstreki o.a., og kann áleggja eindum leypandi at boða frá broytingum í upplýsingunum.

Stk. 2. Nettrygdardepilin kann gera nærrí reglur um innihald, upsetting, elektroniska innlating, innlatingarfrestir o.a. sambært stk. 1, samanber § 22.

Kortlegging

§ 24. Nettrygdardepilin savnar og viðger upplýsingar, dátur o.a. og kortleggur

undirstóðukervi, undir hesum kjarnukervi, og sínámillum sambond.

Stk. 2. Kjarnueindir sambært kapittul 3 hava skyldu at boða Nettrygdardeplinum frá um broytingar í undirstóðukervinum, sum kunnu hava týdning fyri kortleggingina. Nettrygdardepilin avger, hvørjar broytingar eru at meta sum týðandi.

Stk. 3. Nettrygdardepilin letur ikki upplýsingar, sum eru savnaðar sambært stk. 1 ella móttiknar sambært stk. 2 víðari. Tó kann Nettrygdardepilin lata kjarnueindum yvirlit yvir egíð undirstóðukervi og sambond teirra við onnur undirstóðukervi og skipanir. Eftir ítökiliga meting kann Nettrygdardepilin í ávísum fórum lata kjarnueindum yvirskipað yvirlit yvir undirstóðukervi og sambond hjá øðrum kjarnueindum til tess at styrkja móttóðuförið og nettrygdina. Slík yvirskipað yvirlit mugu ikki fara longur niður í smálutir og ikki rökka breiðari enn neyðugt til tess at rökka endamálinum, og skulu taka atlít til at verja trygdina, handilsloynidómar o.a. hjá øðrum eindum.

Portraskanning

§ 25. Nettrygdardepilin kann gera portraskanning av interneti og kann viðgera og goyma dátur frá skanningum til tess at styrkja móttóðuförið og nettrygdina.

Trygdartiltök

§ 26.⁹⁴ Nettrygdardepilin setir í verk tóknilig og bygnaðarlig tiltök móti, at upplýsingar av tilvild ella ólógliga verða oyddar, mistar ella skalaðar, og móti, at tær koma óviðkomandi til kunnleika, verða

⁹² Fjarskiftislógin, § 58 stk. 2 og 3.

⁹³ NIS2 Art. 27, stk. 1 – 3. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 9.

⁹⁴ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 18 stk. 1.

misnýttar, ella aðramáta verða viðgjørðar í strið við lögtingsslógin.

Tilbúgvning og kreppustýring

§ 27.⁹⁵ Nettrygdardardepilin samskipar kreppustýringina av umfatandi hendingum í Føroyum.

Stk. 2.⁹⁶ Nettrygdardardepilin ger og heldur við líka eina tilbúgvningarætlan um nettrygd fyrir Føroyar, ið verður løgd fyrir landsstýrisfólkid til góðkenningar.

Tilbúgvningarætlanin skal áseta, hvussu umfatandi hendingar og kreppur skulu handfarast, og skal serstakliga áseta:

- 1) Málini fyrir tilbúgviningartiltök og tilbúgviningarvirksemi.
- 2) Uppgávur og ábyrgd hjá Nettrygdardeplinum sum kreppustýringsmyndugleiki.
- 3) Kreppustýringsmannagongdir viðvíkjandi nettrygd, undir hesum samskipan við yvirskipaðu tilbúgvningarætlanina fyrir Føroyar, og hvørjar samskiftisrásir verða nýttar.
- 4) Tilbúgviningartiltök, undir hesum venjingar og útbúgviningarvirksemi.
- 5) Viðkomandi almennar og privatar áhugapartar og infrakervi.

Notatskylda

§ 28.⁹⁷ Í málum, har avgerð fer at verða tikan, skal Nettrygdardardepilin skriva niður

⁹⁵ NIS2 Art. 9 stk. 1 og 2.

⁹⁶ NIS2 Art. 9 stk. 4.

⁹⁷ Løgtingslög um innlit í fyrisitingina, § 6.

⁹⁸ Mótstøðuførisdirektivið, Art. 5 nr. 2: “For the purposes of the first subparagraph, point (c), Member States shall cooperate with the competent authorities of other Member States and the competent authorities of third countries, as appropriate.”.

⁹⁹ NIS2 Art 17: “Unionen kan, hvor det er hensigtsmæssigt, i overensstemmelse med artikel 218 i TEUF indgå internationale aftaler med tredjelande eller internationale organisationer, der giver mulighed for og tilrettelægger disses deltagelse i bestemte aktiviteter, der foretages af samarbejdsgruppen, CSIRT-netværket og EU-

og skráseta innihaldið av teimum veruligu umstøðunum, ið hava týdning fyrir avgerðina í málinum. Hetta er tó ikki galdandi, um upplýsingarnar annars síggjast í skjølunum í málinum.

Samstarv

§ 29.⁹⁸ Nettrygdardardepilin kann samstarva og gera samstarvsavtalur við myndugleikar í øðrum londum.

Stk. 2.⁹⁹ Nettrygdardardepilin kann gera avtalur við útlendskar ella millumtjóða felagsskapir og samstarvsbólkar um samstarv og lutøku.

Keyp uttan útboð

§ 30.¹⁰⁰ Keyp av vórum og tænastum, sum Nettrygdardardepilin fremur sum liður í sínum virksemi eitt nú keyp av ritbúnaði, tólbúnaði, kanningum, serfrøðingahjálp o.a., kann, tá ið atlitið til at verja móttstøðuförið og nettrygdina tala fyrir tí, fremjast uttan alment útboð og uttan tilboðsfyrispurning.

Gjøld¹⁰¹

§ 31. Landsstýrisfólkid kann áseta reglur um gjøld, innkrevjing og rindan av gjøldum fyrir tænastur og eftirlit sambært lögtingsslógin.

CyCLONe. Sådanne aftaler skal overholde EU-databeskyttelsesretten”.

¹⁰⁰ Í viðmerkingunum verða m.a. sett hesi sakligu atliti:

1) at halda loyniligt arbeðsætlanir, arbeidshættir, útgerð v.m. hjá Nettrygdardeplinum,

2) at halda loyniligt ætlaðar kanningar, undir hesum orsókina til slíkar kanningar, hvat skal kannast, vavið og innihaldið í slíkum kanningum, nær kanniningin skal fara fram, og hvør kannaða eindin er, ella

3) onnur saklig atliti, sum gera seg galdandi við atliti til at verja móttstøðuförið og nettrygdina.

¹⁰¹ Íblástur: løgtingslög um útbúgvning av manning á skipum o. ø., § 6 stk. 2, elveitingarlógin, § 17 stk. 2, løgtingslög um matvørur, § 43 stk. 1-3, alilógin,

§ 32.¹⁰² Krøv sambært § 31 kunnu verða innheintað og pantað av TAKS eftir reglunum um innkrevjing av skatti og avgjöldum.

Stk. 2. Tey krøv sambært stk. 1, ið ikki verða innheintað av TAKS, kunnu innkrevjast av øðrum innkrevjingarstovni.
Stk. 3. Tann myndugleiki, ið stovnar kravið, kann geva eftir krøv eftir galdandi reglum.

Kapittul 9 Uppgávur og átök

§ 33.¹⁰³ ¹⁰⁴Nettrygdardepilin avdúkar, greinar, veitir hjálp og ráðgeving og handfer hendingar o.a., undir hesum at:¹⁰⁵

- 1) ¹⁰⁶yvirvaka og greina nettrygdarhóttanir, viðbrekni og hendingar, og eftir umbøn frá kjarnueindum at veita hjálp til realtíðaryvirvóku ella so gott sum realtíðaryvirvóku av teirra netum og kunningarskipanum,
- 2) ávara, fráboða og breiða út upplýsingar til viðkomandi partar um nettrygdarhóttanir, viðbrekni og hendingar um gjörligt í so gott sum realtíð,
- 3) ¹⁰⁷samskipa og undirstuðla móttiltök til hendingar og, har tað er viðkomandi,

§ 20, lögtingslög um heimatænstu, eldrarøkt v.m., § 18 stk. 3, lögtingslög um sjúkrahúsverkið, § 5 stk. 6, og arbeiðsskaðatryggingarlógin, § 27 stk. 5.

¹⁰² Matvørulógin, § 43 stk. 4-6 og 9.

¹⁰³ CSIRT = Computer Security Incident Response Team. Allýsingin byggir á NIS 2 Art. 11 stk. 3-5, og Art. 10 stk. 4.

¹⁰⁴ § 17, stk. 1, í Udkast til lov om foranst...

¹⁰⁵ Mett verður at hendar lýsingin eisini fevnir um uppgávurnar sum eru nevndar í "Lov om Center for Cybersikkerhed", § 3 stk. 1.

¹⁰⁶ NIS2 Art 11 (3)(a) og § 17, stk. 1, nr. 1, í Udkast til foranst.

¹⁰⁷ § 17, stk. 1, nr. 2 í Udkast til foranst og NIS2 (Art. 11)(2)(c).

¹⁰⁸ NIS2 Art. 11(3)(d).

¹⁰⁹ § 17, stk. 1, nr. 3, í Udkast til foranst.

¹¹⁰ NIS2 art 10 stk. 7: "CSIRT'erne kan etablere samarbejdsrelationer med tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser. Som led i sådanne samarbejdsrelationer skal medlemsstaterne lette effektiv og sikker udveksling

veita hjálp til kjarnueindir, ið eru ávirkaðar,

- 4) ¹⁰⁸ savna inn og greina brotsfrøðiligar dátur, og veita leypandi váðagreining og hendingagreining og skapa tilvitan um nettrygdarstøðuna,
- 5) ¹⁰⁹ eftir umbøn frá kjarnueindum veita forvirknar skanningar av teirra netum og kunningarskipanum til tess at avdúka viðbrekni, ið kunnu fáa týðandi ávirkan,
- 6) virka fyri útbreiðslu av hóskandi, tryggum og móttstøðufórum samskiftisamboðum at samskifta við kjarnueindir og aðrar viðkomandi áhugapartar,
- 7) samstarva við viðkomandi áhugapartar innanlands og utanlands¹¹⁰, og
- 8) ¹¹¹virka fyri, at viðkomandi áhugapartar taka til sín og seta í verk felags standardiseraðar tilgongdir, klassifiseringarskipanir og flokkanarfrøðiligar¹¹² skipanir viðvíkjandi mannagongdum til handfaring av hendingum, kreppustýring og fráboðanum um viðbrekni.

af oplysninger med disse tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, ved hjælp af relevante protokoller for udveksling af oplysninger, herunder Traffic Light Protocol.

CSIRT'erne kan udveksle relevante oplysninger med tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, herunder personoplysninger i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesret."

NIS2 Art. 10 stk. 8: "CSIRT'erne kan samarbejde med tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, eller tilsvarende organer i tredjelande, navnlig med henblik på at yde dem cybersikkerhedsbistand."

¹¹¹ NIS2 Art. 11(5).

¹¹² "Flokkunarfrøði" verður á fremmandamáli nevnt "taksonomi", ið stavar fra griksku orðunum "taxis", sum merkir skipan ella røð, og "nomos", sum merkir lög ella reglur. Talan er sostatt um at skipa t.d. kunning og dátur systematiskt. Sprotin nevñir tað eitt nú skipanarbundin flokking.

*Stk. 2*¹¹³. Nettrygdardepilin kann nýta eina váðagrundaða tilgongd til raðfesting av uppgávunum eftir stk. 1.

§ 34.¹¹⁴ Nettrygdardepilin tryggjar, at likamligir og lögfrøðiligar persónar anonymt kunnu fráboða um viðbrekni.
Stk. 2. Landsstýrisfólkid kann áseta nærrí reglur um fráboðanir eftir stk. 1.

§ 35.¹¹⁵ Nettrygdardepilin virkar fyri, at eindir av nettrygdarfelagsskapum sjálvbodnar kunnu skifta upplýsingar sínámillum¹¹⁶.

*Stk. 2.*¹¹⁷ Kjarnueindir, sum fara í ella fara burturúr nettrygdarfelagsskapum eftir stk. 1, skulu geva Nettrygdardeplinum fráboðan um hetta.

Yvirvøka av kjarnueindum

§ 36.¹¹⁸ Nettrygdardepilin kann áleggja kjarnueindum sambært § 6, stk. 2, at tær skulu lata síni net ella kunningarskipanir yvirvaka, samanber § 33 stk. 1.

*Stk. 2.*¹¹⁹ Nettrygdardepilin kann í ávísum fóri áleggja kjarnueindum, sum ikki koma undir stk. 1, at hesar skulu lata net og kunningarskipanir yvirvaka, samanber § 33, stk. 1.

*Stk. 3.*¹²⁰ Nettrygdardepilin kann eftir umbøn frá kjarnueindum skipa yvirvøku av net og kunningarskipanum, samanber § 33, stk. 2. Nettrygdardepilin skal ganga slíkum umsóknum á móti, uttan so at týðandi orsókir tala ímóti.

*Stk. 4.*¹²¹ Eindir, sum koma undir yvirvøku eftir stk. 1-3, hava skyldu til at viðvirka til, at Nettrygdardepilin kann fremja uppseting og rakstur av ritbúnaði og tólbúnaði til yvirvøku.

Stk. 5. Landsstýrisfólkid kann áseta nærrí reglur um yvirvøku sambært stk. 1-3, undir hesum um undantøk frá yvirvøku eftir stk. 1, treytir fyri kravdari yvirvøku sambært stk. 2, treytir fyri yvirvøku sambært stk. 3, og nærrí krøv sambært stk. 4, og kann áseta gjald o.a. fyri tænasturnar, ið verða veittar sambært § 33 stk. 2.

Kapittul 10 Inntriv í fráboðanarloyndina

Viðgerð í sambandi við yvirvøku

§ 37.¹²² Til tess at fremja nettrygd, kann Nettrygdardepilin uttan rættarúrskurð viðgera ferðsludátur, pakkadátur og staðbundnar dátur, ið stava frá kjarnueindum við yvirvøku sambært §§ 36.

§ 38.¹²³ Tá ið grundaður illgruni er um eina hending, kann Nettrygdardepilin uttan rættarúrskurð viðgera staðbundnar dátur hjá eindum, sum ikki hava yvirvøku sambært §§ 36, treytað av, at eindin biður Nettrygdardepilin um tað, skrívliga samtykkir viðgerðina, og Nettrygdardepilin metir, at viðgerðin kann vera við til at verja nettrygdina.

¹¹³ Udkast til lov om foranst. § 17, stk. 2.

¹¹⁴ NIS2 Art. 12 stk. 1, 2. brot. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 18.

¹¹⁵ NIS2 Art. 29, stk. 3, samanber stk. 1 og 2.

Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 19 stk. 1.

¹¹⁶ Spurningurin er um Føroyar eru stórar nokk til slíkar nettrygdarfelagsskapir. Kanska heldur at CSIRT virkar fyri at eindir sjálvbodnar kunnu luttaka í nettrygdarfelagsskapi [tv. man stovnar ein og bert ein felagsskap] og skifta upplýsingar sínámillum.

¹¹⁷ NIS2 Art. 29, stk. 4. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 19 stk. 2.

¹¹⁸ Herd í mun til “Lov om Center for Cybersikkerhed”, § 3 stk. 2.

¹¹⁹ “Lov om Center for Cybersikkerhed”, § 3 stk. 4.

¹²⁰ Herd í mun til “Lov om Center for Cybersikkerhed”, § 3 stk. 3.

¹²¹ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 3 stk. 5.

¹²² Lov om Center for Cybersikkerhed, § 4.

¹²³ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 5.

§ 39.¹²⁴ Tá ið grundaður illgruni er um eina hending kann Nettrygdardepilin utan rættarúrskurð steingja, umbroyta ella leiða aðravegir ferðsludátur og pakkadátur, sum stava frá netum hjá eindum við yvirvøku sambært § 36.

Stk. 2. Stk. 1 er eisini galldandi fyri staðbundnar dátur, sum stava frá netum hjá eindum við yvirvøku sambært § 36. Er ein hending staðfest, kann Nettrygdardepilin eftir avtalu við eindina strika staðbundnu dáturnar, sum hava elvt hendingina.

Trygdartøkniligar kanningar

§ 40.¹²⁵ Til tess at kunna vegleiða eindir um fyribyrging av hendingum, kann Nettrygdardepilin gera fyribyrjandi trygdartøkniligar kanningar, tá ið ein eind hevur umbiðið hetta.

Stk. 2. Hevur eindin biðið um hetta, kann Nettrygdardepilin sum liður í fyribyrjandi trygdartøkniligu kanningum:

- 1) utan rættarúrskurð viðgera ferðsludátur, pakkadátur og staðbundnar dátur hjá eindini,
- 2) viðgera alment atkomiligar dátur um eindina og starvsfólk hjá eindini,
- 3) seta í verk fyribyrjandi tiltök, sum eru vend móti ávísum starvsfólkum ella þortum í eindini.

Íspunnin álopsmál

§ 41.¹²⁶ Nettrygdardepilin kann seta upp íspunnin álopsmál til tess at útvega vitan um framferðarhátt og amboð hjá álopsmegi, um hetta kann vera viðvirkandi til at styrkja nettrygdina.

Stk. 2. Um álopsmegi leggur eftir sær dátur á einum íspunnum álopsmáli, kann Nettrygdardepilin utan rættarúrskurð viðgera tær goymdu dáturnar, til tess at

avdúka, kanna og viðvirka til at fyribyrja hendingum hjá eindum, ella til tess at kunna borgarar og eindir um, at tey eru rakt av eini hending.

Avveiting av skaðiligari ferðslu

§ 42.¹²⁷ Til tess at forða, steðga ella avmarka eini hending, sum er í umbúna ella er í gongd, kann Nettrygdardepilin nýta økisnøvn og tilsvarandi undirstøðukervi, sum álopsmegi brúkar ella hevur brúkt, treytað av at hesi eru tok til skráseting.

Stk. 2. Um Nettrygdardepilin sum liður í nýtsluni av undirstøðukervi eftir stk. 1 móttetur dátur frá triðjamanni, kann Nettrygdardepilin utan rættarúrskurð viðgera móttiknu dáturnar, til tess at avdúka, kanna og viðvirka til at fyribyrja hendingum hjá eindum, ella til tess at kunna borgarar og eindir, um at tey eru rakt av eini hending.

Kapittul 11 **Skjalaframløga**

§ 43.¹²⁸ Til tess at fyribyrja ella avdúka eina nethóttan kann áleggjast eini eind at útflyggja upplýsingar um brúkaran av eini teldupostkontu, IP-adressu, einum økisnavni ella ðorum.

§ 44. Avgerð sambært § 43 verður tикин av Føroya rætti eftir umbøn frá Nettrygdardeplinum.

Stk. 2. Føroya rættur ger úrskurð í málum um skjalaframløgu. Rættarfundir verða hildnir fyri afturlatnum hurðum. Úrskurðurin skal nevna tær ítøkiligu umstøðurnar í málinum, ið liggja til grundar fyri avgerðini. Úrskurðurin kann umgerast til eina og hvørja tíð.

¹²⁴ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 6.

¹²⁵ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 6 a.

¹²⁶ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 6 b.

¹²⁷ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 6 c.

¹²⁸ Kapittul 4 a í Lov om Center for Cybersikkerhed – er hon neydug hjá okkum, jb. § 31 sum gevur víðar heimildir at krevja dátur frá eindum? Gev gætur at ein eind kann bæði vera lögfröðilag, men kann eisini vera ein likamlig eind.

§ 45. Áðrenn Føroya rættur tekur avgerð um skjalaframløgu eftir § 43, skal tann, ið hevur ræði á upplýsingunum, hava mæguleika at úttala seg.

Stk. 2. Um viðurskifti hava týdning fyri tjóðartrygd, kann Føroya rættur ella Nettrygdardardepilin áleggja tí, ið hevur ræði á upplýsingunum tagnarskyldu í mun ta vitan, sum viðkomandi hevur um málið. Er talan um feløg o.a. er tagnarskyldan eisini galdandi fyri lögfrøðiligar persónar og likamligar persónar, ið vegna teirra tilknýti til felagið o.a. hava fangið kunnleika um málið.

Stk. 3. Føroya rættur ella Nettrygdardardepilin kann seta avgerð eftir stk. 2 úr gildi. . Avgerð hjá Nettrygdardeplinum um ikki at seta úr gildi eina avgerð sambært stk. 2 verður eftir umbøn løgd fyri Føroya rætt. Viðkomandi skal kunnast um henda rætt.

§ 46. Ásetingarnar í rættargangslógini kapittul 75 um varnarting, og kapittul 98 um kæru til hægri rætt eru galdandi.

§ 47. Nettrygdardardepilin tekur, við at seta seg í samband við tann, sum hevur ræði á upplýsingunum, stig til, at úrskurður um skjalaframløgu verður útintur. Úrskurðurin frá Føroya rætti skal eftir umbøn vísast viðkomandi. Noktar viðkomandi uttan lógliga orsøk at gera eftir boðunum, eru reglurnar í § 225 í rættargangslógini galdandi.

Kapittul 12

Viðgerð av dátum

Kanning av dátum

§ 48.¹²⁹ Nettrygdardardepilin kann fremja sjálvvirkandi kanningar og greiningar av ferðsludátum, pakkadátum og staðbundnum dátum, sum eru savnaðar sambært kapittul 10.

Stk. 2. Kanningar og greiningar við hond av dátum, sum eru savnaðar sambært kapittul 10, kunnu bert fara fram undir hesum umstøðum:

- 1) av ferðsludátum, í tann mun tað er neyðugt til tess at avdúka, kanna og hjálpa til at verja móti eini hending,
- 2) av pakkadátum og staðbundnum dátum, um grundaður illgruni er um eina hending, og í tann mun tað er neyðugt til tess at greiða viðurskifti viðvíkjandi hendingini,
- 3) av ferðsludátum, pakkadátum og staðbundnum dátum, sum liður í fyribyrjandi trygdartøkniligum kanningum eftir § 40, í tann mun tað er neyðugt til tess at fremja kanningina, og
- 4) av ferðsludátum og pakkadátum, tá ið hetta fer fram sum liður í roynd og stilling av alarmum hjá Nettrygdardeplinum, í tann mun hetta er neyðugt til tess at gera royndina. Royndin skal enda so skjótt, sum endamálið við henni er rokkið.

Stk. 3. Bert starvsfólk á Nettrygdardeplinum, sum hava fangið serliga heimild frá leiðsluni til tess, fremja kanningar ella eru til staðar, tá ið kanningar fara fram sambært stk. 2, nr. 4.

Stk. 4. Illbúnaður, sum verður funnin av tilvild, tá ið ein roynd verður framd eftir stk. 2, nr. 4, kann tó kannast av øðrum enn teimum í stk. 3 nevndu starvsfólkum.

At lata dátur víðari

§ 49.¹³⁰ Nettrygdardardepilin kann lata víðari ferðsludátur, sum eru savnaðar sambært kapittul 10, til:

- 1) løgregluna, um tað er grundaður illgruni um eina hending,
- 2) eindina, haðani dátumnar stava, um tað er grundaður illgruni um eina hending, og tað er neyðugt til tess at fremja

¹²⁹ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 15.

¹³⁰ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 16.

- uppgávuna hjá Nettrygdardeplinum, og til
- 3) fóroyskar myndugleikar, fjarskiftisveitarar og aðrar nettrygdartænastur, eins og aðrar myndugleikar og fyritøkur til tess at ávara, um tað er grundaður illgruni um eina hending, og tað er neyðugt til tess at fremja uppgávuna hjá Nettrygdardeplinum.

Stk. 2. Nettrygdardeplin kann lata víðari pakkadáтур, sum eru savnaðar sambært kapittul 10, til:

- 1) löggregluna, um tað er grundaður illgruni um eina hending, og
- 2) eindina, haðani dátturnar stava, um tað er grundaður illgruni um eina hending.

Stk. 3. Nettrygdardeplin kann lata víðari staðbundnar dátur, sum eru savnaðar sambært kapittul 10, til:

- 1) löggregluna, um tað er grundaður illgruni um eina hending,
- 2) eindina, haðani dátturnar stava, um tað er grundaður illgruni um eina hending, og
- 3) aðrar nettrygdartænastur, um dátturnar eru fingnar til vega sambært §§ 41 og 42.

Stk. 4. Nettrygdardeplin kann lata víðari illbúnað, sum er savnaður sambært kapittul 10, til:

- 1) löggregluna,
- 2) myndugleikan ella fyritökuna, haðani dátturnar stava, og
- 3) fóroyskar myndugleikar, fjarskiftisveitarar og aðrar nettrygdartænastur eins og aðrar myndugleikar og fyritøkur til tess at ávara.

Stk. 5. Stk. 1-4 eru ikki gallandi fyri dátur, sum eru fingnar til vega í sambandi við roynd og stilling av alarmum hjá Nettrygdardeplinum. Nettrygdardeplin kann tá einans lata víðari í hesum fórum:

- 1) Illbúnaður, sum er funnin av tilvild, kann latast löggregluni, tí myndugleika ella fyritøku haðani dátturnar stava, fóroyskum myndugleikum, fjarskiftisveitarum, øðrum nettrygdartænastum, og øðrum myndugleikum og fyritøkum til tess at ávara.
 - 2) Ferðsludáтур kunnu latast myndugleika ella fyritøku, haðani dátturnar stava.
- Stk. 6.* Uttan mun til stk. 1-4 kann Nettrygdardeplin í sambandi við fyribrygjandi trygdartøknilar kanningar eftir § 40 einans lata víðari upplýsingar um starvsfólk hjá myndugleika ella fyritøku, um upplýsingarnar eru navnloynar.

At strika dátur

§ 50. Nettrygdardeplin kann gera av at strika dátur, sum Nettrygdardeplin hevir savnað ella móttikið sambært hesi lögtingslög.

*Stk. 2.*¹³¹ Dátur, sum eru fevndar av kapittul 10, verða strikaðar, tá ið endamálið við viðgerðini er rokkið.

Stk. 3. Uttan mun til stk. 1 og 2 verða dátur í mesta lagi goymdar í 5 ár. Hetta er tó ikki gallandi fyri setanarmál, samanber § 61, stk. 4.

Stk. 4. Gera heilt serlig atlit seg gallandi, kann freistin sambært stk. 3 leingjast. Tá skal eftirlitið við Nettrygdardeplinum kunnast, undir hesum um, hvussu leingi freistin verður longd, og um orsókina til, at freistin verður longd.

Kapittul 13 Viðgerð av persónupplýsingum

§ 51.¹³² Í tann mun Nettrygdardeplin savnar inn og viðger persónupplýsingar, skal hetta vera til nágreiniliga tilskilað og heimilað endamál og skulu ikki seinni

¹³¹ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 17.

¹³² Lov om Center for Cybersikkerhed, § 9 stk. 1 og 2.

viðgerast á ein hátt, sum er í ósamsvari við hesi endamál.

Stk. 2. Persónupplýsingar, ið verða viðgjördar, skulu vera viðkomandi, nøktandi og avmarkaðar til tað, sum er neyðugt í mun til endamálið við viðgerðini.

Stk. 3. Persónupplýsingar, sum verða viðgjördar, skulu vera rættar og nøktandi dagfördar. Óll rímilig stig skulu takast fyrir at tryggja, at persónupplýsingar, sum eru rangar í mun til tey endamál, sum tær verða viðgjördar til, verða strikaðar ella rættaðar beinanvegin.

Stk. 4. Persónupplýsingar, sum verða viðgjördar, skulu goymast soleiðis, at ikki ber til at eyðmerkja tey skrásettu í longri tíðarskeið enn neyðugt við atliti at endamálinum við viðgerðini.

Stk. 5. Persónupplýsingar, sum verða viðgjördar, skulu viðgerast á ein hátt, sum tryggjar nøktandi trygd av persónupplýsingum, undir hesum vernd ímóti óheimilaðari ella ólógligari viðgerð og ímóti missi av tilvild, oyðing, fyribeining ella skaða, við nýtslu av hóskandi tókniligum ella bygnaðarligum, herundir fysiskum, tiltökum.

§ 52.¹³³ Nettrygdardepilin viðger einans persónupplýsingar, um:

- 1) viðgerðin er heimilað í lög,
- 2) skrásetti hefur givið samtykki til viðgerð av persónupplýsingum til eitt ella fleiri nágreinað endamál,
- 3) viðgerðin er neyðug til tess at halda eina avtalum, sum skrásetti er partur í, ella fyrir at gera tað, sum eftir áheitan frá skrásetta er neyðugt, áðrenn avtalan verður innngingen viðgerðin er neyðug til tess at rökja samfelagsáhugamál¹³⁴,
- 4) viðgerðin er neyðug til tess at halda eina rættarliga skyldu, sum áliggur dátuábyrgdarum,

- 5) viðgerðin er neyðug til tess at verja týðandi samfelagsáhugamál,
- 6) viðgerðin er neyðug til tess at rökja samfelagsáhugamál ella uppgávu, sum er fevnd av almennari myndugleikaútinnan, sum er álögd Nettrygdardepilin ella triðjiparti,
- 7) viðgerðin er neyðug til tess, at Nettrygdardepilin ella triðjipartur kann fylgja einum heimilaðum áhugamáli, um ikki áhugamál ella grundleggjandi rættindi hjá skrásetta, sum krevja vernd av persónupplýsingum, ganga fram um, ella
- 8) viðgerðin viðvíkur persónupplýsingum, um eru fevndar av kapittul 10.

§ 53.¹³⁵ Nettrygdardepilin viðger ikki persónupplýsingar um húðarlit, ættarslag ella etniskan uppruna, ella um politiska, átrúnaðarliga ella heimspekiliga sannföring ella um yrkisfelagsligt tilknýti eins og viðgerð av ílegudátum, biometriskum dátum við tí endamáli eintýtt at eyðmerkja ein persón, um heilsuupplýsingar ella upplýsingar um kynslig viðurskifti. Nettrygdardepilin viðger heldur ikki persónupplýsingar um revsiverd viðurskifti ella upplýsingar um munandi sosialar trupulleikar og onnur heilt privat viðurskifti.

Stk. 2. Viðgerð av persónupplýsingum sambært stk. 1, kann kortini fara fram, um:

- 1) viðgerðin er heimilað í lög,
- 2) skrásetti hefur givið samtykki til viðgerð av persónupplýsingunum til eitt ella fleiri nágreinað endamál,
- 3) Viðgerðin viðvíkur persónupplýsingum, sum skrásetti hefur almannakunngjört,
- 4) viðgerðin er neyðug til tess at sanna, gera galddandi ella verja rættarkrav,
- 5) viðgerðin er neyðug til tess at verja týðandi samfelagsáhugamál.

¹³³ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 10 og Dátuverndarlógin, § 12, stk. 1.

¹³⁴ DVL, § 12 stk. 2.

¹³⁵ CFCS loven, § 11.

- 6) Viðgerðin viðvíkur persónupplýsingar, sum eru fevndar av kapittul 10.

*At lata víðari og at móttøka
persónupplýsingar*

- § 54.**¹³⁶ Í tann mun Nettrygdardepilin viðger persónupplýsingar letur Nettrygdardepilin ikki persónupplýsingar víðari utan so, at:
- 1) viðgerðin er heimilað í lög,
 - 2) skrásetti hefur givið samtykki til víðarilát,
 - 3) víðarilát rökir privat ella almenn áhugamál, sum greitt ganga fram um áhugamálini, sum krevja loynisemi, undir hesum atlit til grundleggjandi rættindi hjá skrásetta,
 - 4) víðarilát er neyðugt til tess, at Nettrygdardepilin kann útinna sítt virksemi, ella er neyðugt í mun til avgerð, sum myndugleikin skal taka, ella
 - 5) víðarilát er neyðugt til tess, at uppgávur, sum persónur ella fyritøka rökja fyrir tað almenna, kunnu útinna.
 - 6) víðarilát fevnir um persónupplýsingar, sum verða viðgjördar sambært kapittul 10.

Stk. 2. Til tess at rökja uppgávurnar sambært hesi lögtingsslög kann Nettrygdardepilin lata upplýsingar víðari til myndugleikar í øðrum londum.

*Stk. 3.*¹³⁷ Upplýsingar, sum verða móttiknar, ella sum stava frá einum øðrum landi, skulu viðgerast sum trúnaðarupplýsingar, um so er, at myndugleikin, sum letur upplýsingarnar, metir upplýsingarnar sum trúnaðarupplýsingar.

¹³⁶ NIS2 Art. 23 stk. 6. Dátuverndarlógin, § 6 nr. 14), og Kunngerð nr. 175 frá 16. Desember 2020 við seinni broytingum um triðjalond, sum hava nøktandi verndarstøði viðvíkjandi flutningi av persónupplýsingum. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 28.

Kapittul 14
Eftirlit og handhevjan

Eftirlit

§ 55.¹³⁸ Nettrygdardepilin kann, sum liður í eftirlitinum og eftir einari ítøkiligari meting av umstøðnum í hvørjum einstökum føri, seta hesi eftirlitstiltøk í verk móttvegis eini kjarnueind:

- 1) Fremja eftirlit á staðnum og gera stakroyndareftirlit.
 - 2) Fremja regluligar og málrættaðar trygdargóðskuskoðanir¹³⁹, ella krevja at eindin fær ein skikkaðan óheftan stovn at útinna hesar trygdargóðskuskoðanir, og at úrslitini frá teimum verða tøk hjá Nettrygdardeplinum.
 - 3) Fremja trygdargóðskuskoðanir ad hoc.
 - 4) Fremja trygdarskanningar.
 - 5) Krevja at fáa upplýsingar, sum eru neyðugar til tess at meta um tey tiltøk til stýring av nettrygdarváða, sum viðkomandi eind hefur sett í verk.
 - 6) Krevja at fáa atgongd til dátur, skjøl og upplýsingar, sum eru neyðugar til tess at útinna eftirlitsuppgávuna, undir hesum til tess at avgera, hvort ávis viðurskifti eru fevnd av hesi lögtingsslögini ella reglum ásettum viðheimild í hesi lögtingsslögini.
 - 7) Krevja at fáa atgongd til skjalprógv fyrir, at nettrygdarpolitikkir eru settir í verk.
- Stk. 2.* Tá ið eftirlitstiltøkini í stk. 1, nr. 5-7, verða nýtt, skal Nettrygdardepilin upplýsa endamálið við kravinum og nágreina, hvørjar upplýsingar verða kravdar útflyggjaðar.

¹³⁷ Udkast til lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau, § 29 stk. 2.

¹³⁸ NIS2 Art. 32 stk. 1 og 2. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 21.

¹³⁹ Sprotin DK-FO umsetir “audit” til góðskuskoðan.

Stk. 3. Nettrygdardardepilin kann m.a. seta næri krøv til, nær, hvussu og í hvørjum líki upplýsingarnar ella tilfarið nevnt í stk. 1, nr. 5 – 7, skal latast, samanber § 22.

Handhevjan

- § 56.**¹⁴⁰ Nettrygdardardepilin kann, eftir at hava gjört eina ítökiliga meting av umstøðunum í hvørjum einstókum fóri, seta hesi bindandi handhevjanartiltøk í verk móttvegis eini kjarnueind:
- 1) Áleggja eindini at seta tiltøk í verk, sum eru neyðug, til tess at forða fyri ella bøta um eina hending.
 - 2) Geva eindini boð ella forboð til tess at tryggja, at eindin lýkur tey krøv, sum lögtingslógin ella reglur ásettar við heimild í lögtingslögini áseta.
 - 3) Áleggja eindini at upplýsa teimum likamligu ella lögfrøðiligu persónum, sum eindin veitir tænastur ella útinnir virksemi fyri, og sum kunnu vera ávirkaðir av eini týðandi nethóttan, um slagið av hesi hóttan, og um mögulig verjutiltøk ella bótartiltøk, sum hesir likamligu ella lögfrøðiligu persónar kunnu seta í verk til tess at verja seg ímóti hóttanini.
 - 4) Áleggja eindini at fremja tey tilmæli, sum eru úrslit av framdari trygdargóðskuskoðan.
 - 5) Áleggja eindini at tilnevna ein ábyrgdarpersón, sum í einum næri ásettum tíðarskeiði skal hava umsjón við, at eindin heldur reglurnar í §§ 9-13, 16, 17 og 19.
 - 6) Áleggja eindini til ikki navnloynt og sambært næri tilskilaðum hátti at almannakunngera avgerðir um handhevjutiltøk sambært nr. 1–5 og samandráttir av dónum ella

sektarsamtyktum, har dómur fellur ella samtykt verður gjørd um bót.

§ 57.¹⁴¹ Um handhevjutiltøk, sum eru áløgd sambært § 56, nr. 1–4, hava víst seg ikki at vera nøktandi, kann

Nettrygdardardepilin áseta eina tíðarfrest fyri, nær kjarnueindin skal hava framt neyðugu tiltøkini til tess at bøta um manglarnar ella skal hava lokið krøv frá Nettrygdardeplinum. Eru tiltøkini ikki framd innan ásettu freistina, kann Nettrygdardardepilin taka avgerð um:

- 1) Fyribils at seta úr gildi eina samsvarsváttan¹⁴² ella góðkenning viðvíkjandi þortum av ella óllum teimum viðkomandi tænastunum, sum eindin veitir, ella virksemi, sum eindin útinnir.
- 2) Fyribils at banna einum og hvørjum persóni við leiðsluábyrgd á forstjórastøði ella sum lögfrøðiligt umboð hjá eindini at útinna leiðsluvirksemi í viðkomandi eind.

Stk. 2. Fyribils úrgildissetting ella forboð, áløgd eftir stk. 1, kunnu bert brúkast, til eindin tekur neyðug stig til tess at bøta um teir manglar ella at útinna tey krøv frá Nettrygdardeplinum, sum vóru orsøk til, at handhevjutiltøkini sambært § 56 vóru sett í verk.

Stk. 3. Eind, undir hesum persónur, sum ein avgerð sambært stk. 1 fevnir um, kann krevja, at avgerðin verður roynd í Føroya rætti. Tann myndugleiki, sum landsstýrisfólkis gevur myndugleika til tess, leggur málið fyri rættin sum borgarligt rættarmál móti tí eind, undir hesum persóni, sum hevur kravt málið lagt fyri rættin.

Stk. 4. Stk. 1-3 eru ikki galldandi fyri almennar fyrisitingareindir.

¹⁴⁰ NIS2 Art. 32 stk. 4, litra a)-h). Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 22.

¹⁴¹ NIS2 Art. 32 stk. 5. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 23.

¹⁴² Enskt: “certification”. Danskt: “certificering”. Svenskt: “certifiering”. Tyskt: “Zertifizierung”. Franskt: “certification”.

Stk. 5. Landsstýrisfólkis kann áseta nærrí reglur um, hvørjar samsvarsváttanir ella góðkenningar eru fevndar av stk. 1, nr. 1.

§ 58.¹⁴³ Áðrenn Nettrygdardardepilin tekur avgerð um at seta í verk handhevjutiltökini sambært §§ 56 ella 57, verður eindin, sum avgerðin viðvíkir, kunna um ætlaðu handhevjutiltökini og orsókina til tess. Nettrygdardardepilin skal geva eindini eina rímiliga freist at gera viðmerkingar, uttan í fórum, har endamálið við tiltökunum harvið vildi farið fyri skeyti.

Sínámillum hjálp

§ 59.¹⁴⁴ Tá ið ein eind veitir tænastur í Føroyum og utanlands, og net og kunningarskipaninar hjá eindini eru staddir utanlands, samstarvar Nettrygdardardepilin, í tann mun tað er viðkomandi, við skikkaðar myndugleikar utanlands. Samstarvið fevnir um, at:

- 1) Nettrygdardardepilin kunnar viðkomandi skikkaðu myndugleikarnar utanlands, um hvørji eftirlitstiltök og handhevjutiltök eru nýtt.
- 2) Nettrygdardardepilin kann heita á viðkomandi skikkaðu myndugleikarnar utanlands um at nýta eftirlitstiltök og handhevjutiltök.
- 3) Nettrygdardardepilin kann, um ein grundað áheitan kemur um hetta, eftir fórimuni veita hjálp til skikkaðar myndugleikar utanlands.

Stk. 2. Nettrygdardardepilin kann eftir nærrí avtalu fremja felags eftirlitstiltök saman við skikkaðum myndugleikum utanlands.

Kapittul 15

Eftirlit við Nettrygdardardepilum

§ 60. Eftirlitsnevnd hevur eftirlit við, at Nettrygdardardepilin heldur lög um nettrygd og reglur, sum eru settar í gildi við heimild í lógin, undir hesum um tey inntriv, sum verða gjørd í fráboðanarloyndina og onnur rættindi hjá tí einstaka, eru lóglig, neyðug og rímilig og standa ímát við endamálið við inntrivinum¹⁴⁵.

Stk. 2. Eftirlitsnevndin er ein óheftur myndugleiki og fremur sítt virksemi í fullum óheftni.

Stk. 3. Avgerðir, sum Eftirlitsnevndin tekur eftir hesi lög ella eftir reglum ásettar í hesi lög, eru endaligar innan fyrisitingina.

§ 61. Í Eftirlitsnevndini eru tríggir limir, sum landstýrisfólkis í nettrygdarmálum tilnevnir.

Stk. 2. Limirnir í Eftirlitsnevndini verða tilnevndir fyri fýra ára skeið. Eftir hetta kann limur endurtilnevna fýra ára skeið afturat. Eftir tvey skeið kann limur ikki tilnevna aftur.

Stk. 3. Landsstýrisfólkis í nettrygdarmálum kann ikki afturkalla tilnevning sambært stk. 2, uttan so at limur sjálvur biðjur um tað ella fyritreytirnar fyri tilnevningini broytast ella falla burtur.

Stk. 4. Limirnir skulu tilsamans hava fórleika at meta um viðurskifti innan fyrisiting, dátuvernd og kunningartøkni. Forfólkis í nevndini er lögfrøðingur.

Stk. 5. Eftirlitsnevndin skipar skrivstovu og ásetir egna starvsskipan, undir hesum nærrí reglur um arbeiðsbýtið millum Eftirlitsnevndina og skrivosstovuna.

Stk. 6. Limirnir í Eftirlitsnevndini og fólk, sum starvast á skrivstovuni hava skyldu at tiga um tað, sum tey viðgera, fáa at vita ella koma fram á í sambandi við virksemi í

¹⁴³ NIS2 Art. 32, stk. 8. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 26.

¹⁴⁴ NIS2 Art. 37 stk. 1 og 2. Udkast til “Lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau”, § 27.

¹⁴⁵ § 18. Tilsynet påser efter klage eller af egen drift, at Politiets Efterretningstjeneste overholder reglerne i §§ 3, 4 og 7-11 og regler udstedt i medfør heraf. Tilsynet varetager endvidere de opgaver, der er nævnt i § 13.

Eftirlitsnevndini. Skyldan er eisini galldandi fyri landsstýrisfólk og onnur.
Stk. 7. Limirnir í nevndini fáa fundarpening eftir reglunum, sum eru galldandi fyri tænastumenn landsins. Formaðurin fær duplutan fundarpening.
Stk. 8. Landsstýrisfólk kann gera nærrí reglur um Eftirlitsnevndina.

§ 62. Av eignum ávum ella eftir klagu tekur Eftirlitsnevndin mál upp. Eftirlitsnevndin viðgerð í hesum sambandi, um Nettrygdardeplin fyrisitir lógliga í samsvari við hesa lögtingslög, undir hesum um tey inntriv, sum verða gjörd í fráboðanarloyndina og onnur rættindi hjá tí einstaka, eru lóglig, neyðug og rímilig og standa ímát við endamálið við inntrivinum.

Heimild at krevja upplýsingar o.a.

§ 63¹⁴⁶. Eftirlitsnevndin kann krevja at fáa eina og hvørja upplýsing og eitt og hvört skjal frá Nettrygdardeplinum útflýggjað, sum hevur týdning fyrir virksemið hjá Eftirlitsnevndini, ella fyrir at gera av, um ávíss viðurskifti eru partur av virkseminum hjá Eftirlitsnevndini sambært hesi lögtingslög.

Stk. 2¹⁴⁷. Eftirlitsnevndin kann í arbeidi sínum krevja at fáa viðkomandi upplýsingar og skjöl frá þórum myndugleika, fyritóku, persóni o.þ. óheft av tagnarskyldu.

Stk. 3¹⁴⁸. Móti at vísa samleikaprógv hevur Eftirlitsnevndin utan rættarúrskurð altíð atgongd at öllum hólum, har viðgerð, sum verður gjörd fyrir Nettrygdardeplin, fer fram, ella har tað er atgongd at upplýsingum, sum verða viðgjördar, ella har útgerð, hjálpitól, tól o.a. verða goymd ella nýtt.

Stk. 4. Tá ið upplýsingar hjá Nettrygdardeplinum eru í varðveislu uttan hýsis ella verða viðgjördar uttan hýsis, hevur Eftirlitsnevndin kortini somu atgongd sum eftir stk. 1-3. Heimildin er tó treytað av, at tað ikki er gjörligt at útvega upplýsingarnar beinleiðis frá nettrygdarmyndugleikanum.

Stk. 5¹⁴⁹. Eftirlitsnevndin kann krevja skriviliga frágreiðing, undir hesum hagfröðiligar dátur, frá Nettrygdardeplinum um verulig og rættarlig viðurskifti.

Stk. 6¹⁵⁰. Eftirlitsnevndin kann krevja, at umboð ella ávíst umboð fyrir Nettrygdardeplinum er til staðar fyrir at greiða frá teimum viðgjördu málunum.

Stk. 7. Upplýsingar, undir hesum persónupplýsingar, sum verða viðgjördar, skulu viðgerast á ein lógligan hátt, sum tryggjar nökstandi trygd av persónupplýsingum, undir hesum vernd ímóti óheimilaðari ella ólógligari viðgerð og ímóti missi av tilvild, oyðing, fyribeining ella skaða, við nýtslu av hóskandi tókniligum ella bygnaðarligum, herundir fysiskum, tiltökum.

Eftirlitsnevndin skal umframt tryggja, at Eftirlitsnevndin ikki sjálv gerst ein hóttan móti nettrygdini og álitinum hjá persóni, sum letur Nettrygdardeplinum upplýsingar.

Stk. 8. Eftirlitsnevndin strikar upplýsingar, tá ið endamálið við viðgerðini av teimum er rokkið.

Tilmæli

§ 64¹⁵¹. Eftirlitsnevndin letur Nettrygdardeplinum tilmæli um viðkomandi viðurskifti og mál.

Stk. 2¹⁵². Um Nettrygdardeplin í serligum fóri ger av ikki at fylgja tilmæli frá Eftirlitsnevndini, skal Nettrygdardeplin

¹⁴⁶ § 20, stk. 1, í PET

¹⁴⁷ § 4 í PET.

¹⁴⁸ § 20, stk. 2, í PET

¹⁴⁹ § 20, stk. 3, í PET.

¹⁵⁰ § 20. Stk. 4 í PET.

¹⁵¹ § 19, stk. 1, í PET (umskrivað).

¹⁵² § 19, stk. 3, í PET.

boða Eftirlitsnevndini frá hesum og uttan óneyðugt drál leggja málið fyri landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum at taka avgerð um.

Kunning til landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum

§ 65¹⁵³. Eftirlitsnevndin kunnar landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum um viðurskifti og mál, sum Eftirlitsnevndin metir vera viðkomandi hjá landstýrisfólkinum at kunnast um.

Árlig frágreiðing

§ 66¹⁵⁴. Á hvørjum ári letur Eftirlitsnevndin landsstýrisfólkinum í nettrygdarmálum frágreiðing. *Stk. 2.* Landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum leggur frágreiðingina fyri Rættarnevndina¹⁵⁵. *Stk. 3¹⁵⁶.* Í frágreiðingini verður tikið atlit til serligu viðurskiftini, sum eru galdandi fyri eftirlitsvirksemi. *Stk. 4.* Eftirlitsnevndin kann heilt ella lutvíst almannakunngera frágreiðingina.

Kapittul 16 Kæra

§ 67. Avgerðir hjá Nettrygdardeplinum kunnu kærast til Eftirlitsnevndina innan 4 vikur eftir, at viðkomandi hevur fингið fráboðan um avgerðina. *Stk. 2.* Kærur hava ikki steðgandi virknað. *Stk. 3.* Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um kæru, undir hesum at avgerðirnar eru endaligar innan

fyrisitingina, um kærufreistir, steðgandi virknað, uppafturtøku o.a.

Stk. 4. Landsstýrisfólkið kann lata kærumyndugleikan til annan fyrisitingarligan myndugleika at umsita.

Stk. 5. Leggur landsstýrisfólkið kærumyndugleikan til ein annan myndugleika at umsita eftir stk. 4, kann landsstýrisfólkið í hesum sambandi áseta nærrí reglur um kæru, undir hesum at avgerðirnar eru endaligar innan fyrisitingina, um kærufreistir, steðgandi virknað, uppafturtøku o.a.

Kapittul 17 Onnur lóggáva

§ 68.¹⁵⁷ Virksemið hjá Nettrygdardeplinum og Eftirlitsnevndini er undantikið lögtingslög um innlit í fyrisitingina, lögtingslög um fyrisitingarlög, lögtingslög um Løgtingsins umboðsmann, lögtingslög um vernd av persónupplýsingum og lögtingslög um skjalasövn. Tó hava Nettrygdardeplin og Eftirlitsnevndin skyldu at fyrisita í samsvari við reglur um grundgeving og gegni í lög um fyrisiting.

Stk. 2. Stk. 1 er eisini galdandi fyri upplýsingar o.a., sum eru fingnar til vega ella eru viðgjørðar sambært hesi lögtingslög og reglum ásettum við heimild í lögini, tá ið hesar upplýsingar eru latnar øðrum myndugleika.

Stk. 3.¹⁵⁸ Tagnarskylda, sum er áløgd eindum við lögtingslög ella við heimild í lögtingslög, er ikki galdandi, tá ið eindin samstarvar ella samskiftir við Nettrygdardeplin ella Eftirlitsnevndina.

Stk. 4. Undantökini í stk. 1 eru ikki galdandi í setanarmálum.

¹⁵³ § 19, stk. 2, í PET.

¹⁵⁴ § 22 í PET og § 2 í PET.

¹⁵⁵ § 2, stk. 6, í lov om etablering af et udvalg om forsvarsrets og politiets efterretningstjenester. Sí annars eisini § 2, stk. 7, í somu lög.

¹⁵⁶ § 2, stk. 7, í om etablering af et udvalg om forsvarsrets og politiets efterretningstjenester.

¹⁵⁷ Við hesum verður virksemið hjá Nettrygdardeplinum undantikið lex generalis

ásetingum, og harvið eisini undantikið eftirlitið sambært lex generalis lóggávu. Í staðin koma lex specialis ásetingar um eitt nú persónsupplýsingar beinleiðis inn í nettrygdarlóginu, og eftirlit við hesum reglum verður so hjá tí eftirlitsmyndugleika, sum hevur eftirlitið við Nettrygdardeplinum.

¹⁵⁸ Lov om Center for Cybersikkerhed, § 8 b.

Kapittul 18

Revsing og sekt

Daglig og vikulig sekt¹⁵⁹

§ 69. Nettrygdardeplin kann áleggja tí, sum ikki letur Nettrygdardeplinum upplýsingar, sum kunnu kreyjast eftir hesi løgtingslög, ella sum ikki heldur treytir ella ger eftir boðum, givin eftir hesi løgtingslög, ella fylgir eini avgerð hjá Nettrygdardeplinum, dagliga ella vikuliga sekt. Avgerð um sekt kann ásetast samstundis, sum álegging verður givin eftir §§ 55-57.

Stk. 2. Sekt áløgd eftir stk. 1. kann verða innheintað við panting saman við innkrevjingarkostnaði. TAKS fremur pantingina sambært stk. 2 eftir reglunum í skattalóginu fyri innkrevjing av skattum.

Stk. 3. Landsstýrisfólk ið kann áseta nærrí reglur um sekt undir hesum um stødd, og hvussu leingi tær kunnu renna.

Stk. 4. Nettrygdardeplin kann fráfella sektarkrav álagt sambært stk. 1.

Revsing

§ 70. Um ikki harðari revsing er ásett eftir aðrari lög, verður tann revsaður við sekt, sum tilætlað ella av grovum ósketni:

- 1) Brýtur §§ 8, 9, 12 ella 14.
- 2) ikki heldur treytir, sum eru álagdar eftir § 11, stk. 1-2, § 23, stk. 1, § 36, stk. 1-2, § 43, stk. 1, § 45, stk. 2, § 56, stk. 1, ella § 63, stk. 1, ella ikki ger eftir boðum, givin eftir § 19, stk. 1, § 23, stk. 1, § 24, stk. 2, ella § 56 ,stk. 1.
- 3) brýtur fráboðanarskylduna eftir § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-2, § 19, stk. 1, § 23, stk. 1, § 24, stk. 2, ella § 35, stk. 2, ella ikki heldur fráboðanarfreistina eftir § 16, stk. 1.

- 4) ikki lýkur krøv eftir §§ 10, stk. 3- 4, § 20, § 22, stk. 1, § 55, stk. 1, ella § 63, stk. 1-2, 5-6.

5) gevur Nettrygdardeplinum ófullfíggjaðar, skeivar ella villleiðandi upplýsingar ella tigur um viðurskifti, sum hava týdning fyri mál, kanning ella greining , sum upplýsingar verða savnaðar til.

- 6) Forðar Nettrygdardeplinum í at fóra eftirlit sambært hesi lög.

Stk. 2. Revsingin sambært stk. 1 kann hækka til fongsul í upp til 1 ár og 6 mánaðir, um brotið er framt tilætlað og av grovum ósketni vísandí til vavið og skaðiligu árinini, sum brotið kann hava við sær.

Stk. 3. Revsiábyrgd kann áleggjast felögum, løgfrøðiligungum persónum o.tíl. eftir reglunum í kapitli 5 í revsilóginu.

Stk. 4. Er fíggjarligur vinningur fingin við broti á stk. 1, skal vinningurin inndragast eftir reglunum í kapitli 9 í revsilóginu. Ber ikki til at leggja hald á vinningin, skal við áseting av revsing takast serligt fyrilit fyri støddini á náddum ella ætlaðum fíggjarligum fyrimuni.

Stk. 5. Fyrningarfreistin fyri revsiábyrgd er 5 ár.

Fyrisingarligt sektaruppskot

§ 71. Um brot á hesa løgtingslög ella reglur givnar við heimild í hesi løgtingslög ikki hefur strangari revsing við sær enn sekt, kann Nettrygdardeplin við fyrisingarligum sektaruppskoti boða frá, at málið kann avgerast uttan rættarmál, um tann, sum hefur framt brotið, játtar seg sekan í brotinum og játtar at rinda sektina sambært sektaruppskotinum innan nærrí ásetta freist.

Stk. 2. Ásetingar í rættargangslögini um krav til innihald av ákæruriti og um, at hin skuldsetti ella ákærdi ikki hefur skyldu at

¹⁵⁹ Íblástur frá Kappingarlóbini, § 34.

úttala seg, eru galdundir í sambandi við sektaruppskot.

Stk. 3. Við sektarsamtykt fellur rættarsókn burtur.

Kapittul 19

Gildiskoma

§ 72. Henda lögtingslög kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Stk. 2. Samstundis fara úr gildi § 1, stk. 2, og § 58 a í lög um fjarskifti.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Reguliga frættist um skipanir og fyritøkur, sum verða lagdar lamnar orsakað av netálosum. Ítökilig dömi, sum geva greiðir ábendingar um áhaldandi vandan fyrí netálosum á talgildar skipanir, sum eru grundleggjandi samfelagið, finnast eisini í Føroyum.

Til tess at leggja upp fyrí áhaldandi váðanum fyrí netálosum og ávirkan teirra, legði landsstýrið á heysti 2023 fram *Nettrygdarætlanina*, sum fevnir um at skipa eitt hægri nettrygdarstig til tess at verja kjarnutænastur í okkara samfelag. Nettrygdarætlanin setir 8 strategisk mál og inniheldur 20 átøk, sum skulu røkkast í tíðarskeiðnum 2024-2026.

Við uppskotinum um nettrygdararlög verður miðað eftir at røkka máli nr. 3 um nettrygdararlög. Ein nettrygdararlög er samstundis ein fortreyt fyrí at røkka øðrum málum í nettrygdarætlanini.

Við nettrygdarlógini verður móttøðuføri styrkt og til ber at minka um avleiðingarnar í sambandi við netálop. Nettrygdarlógini er sostatt ein sera týðandi partur av nettrygdarætlanini og okkara fórleika áhaldandi at taka við teimum mongu møguleikum, sum talgilding skapar.

1.2. Galdandi lóggáva

Eingin yvirskipað løgtingslög um nettrygd er galdandi í dag. Løgtingið samtykti í vár uppskot til broytingar í 1.1. um fjarskiifti, t.e. løgtingslög nr. 72 frá 22. mai 2015 um fjarskiift, sum seinast broytt við løgtingslög nr. 42 frá 16. mai 2024, sum fevndu um heimildir í sambandi við nettrygd, undir hesum at kortleggja og portraskanna. Lagt verður upp til, at ásetingarnar í fjarskiftislögini viðvíkjandi nettrygd fara úr gildi, tá ið 1.1. um nettrygd kemur í gildi.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at styrkja móttøðuførið og minka um avleiðingarnar í sambandi við netálop.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Landsstýrið hevur í nettrygdarætlanini lagt upp til, at nettrygdarlógini fylgir ES-direktivinum um nettrygd, NIS2. Uppskotið til 1.1. um nettrygd, sum eftir ætlan verður lagt fyrí Løgtingið í vár, byggir tí saman við ásetingum úr øðrum direktivum og lögum á NIS2. Við at leggja okkum upp at NIS2, verður mett, at tað í stórrri mun ber til at fáa í lag samstarv við skikkaðar myndugleikar uttanlands og atgongd at gagnýta útbúgvingar, vitan og serfrøði eins og amboð og skipanir.

Við uppskotinum til 1.1. um nettrygd verður skotið upp at seta á stovn ein nettrygdardepil, sum við eini røð av heimildum samskipar nettrygdina í Føroyum og hevur eftirlit við, at kjarnutænustur í Føroyum eru samansettar á ein skilagóðan hátt í mun til nettrygd.

Útnevna kjarnutænastur og kjarnueindir

Sum liður í at styrkja móttøðuførið, verður undirstøðukervið kortlagt, og landsstýrið letur Nettrygdardeplinum yvirlit yvir kjarnutænastur í samfelagnum. Tá ið hetta arbeidið er komið væl áleiðis ber til hjá Nettrygdardeplinum at útnevna, hvørjir myndugleikar, fyritøkur o.a. eru at meta sum kjarnueindir, sum skulu verjast serliga væl. At vera útnevnd sum kjarnueind

kann hava við sær, at kjarnueindin skal skipa seg á øðrvísi hátt fyrir at styrkja móttostøðuförið í kjarnutænastuni.

Nettrygdarátakstöymi

Lagt verður upp til, at Nettrygdardepilin m.a. fevnir um eitt átakstöymi, sum kann rykkja út í sambandi við netálop. Möguleikin at rykkja út í sambandi við netálop verður mettur at vera sera týðandi til tess at fremja nettrygd.

Inntriv í fráboðanarloyndina

Við tí endamáli at forða fyrir og avdúka netálop fær Nettrygdardepilin sambært uppskotinum heimild at viðgera upplýsingar um ferðsluna á netinum og seta upp ávaringarskipanir at forða netálopum og seta upp fellur at fanga ella fáa til vega vitan um illgrunasamt virksemi.

Í ávísum fórum hevur Nettrygdardepilin heimild at kanna og viðgera innihaldið í samskifti á netinum. Hetta er inntriv í fráboðanarloyndina, sum kann fáa avleiðingar í mun til rættartrygd. Tískil verður samstundis skotið upp til at seta í gildi serstaka lóg um eftirlit við nettrygdarmyndugleikanum.

Eftirlit við Nettrygdardeplinum

Uppskotið fevnir eisini um eftirlit við Nettrygdardeplinum. Eftirlitsnevndin verður eftir ætlan sett á stovn fyrir at hava eftirlit við, at Nettrygdardepilin heldur lög um nettrygd og reglur, sum eru settar í gildi við heimild í lögini, undir hesum, at tey inntriv, sum verða gjörd í fráboðanarloyndina og onnur rættindi hjá tí einstaka eru lóglig, neyðug og rímilig og standa ímát við endamálið við inntrivinum. Lagt verður upp til, at nevndin verður skipað við trimum limum og skrivstovu, sum kann viðgera einstök mál, og sum boða landsstýrisfólkum í nettrygdarmálum frá viðurskiftum í sambandi við virksemi á Nettrygdardeplinum. Árliga letur nevndin umframt landsstýrisfólkum frágreiðing.

1.5. Ummæli og ummælisskjjal

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Mett verður, at Nettrygdardepilin í 2025 krevur um 6,7 ársverk og eina játtan á umleið 6,34 mill. kr. Mett verður, at depilin í 2026 krevur 10,7 ársverk og eina játtan á 10,05 mill. kr. Játtan til 2025 verður eftir ætlan útvegað í eykajáttanarlög í apríl 2025.

Mett verður, at uppskotið fer at hava fíggjarligar avleiðingar fyri flestu kommunur, men ilt er at meta um ítökiligar kostnaðin, sum stendst av uppskotinum.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Nettrygdardepilin verður eftir ætlan skipaður undir Vinnustovnинum. Uppskotið hevur ikki beinleiðis umsitingarligar avleiðingar fyri aðrar stovnar undir landi og kommunum, men mett verður, at ein nettrygdarlög fer at hava við sær, at stjórnarráð, stovnar, kommunur og kommunalir felagsskapir, sum veita kjarnutænastur, raðfesta nettrygd og seta neyðuga orku av til at lyfta uppgávurnar, sum fylgja við.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur ikki beinleiðis avleiðingar fyri vinnuna, men í tann mun vinnufyrítøkur eru at meta sum kjarnueindir, verða krøv sett hesum eindum fyri at styrkja móttóðuførið. Eisini kann kortlegging o.a. hava við sær, at vinnan skal seta tíð og orku av til arbeiðið.

Í ES og Danmark er gjørðar kostnaðarmetingar í sambandi við at seta NIS2 í verk. ES hevur mett, at NIS2 hevur við sær, at fyrítøkur frameftir skulu seta í mesta lagi 22 % av meiri til nettrygd í mun til áðrenn NIS2. ES metir, at talið skal síggjast í mun til minking av kostnaði fyri trygdarhendingar, sum er eitt mundandi stórt tal. Slík kostnaðarmeting er ikki gjørd fyri Føroyar.

Í Danmark verður mett at 1400 fyrítøkur koma undir NIS2, og mett verður, at hesar sum liður í at verða mettar sum tyðandi eindir ella kjarnueindir skulu seta í verk eina røð av víðfevndum trygdarátøkum. Um vit rokna um til føroysk viðurskifti, er helst ikki rætt at býta við 100, tí nakrar grundfunktið í samfelagnum eru tær somu uttan mun til stødd.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Mett verður ikki, at lógaruppskotið hevur avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstök øki í landinum

Mett verður ikki, at lógaruppskotið hevur avleiðingar fyri serstök øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávisar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Mett verður ikki, at lógaruppskotið hevur avleiðingar fyri ávisar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru ikki millumtjóðasáttmálar á økinum, sum lógaruppskotið fevnir um, sum Føroyar hava skyldu at fylgja.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Mett verður, at lógaruppskotið er í samsvari við Hoyvíkssáttmálan (Sáttmáli millum stjórn Íslands, øðrumegin, og stjórn Danmarkar og Føroya landsstýri, hinumegin), Evropeiska

mannarættindasáttmálan sambært anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikraftræden for Færøerne af lov om den europæiske menneskerettighedskonvention, og Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek, sambært bekendtgørelse nr. 35 af 15. september 2006 om rettigheder for personer med handicap.

2.9. Markaforðingar

Mett verður ikki, at uppskotið elvir til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur stórri inntriv

Uppskotið hevur ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir og inntriv í fráboðanarloyndina.

Revsing

Talan er sum útgangsstøði um heimild at revsa við sekt fyri brot á lögtingslögina. Revsingin kann hækka til fongsul í upp til 1 ár og 6 mánaðir, um brotið er framt tilætlað og av grovum ósketni vísandi til vavið og skaðiligu árinini, sum brotið kann hava við sær.

Fyrisitingarligar sektir

Um brot á hesa lögtingslög ella reglur givnar við heimild í hesi lögtingslög ikki hevur strangari revsing við sær enn sekt, kann Nettrygdardepilin við fyrisitingarligum sektaruppskoti boða frá, at málið kann avgerast utan rættarmál, um tann, sum hevur framt brotið, játtar seg sekan í brotinum og játtar at rinda sektina sambært sektaruppskotinum innan nærrí ásetta freist. Við sektarsamtykt fellur sektaruppskotið burtur.

Pantiheimildir

Landsstýrisfólkið kann áseta reglur um gjøld, innkrevjing og rindan av gjøldum fyri tænastur og eftirlit sambært lögtingslögini. Krøv í sambandi gjøld kunnu eftir ætlan verða innheintað og pantað av TAKS eftir reglunum um innkrevjing av skatti og avgjøldum. Tey krøv, ið ikki verða innheintað av TAKS, kunnu innkrevjast av øðrum innkrevjingarstovni.

Nettrygdardepilin kann áleggja tí, sum ikki letur Nettrygdardeplinum upplýsingar, sum kunnu krevjast eftir hesi lögtingslög, ella sum ikki heldur treytir ella ger eftir boðum, givin eftir hesi lögtingslög, ella fylgir eini avgerð hjá Nettrygdardeplinum, dagliga ella vikuliga sekt. Sektin kann eftir ætlan verða innheintað við panting saman við innkrevjingarkostnaði. TAKS fremur pantingina sambært eftir reglunum í skattalögini fyri innkrevjing av skattum.

Inntriv í fráboðanarloyndina

Mett verður, at fyri at kunnu fremja nettrygd er neyðugt, at viðkomandi myndugleiki, í hesum føri Nettrygdardepilin, hevur heimild at viðgera dátur, sum eru fevndar av fráboðanarloyndini. Inntrivið kann verða gjørt sjálvvirkandi, soleiðis at ein skipan skjótt fær staðfest, um fráboðanir og annar ritbúnaður á neti ella kunningarskipan eru meinfýsnar ella ikki.

Tað er týdningarmikið, at Nettrygdardepilin ikki fremur fleiri ella stórri inntriv í fráboðanarloyndini enn neyðugt og rímiligt. Inntrivið skal standa ímát við endamálið. Í mun til rættartrygd og rættindi hjá tí einstaka verður ein eftirlitsnevnd sett á stovn, sum m.a. hevur eftirlit við, at tey inntriv, sum verða gjørd í fráboðanarloyndina og onnur rættindi hjá tí einstaka, eru lóglig, neyðug og rímilig og standa ímát við endamálið við inntrivinum. Eftirlitsnevndin kann fremja kanningar av hesum viðurskiftum av egnum ávum. Eftirlitsnevndin letur Nettrygdardeplinum tilmæli og kann eisini venda sær til

landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum um viðurskifti og mál, sum nevndin metir hevur týdning fyrir landsstýrisfólkið. Árliga letur nevndin landsstýrisfólkinum eina frágreiðing, sum kann heilt ella lutvist kunngerast.

2.11. Skattir og avgjöld

Lógaruppskotið hevur ikki við sær skattir og avgjöld.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið hevur ásetingar um gjöld. Talan er um gjald í sambandi við serligar kanningar o.l., sum Nettrygdardeplin kann áleggja eini kjarnueind at fremja.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligung persónum skyldur?

Lógaruppskotið hevur ásetingar um skyldur. Uppskotið áleggur lögfrøðiligung og likamligum persónum skyldu at lata upplýsingar, sum knýta seg at teimum kjarnutænastunum, sum eindin veitir. Hetta er neyðugt fyri, at myndugleikar, fyritøkur og persónar lata Nettrygdardeplinum upplýsingar. Uppskotið hevur eisini ásetingar um skyldur at boða Nettrygdardeplinum frá.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur heimildir til landsstýrisfólkið at áseta nærrí reglur.

§ 5, stk. 5

Landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum kann gera nærrí reglur um, hvussu kjarnutænastur skulu eyðmerkjast, og um innihald og upsetting av skráum yvir kjarnutænastur, reglubundnar dagføringar, innlatingarfreistir o.a.

§ 6, stk. 6

Landsstýrisfólkið kann gera nærrí reglur um, nær eind er fevnd av § 6, stk. 1-3, samanber eisini § 2 stk. 2, undir hesum reglur um freist samanber stk. 5, og annað.

§ 7, stk. 3

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um, nær eitt ólag er at meta sum týðandi ólag.

§ 10, stk. 1

Landsstýrisfólkið kann áseta reglur um at verja og trúnaðarflokka upplýsingar og áseta reglur um trygdargóðkenningar.

§ 16, stk. 3

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur, um nær ein hending er týðandi.

§ 22, stk. 4

Landsstýrisfólkið kann áseta reglur um virkisøki og fyrisiting, undir hesum trygdargóðkenning hjá leiðslu og starvsfólki á Nettrygdardeplinum.

§ 33

Landsstýrisfólkið kann áseta reglur um gjöld, innkrevjing og rindan av gjöldum fyrir tænastur og eftirlit sambært lögtingslögini.

§ 34, stk. 2

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um fráboðanir um anonymar fráboðanir eftir stk. 1.

§ 36, stk. 5

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um yvirvøku sambært stk. 1-3, undir hesum um undantøk frá yvirvøku eftir stk. 1, treytir fyrir kravdari yvirvøku sambært stk. 2, treytir fyrir yvirvøku sambært stk. 3, og nærrí krøv sambært stk. 4, og kann áseta gjald o.a. fyrir tænasturnar, ið verða veittar sambært § 33 stk. 2.

§ 57, stk. 5

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um, hvørjar samsvarsváttanir ella góðkenningar eru fevndar av stk. 1, nr. 1.

§ 63. Stk. 3

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um sekt undir hesum um stødd, og hvussu leingi tær kunnu renna.

§ 67, stk. 3

Landsstýrisfólkið kann áseta nærrí reglur um kæru, undir hesum at avgerðirnar eru endaligar innan fyrisitingina, um kærufreistir, steðgandi virknað, uppafturtøku o.a.

§ 67, stk. 4

Landsstýrisfólkið kann lata kærumyndugleikan til annan fyrisitingarligan myndugleika at umsita.

§ 67, stk. 5

Leggur landsstýrisfólkið kærumyndugleikan til ein annan myndugleika at umsita eftir stk. 4, kann landsstýrisfólkið í hesum sambandi áseta nærrí reglur um kæru, undir hesum at avgerðirnar eru endaligar innan fyrisitingina, um kærufreistir, steðgandi virknað, uppafturtøku o.a.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lögtingslógaruppskotið heimilar Nettrygdardeplinum utan rættarúrskurð atgongd til høli, sum hava týdning fyrir, at ein kjarnutænasta kann verða veitt. Talan er sum útgangsstøði um atgongd til ogn hjá fyrítøkum o.ø., men kann eisini fevna um atgongd til privata ogn utan rættarúrskurð. Tað er umráðandi, at Nettrygdarmyndugleikin hefur heimild til slíka atgongd. Kortini er væntandi, at heimildin sjáldan verður nýtt og einans í tí fóri, at tað ikki ber til at útvega upplýsingar á annan hátt, ella tað er átroðkandi í sambandi við netálop.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hefur við sær broytingar í fjarskiftislögini. Lagt verður upp til, at § 1, stk. 2, og § 58 a í lög um fjarskifti verða settar úr gildi, samstundis sum nettrygdarlógin kemur í gildi.

Við uppskotinum um nettrygdararlóð verður miðað eftir at rökka máli nr. 3 um nettrygdararlóð í nettrygdarætlanini, sum varð løgd fram á heysti 2023. Ein nettrygdararlóð er samstundis ein fortreyt fyri at rökka øðrum málum í nettrygdarætlanini.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug-leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávisar samfelags-bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

Yvirskipað um uppskotið til nettrygdarlóð

Við nettrygdarlögini verður strembað eftir at rökka máli nr. 3 í Nettrygdarætlan 2024-2026 hjá Landsstýrinum (Uttanríkis- og Vinnumálaráðið, 2023), ið er orðað soleiðis: “Gera nettrygdarlög, ið fevnir um allar samfelagsgeirar”. Við nettrygdarlögini verður skorað undir fleiri onnur av strategisku málunum í nettrygdarætlanini, eitt nú at verja samfelagstýðandi kt-undirstóðukervi (mál 1), skipa nettrygdartilbúgving (mál 2), skipa nettrygdarmyndugleika (mál 4), at hækka nettrygdarstigið á stovnum og skipanum hjá landinum (mál 5) og menna hugburðin til kt-trygd (mál 8). Nettrygdarlógin er soleiðis ein sera týðandi partur av nettrygdarætlanini.

Í innganginum í nettrygdarætlanini verður m.a. sagt (okkara undirstrikingar):

“Talgildingin er virknisfremjandi og gevur möguleikar fyrir fleiri og betri tænastum og við hesum búskaparligan vökkstur. Við nýggjum möguleikum fylgja ofta nýggjar hóttanir og nýggir váðar. Talgilding er einki undantak, og nettrygd er ein fortreyt fyrir at taka av teimum mongu möguleikum, ið talgilding skapar.

Talgildar skipanir, ið mangar virka sum grundleggjandi undirstóðukervi í dagsins samfelagi, eru í áhaldandi vanda fyrir at verða álopnar. Vit hoyra regluliga um netálop kring um í heiminum, sum leggja fyritókur og skipanir lamnar. Í Føroyum hava vit sæð smærri álop, og tað er bláoygt at halda, at Føroyar kunnu sleppa undan álvarsligum álopum. Avleiðingarnar kunnu vera álvarsamar, um skipanir ikki virka, um dátur brádliga ikki eru atkomuligar ella koma í skeivar hendur.

Tí mugu vit miðvíst byrgja fyrir álopum og skipa eina munadygga tilbúgving, ið kann styrkja um móttstóðuförið og minka um avleiðingarnar, tá ið álop henda.

Tí hevur landsstýrið gjört hesa nettrygdarætlan.”

Vit hava seinastu nógvi árini sæð nógvum frambrot, og talgildar skipanir eru partur av at kalla øllum hesum frambrotum. Fartelefonin, teldan og stroyming eru nærliggjandi dömi. Men eisini har vit kanska ikki geva tí gætur í dagligdegnum. Stroyming av útvarpi og sjónvarpi, hitaskipanin í húsinum, gjaldsterminalar í handlunum, bilurin og ferðsluljósini. Á arbeiðsplássinum verða nógvar uppgávur loystar við talgildum hentleikum; nógvar maskinur eru teldustýrdar, smoltstóðir og alibrúk eru í stóran mun teldustýrd, øll umsiting nýtir í dag talgildar hentleikar, ja sjálvt lásaskipanir á summu arbeiðsplássum eru talgildar. Okkara sjúkrahús, kommunulæknar, apotek og aðrar heilsuskipanir eru bundin at talgildum skipanum. Og soleiðis kundu vit hildið fram. Og nýggjum tóknir kemur alla tíðina. Seinastu árini hava vit til dömis fingið 5G og vitlíki, og at síggja til er hetta kanska byrjanin til eina nýggja talgildiskollvelting.

Samstundis gerast talgild infrakervi meira og meira samantvunnin, soleiðis at tað kann vera torfört at hava yvirlit yvir, hvussu ymsu skipanirnar ávirka hvørja aðra, ella eru bundnar at hvørjari aðrari.

Endamálið við nettrygdarlógin er soleiðis at tryggja, at vit áhaldandi kunnu taka við teimum mongu móguleikunum, ið talgilding skapar. Og hetta verður gjort við at styrkja um móttstöðuförið og minka um avleiðingarnar, tá ið álop henda.

Landsstýrið hevur í nettrygdarætlanini lagt upp til, at nýggja nettrygdarlógin skal fylgja NIS2, ið snýr seg um nettrygd.

NIS2 direktivið¹⁶⁰ (hereftir NIS2) og móttstöðuförisdirektivið¹⁶¹ (hereftir CER¹⁶²) eru tætt samantvinnað. Tey eru hugsað sum ein samfyllandi heild, sum skal verja bæði móti nethóttanum og fysiskum hóttanum móti kjarnueindum. Eindir, sum eru útpeikaðar at vera “avgerandi eindir”¹⁶³ sambært CER eru samstundis eru at meta sum “kjarnueindir”¹⁶⁴ sambært NIS2¹⁶⁵, og CER fevnir tí ikki um viðurskifti sum eru fevnd av NIS2. Av hesi orsök eru partar av CER tiknir við í fyriliggjandi uppskot til nettrygdarlóga. Tað snýr seg serstakliga um útpeikan av kjarnutænastum¹⁶⁶ og útpeikan av avgerandi eindum, ið sambært CER sjálvvirkandi koma undir NIS2. Tí byggir nettrygdarlógin á bæði NIS2 direktivið og CER direktivið.

Við tað, at nettrygdarlógin leggur seg tætt uppat nevndu ES direktivunum, so skuldi borið til at fingið samstarv í lag við skikkaðar myndugleikar utanlands og við ES samstórv og stovnar. Við at fylgja ES normum og standardum, verður latið upp fyrir atgongd til at gagnnýta amboð, ið eru ment til ES, og luttaka í útbúgvingum innan nettrygð, sum eru rættaðar móti ES, og annars at útvega vitan og serfrøði utanlands. Fyritøkur í Føroyum, serstakliga tær, sum virka í ES, og útlendskar fyritøkur, sum bjóða seg fram í Føroyum, fáa javnbjóðis og altjóða kendar karmar at halda seg til.

NIS2 og CER direktivini leggja seg tætt uppat ávísum ISO standardum¹⁶⁷. ISO standardir eru væl kendir í Føroyum, og við at fylgja teimum ber í stóran mun til at lúka krøvini í NIS2.

Niðanfyri verður yvirskipað greitt frá tilgongdini í ES viðvíkjandi móttstöðuföri og nettrygd. Síðan verða yvirskipaði viðurskifti úr NIS2 og CER direktivunum og DORA fyriskipanini viðgjørd. Eftir hetta er eitt brot er um orku og fjarskiftisgeiran, eitt brot er um, hvussu ES leggur upp til at myndugleikar samskipa og samskifta tvørturum direktiv og fyriskipanir. Loksins er eitt brot um frávik frá ES direktivunum, sum fyriliggjandi uppskot til nettrygdarlóga leggur upp til.

Tilgongdin til móttstöðuföri og nettrygd i ES

Nettrygdarlógin (NTL) tekur hóvuðsstöði í tveimum direktivum, sum eru galldandi í ES, NIS2 direktivið¹⁶⁸ og CER direktivið¹⁶⁹. Bakstøðið fyrir hesum direktivum er í stuttum hetta:

¹⁶⁰ Direktiv 2022/2555/EU

¹⁶¹ Direktiv 2022/2557/EU

¹⁶² CER stendur fyrir “Critical Entities Resilience”.

¹⁶³ Enskt: “critical entities”. Danskt: “kritiske enheder”. Móttstöðuförisdirektivið, Art. 6.

¹⁶⁴ Enskt: “essential entities”. Danskt: “væsentlige enheder”.

¹⁶⁵ NIS2 Art. 3 nr. 1 litra f).

¹⁶⁶ Enskt: “essential services”. Danskt: “væsentlige tjenester”.

¹⁶⁷ Viðkomandi fyrir NIS2 eru m.a. hesir standardir: ISO 27001, 27002, 27005, 27035, ,27301 og 27701.

Viðkomandi fyrir móttstöðuförisdirektivið eru m.a. hesir standardir: ISO 22301, 27031, 31000, 22318 og 28000.

¹⁶⁸ 2022/2555/EU (NIS2 Directive)

¹⁶⁹ 2022/2557/EU (CER Directive)

ES tók eitt tað fyrsta stigið til at regulera net og kunningartrygd í samveldinum við kommissíonsfráboðanini til m.a. ráðið¹⁷⁰ og parlamentið í ES: “Net og kunningartrygd: Uppskot til eina evropeiska tilgongd”¹⁷¹ (European Commission, 2001). Endamálið var at hækka tilvitana um, at tað var neydugt at gera haldgóð trygdarátök, nú talgildar loysnir vunnu alt meira fram. ES lond víru eggjaði til at taka spurningin um net og kunningartrygd upp, og við tað, at nethóttanir ikki kenna landamörk, at samskipa tilgongdina til net og kunningartrygd í ES. M.a. var lagt upp til, at londini gera strategi og politikkir fyri net og kunningartrygd, og skuldu seta tiltök í verk til tess at verja kritiskt infrakervi. Hetta var í 2001, og hetta var helst fyrsta stigið at gera eina struktureraða kollektiva tilgongd til nettrygd innan ES.

ES stovnaði ENISA (European Agency for Cybersecurity) í 2004¹⁷² við tí endamáli at veita kunnleika og hjálp til ES limalond til tess at fyribyrgja, avdúka og svara aftur uppá nettrygdaravbjóðingar (European Parliament and Council, 2004).

Í 2005 samtykti ES sonevnda rammuavgerðina um álop á kunningarskipanir¹⁷³ (European Council, 2005). Endamálið var at tryggja eins reglur viðvíkjandi netbrotsverkum (*cybercrime*) í ES londunum. Rammuavgerðin var í 2013 avloyst av direktivinum um álop á kunningarskipanir¹⁷⁴, sum áleggur limalondunum at gera tað revsivert at fremja ella viðvirka til ávis slög av álopum á kunningarskipanir, og ásetir minsturevsingar fyri slík netbrotsverk.

Í 2009 ásetti ES krøv til nettrygdina hjá fjarskiftisveitarum við ískoytisdirektivi¹⁷⁵ til ES Rammudirektivið fyri elektronisk samskiftiskervi og tænastur¹⁷⁶, sum varð sett í gildi í 2002 (European Parliament and Council, 2002; 2009). Hetta varð endurspeglad í § 26 í nýggju fjarskiftislóginum, sum fekk gildi 1. januar 2016.

Næsta stóra stigið hjá ES til tess at verja nettrygdina kom í 2016 við sonevnda NIS direktivinum¹⁷⁷ (*Network Information Security*)¹⁷⁸, hereftir nevnt NIS1, sum limalondini høvdu skyldu til at útmynta í nationalari lög í seinasta lagi 1. mai 2018 (European Parliament and Council, 2016). Direktivið álegði limalondum at samtykkja eina nationala strategi fyri nettrygd í net og kunningarskipanum; setti á stovn samstarvsfora millum limalondini, herundir CSIRT-kervið¹⁷⁹ til at handfara hendingar, álegði veitarum av kjarnutænastum og talgildum tænastum trygdarkrøv og fráboðanarkrøv og álegði limalondunum at útnevna skikkaðar myndugleikar, útnevna eina kontaktmiðstøð (*single point of contact*) og at stovnseta nettrygdarátakstöymi (CSIRT)¹⁸⁰.

¹⁷⁰ Ráðið fyri Evropeiska Samveldið. Limirnir har eru ráðharrar úr ES londunum. Ikki at blanda við Evroparáðið, har stjórnar- ella ríkisleiðarar úr ES londunum hava sæti.

¹⁷¹ Communication From the Commission to The Council, The European Parliament, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Network and Information Security: Proposal for A European Policy Approach, dagfest 6. juni 2001.

¹⁷² ENISA fyriskipanin (EC 460/2004).

¹⁷³ EU 2005/222/RIA

¹⁷⁴ EU 2013/40

¹⁷⁵ 2009/140/EC

¹⁷⁶ 2002/21/EC

¹⁷⁷ EU 2016/1148

¹⁷⁸ Í roynd og veru eitur tað “Directive (Eu) 2016/1148 of The European Parliament and of the Council of 6 July 2016 concerning measures for a high common level of security of network and information systems across the Union”, men verður vanliga bert nevnt NIS direktivið.

¹⁷⁹ CSIRT er stytting av Cyber Security Incident Response Team. Á føroyskum: nettrygdarátakstöymi.

¹⁸⁰ EU 2016/1148, Art. 1 nr. 2.

NIS1 direktivið fevndi bert um 7 geirar: orku (t.e. el, olja og gass), flutning (loftferðsla, tok-, skipa- og vegflutning), peningastovnar, fíggjarlig marknaðarinfrakervi, heilsu, veiting av drekkivatni, og talgilt infrakervi (IXP¹⁸¹, DNS¹⁸² og TLD¹⁸³).

NIS1 direktivið gjørði undantök fyri fjarskiftisveitarar, tí teir høvdu javnbjóðis krøv undir rammudirektivinum, Art. 13a og 13b, sum sæst aftur í føroysku fjarskiftislóginum, § 26¹⁸⁴, og fyri álitistænastuveitarar, sum høvdu javnbjóðis krøv undir eIDAS fyriskipanini¹⁸⁵, art. 19.

Við Nettrygdarfyriskipanini frá 2019¹⁸⁶, eisini nevnd ENISA fyriskipanin, fekk ENISA víðari heimildir og uppgávur, og karmar vóru skaptir kring ES góðkenningar (*certification*) innan nettrygd (European Parliament and Council, 2019).

Síðuleypandi við átkunum til tess at tryggja seg móti nethóttanum, tók ES eisini stig til at tryggja týðandi infrakervi í meira breiðum týdningi. Eitt tað fyrsta stigið var ECIP (*European Programme for Critical Infrastructure Protection*) stevnuskráin í 2006¹⁸⁷ (European Commission, 2006). Fokus var á at verja kritiskt infrakervi móti yvirgangi, og at stovnseta eina ávaringarskipan, CIWIN¹⁸⁸. Hóast fokus á yvirgang verður dentur lagdur á, at verjan skal tryggja móti öllum vandum¹⁸⁹. Lagt verður eisini upp til at eyðmerkja bundni¹⁹⁰ millum infrakervi, bæði geografiskt bundni, t.d. millum landspartar ella lond, og bundni millum geirar.

ECIP úrslitaði í, at ES í 2008 samtykti direktivið um eyðmerking og útpeikan av kritiskum infrakervi innan orkugeiran og flutningsgeiran og at meta um tørvin fyri at verja infrakervið í hesum geirum betri¹⁹¹, vanliga nevnt ECI¹⁹² direktivið (European Council, 2008). Hetta direktivið allýsti m.a., hvat skuldi skiljast við kritiskt infrakervi¹⁹³, og staðfesti, at upplýsingar um at útnesva ávist infrakervi sum kritiskt infrakervi eiga at trúnaðarflokkað (klassifiserast) á einum hóskandi stöði og verjast. Persónar, sum viðgera trúnaðarflokkaðar upplýsingar sambært direktivinum, skulu somuleiðis vera trygdargóðkendir á einum hóskandi stöði. Hetta til tess at tryggja móti misnýtslu av upplýsingunum og til tess at tryggja at partar kunnu deila upplýsingar við álti á, at hesar verða viðgjördar og vardar trygt¹⁹⁴.

¹⁸¹ Internet Exchange Provider.

¹⁸² Dynamic Name Service.

¹⁸³ Top-Level Domain.

¹⁸⁴ Sí viðmerkingarnar til § 26 í fjarskiftislóginum, bls. 84-85 í upprunauppskotinum, har víst verður til Rammudirektivið (2002/21/EC), art. 13a og 13b.

¹⁸⁵ EU 910/2014.

¹⁸⁶ REGULATION (EU) 2019/881 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 17 April 2019 on ENISA (the European Union Agency for Cybersecurity) and on information and communications technology cybersecurity certification and repealing Regulation (EU) No 526/2013 (Cybersecurity Act).

¹⁸⁷ Communication from the Commission on a European Programme for Critical Infrastructure Protection. COM(2006) 786 final.

¹⁸⁸ Critical Infrastructure Warning Information Network. Talan er um eina kunningarskipan, har myndugleikar kunnu útveksla vitan um verjutiltök, kanningar og góðar siðvenjur.

¹⁸⁹ An all-hazards approach.

¹⁹⁰ Interdependencies. Á donskum: afhængigheder.

¹⁹¹ Direktiv 2008/114/EC

¹⁹² European Critical Infrastructure Directive.

¹⁹³ 2008/114/EC, Art. 2 litra a.

¹⁹⁴ 2008/114/EC, preambul 7, 18 og 19.

Í síni evaluering í 2019 av ECI direktivinum frá 2008¹⁹⁵ staðfesti ES m.a., at hóttanarmyndin er broytt nógvi síðani direktivið varð samtykt, og sigur víðari (European Commission, 2019, p. 6), (umsett úr enskum):

“[...] Hóast slagið av hóttanum, verið seg figgindaligum, tilvildarligum mannskaptum óhappum ella náttúru óhappum, er lítið broytt síðani miðskeiðis í 2000, so er váðin fyrir ávís slög av hendingum óktur [...]. Samstundis er týdningurin av talgildum infrakervi óktur, bæði sum grundarlag fyrir at reka kritiskt infrakervi, og sum kritiskt infrakervi í sjálvum sær. Tøknilig frambrot sum 5G, ómannað flogfør, og vitlíki kunnu vera við til at gera kritiskt infrakervi munadyggari, men kunnu eisini vera ein hóttan í hondunum á meinfýsnum aktórum, sum ynskja at órógva raksturin av kritiskum infrakervi. Samstundis eru kritisk infrakervi bæði í Evropa og longur burtur meira og meira samantvunni og treytað av hvørjum óðrum. Jú meira komplekst hetta samsþælið er, tess meiri infrakervi í annars ólfíkum (og í fyrstu siftu at síggja til heilt atskildum) geirum kann metast sum kritiskt. Tískil hava limalond og eigrar av kritiskum infrakervi økjandi áhuga í at tryggja, at infrakervi eru móttóðufør, skilt á tann hátt, at tey eru útgjörd til at koma fyrir seg aftur frá ólagi so skjótt sum gjörligt.”

Í sama riti staðfestir ES, at ECI direktivið og NIS1 direktivið eru samfyllandi og í ávísan mun eisini umskarast. Hetta er galldandi fyrir bæði málsetningar og fyrir, hvørjar eindir skulu verjast (European Commission, 2019, p. 23). Henda sannroynd fórði til, at ES í 2022 setti tvey direktiv í gildi samstundis. Annað var CER direktivið¹⁹⁶, sum samstundis setti úr gildi ECI direktivið frá 2008. Hitt var NIS2 direktivið¹⁹⁷ (European Parliament and Council, 2022b; 2022a), ið avloysti NIS1 direktivið.

Tað er ikki av tilvild, at hesi bæði direktivini, NIS2 og CER, vóru samtykt sama dag, 14. september 2022, og at limalondini fingu freist at innföra tey í nationala lóggávu sama dag, nevniliða pr. 18. oktober 2024. ES sær hesi bæði direktivini sum eina samfyllandi heild, sum skal verja bæði móti fysiskum hóttanum og nethóttanum móti kjarnueindum. Bæði direktivini áleggja kjarnueindum at gera váðametingar og váðastýring og at fráboða hendingar til ein myndugleika.

Hesi bæði direktivini eru, sum nevnt, hóvuðsgrundarlagið undir uppskotinum til Nettrygdarlógs.

NIS2 direktivið

Endamálið við NIS2 direktivinum¹⁹⁸ er at styrkja nettrygdina í ES, til tess at betra virkanarháttin¹⁹⁹ í innara marknaðinum. Hetta verður gjort við:

- a) at limalond samtykkja nationala nettrygdarætlanir (*cyber strategy*), tilnevna ella stovna skikkaðar myndugleikar, nettrygdarmyndugleikar, eina kontaktmíðstóð (*single point of contact*) viðvíkjandi nettrygd, og stovnseta nettrygdarátakstöymi (CSIRT);

¹⁹⁵ Commission Staff Working Document Evaluation of Council Directive 2008/114 on the Identification and Designation of European Critical Infrastructures and the Assessment of the Need to Improve Their Protection, SWD(2019) 308 final, 23.7.2019.

¹⁹⁶ 2022/2557/EU

¹⁹⁷ 2022/2555/EU

¹⁹⁸ NIS2 Art. 1.

¹⁹⁹ Enskt: “functioning”. Danskt: “forbedre det indre markeds funktion”.

- b) nettrygdartiltökum til stýring av nettrygdarváða og fráboðanarskyldum álögdum eindum nevndar í Annex I ella II, og eindum eyðmerktar undir CER direktivinum;
- c) reglum og skyldum um nettrygdarvitandeiling;
- d) eftirliti og skyldu at fremja handhevjutiltök.

Í innganginum til NIS2 direktivið verður m.a. sagt, at ætlanin er, at direktivið skal fevna víðað, hvat geirum og tænastum av alstórum týdningi fyrir lyklavirksemi í samfelagnum viðvíkir. Í mun til NIS1 er talið av vinnugeirum tí økt, so tað fevnir um ein munandi storri part av búskapinum. Eisini verður í NIS2 skyna greiðari millum veitarar av kjarnutænastum (*essential services*) og so talgildar veitarar, hvórs stødd ikki avspeglar týdningin fyrir samfelagið. Hesir seinnu koma við undir direktivið, utan mun til støddina.²⁰⁰ Direktivið fevnir ikki um virksemi innan nationala trygd, almenna trygd, verju ella lóghandhevjan.²⁰¹, og heldur ikki um fíggjarligar eindir, undir hesum eitt nú peningastovnar, sum koma undir DORA²⁰² fyriskipanina²⁰³.

Til tess at tryggja eins implementering millum límalond og tryggja rættartrygdina, verður eitt einsháttað metingarstöði ásett í NIS2 fyrir, hvørjar eindir koma undir direktivið. Sambært nýggja metingarstöðinum fevnir direktivið um fyritókur, sum eru miðalstórar ella storri²⁰⁴, og sum koma undir Annex I ella II í NIS2. Men harumframt fevnir direktivið eisini um ávísar smáar og heilt smáar fyritókur (*microenterprises*), sum spæla ein lyklaleiklut í samfelagnum, fyrir búskapin, ella fyrir ein ávísan geira ella slag av tænastu, sum kemur undir direktivið.²⁰⁵

Sum nakað nýtt í mun til NIS1 skynar NIS2 ímillum tvey slög av eindum²⁰⁶: “kjarnueindir” (*essential entities*) og “týðandi eindir” (*important entities*)²⁰⁷. Kjarnueindir hava serliga avgerandi týdning fyrir samfelagið og búskapin, meðan týðandi eindir hava stóran týdning, men avleiðingarnar, um tær verða raktar av eini hending, verða mettar sum minni álvarsligar, enn um kjarnueindir verða raktar²⁰⁸.

Tiltökini til at stýra nettrygdarváða eru í meginregluni tey somu fyrir kjarnueindir og týðandi eindir, men tiltökini skulu vera proportional í mun til váðan, støddina á eindini, hvussu sannlík og skaðilig ein hending er, undir hesum hvørja ávirkan ein hending kann hava á samfélög og búskap²⁰⁹. Á sama hátt er fráboðanarskyldan til nettrygdarátkstoymi (CSIRT²¹⁰),

²⁰⁰ NIS2, preambul 6.

²⁰¹ NIS2, Art. 2 nr. 8.

²⁰² DORA er stytting fyrir: “Digital Operational Resilience Act” og er galldandi fyrir fíggjargeiran.

²⁰³ NIS2, preambul 28. DORA 2022/2554 Art. 1 nr. 2 staðfestir, at DORA er at meta sum sektorlóoggáva sambært NIS2 Art. 4, og tískil, við teimum fyrivarnum og tilskilanum sum eru í nevndu grein, eru undantíknir NIS2. DORA, preambul 16 staðfestir, at DORA fyriskipanin er *lex specialis* í mun til NIS2. DORA preambul 18 mælir til at fíggjarligar eindir kortini luttaka í samstarvsfora undir NIS2, skulu samstarva við CSIRTs og skulu samstarva og fáa tökniliga ráðgeving frá skikkaða myndugleikanum undir NIS2. Sambært DORA preambul 19 eru fíggjarligar eindir undantíknar frá kapittel III og IV í móttostöðuforisdirektivinum, sum aðramáta er galldandi fyrir fíggjarligar eindir.

²⁰⁴ Sambært direktivi 2003/361/EC.

²⁰⁵ NIS2, preambul 7.

²⁰⁶ NIS1 nýtti hugtakið “Operators of essential services”. NIS1 Art. 4 nr. 4, og Art. 5.

²⁰⁷ Danskt: “væsentlige og vigtige enheder”. NIS2 Art. 3.

²⁰⁸ NIS2 preambul 15 og 16.

²⁰⁹ NIS2 Art. 21, stk. 1.

²¹⁰ CSIRT stendur fyrir: “Cyber Security Incident Response Team”. NIS2, Art. 10.

tænastumóttakarar og almenningin tann sama fyrir kjarnueindir og týðandi eindir²¹¹. Munurin er hinvegin í eftirlitnum og handhevjanini av tiltökunum til at stýra nettrygdarváða.

Kjarnueindir koma undir ex ante og ex post eftirlit, meðan týðandi eindir bert koma undir eitt minni krevjandi ex post eftirlit²¹². Týðandi eindir hava tí ikki skyldu til systematiskt at prógva, at tær lúka krövini um tiltök til stýring av nettrygdarváða, og tilgongdin hjá eftirlitsmyndugleikanum skal vera reaktiv. Eftirlit verður soleiðis framt um eftirlitsmyndugleikin fær prógv, ábendingar ella upplýsingar, sum benda á, at ein týðandi eind ikki yvirheldur skyldurnar í direktivinum, serstakliga grein 21 um tiltök og grein 23 um fráboðan. Eftirlitsmyndugleikin hefur soleiðis ikki skyldu at gera reglulig eftirlit av týðandi eindum og kann heilt lata vera við at gera eftirlit²¹³.

Handhevjutiltökini, um ein eind ikki ger eftir boðunum frá nettrygdarmyndugleikanum, eru á leið tey somu fyrir kjarnueindir og týðandi eindir²¹⁴. Fyri bæði slög av eindum kann nettrygdarmyndugleikin geva bindandi boð ella forboð til tess at tryggja, at eindin lýkur tey kröv, sum direktivið ásetir. Nettrygdarmyndugleikin kann bindandi áleggja eini kjarnueind at seta ítökilig tiltök í verk, sum eru neyðug til tess at forða fyrir ella bøta um eina hending. Handan heimildin er ikki viðvíkjandi týðandi eindum. Ein annar munur er, at eftirlitsmyndugleikin ikki kann útnevna ein ábyrgdaropersón at hava umsjón við, at ein týðandi eind heldur reglurnar, og kann heldur ikki seta úr gildi samsvarsváttanir ella góðkenningar ella banna persónum fyribils at útinna leiðsluvirksemi í eini týðandi eind, um hon ikki ger eftir boðunum. Aðramáta eru reglurnar um persónliga ábyrgd hjá forstjóra ella tilsvarandi tær somu fyrir kjarnueindir og týðandi eindir, um viðkomandi fremja brot á reglurnar.²¹⁵ Tó leggur direktivið upp til lægri bøtur fyrir týðandi eindir enn fyrir kjarnueindir, fyrir brot á reglurnar um tiltök (Art. 21) og fráboðan (Art. 23), ávikavist fyrir týðandi eindir í mesta lagið EUR 7.000 ella 1,4% av globala ársumsetninginum, alt eftir hvat er hægst, og fyrir kjarnueindir EUR 10.000 ella 2% av globala ársumsetninginum, alt eftir hvat er hægst.²¹⁶

CER direktivið

Endamálið við CER direktivinum²¹⁷ er at tryggja framhaldandi veiting av “kjarnutænastum” (*essential services*), sum eru alneyðugar fyrir, at samfelið og búskaparligt virksemi virka²¹⁸. Hetta verður gjort við at styrkja móttöðuforið hjá “avgerandi eindum” (*critical entities*)²¹⁹, sum veita kjarnutænastur, soleiðis at tær verða fórar fyrir at fyribryrgja, standa ímóti og koma fyrir seg aftur bæði eftir náttúruskaptum og menniskjaskaptum hóttanum, undir hesum hóttanum, ið stava frá øðrum geirum ella frá útlondum, óhappum, náttúruvanlukkum,

²¹¹ NIS2 Art. 23, stk. 1 og stk. 7.

²¹² Við “ex ante” eftirlit skilst eitt eftirlit sum fer fram regluliga ella ad hoc, og utan at hava stöði í eini hending. Eftirlitið er fyribrygjandi og kann forða fyrir ella minka um váðan fyrir hendingum. Við “ex post” eftirlit skilst eitt eftirlit sum fer fram “tá skaðin er hendur”, og kann fevna um fylgiátök sum hava til endamáls at kanna orsókir til hendingina, at fáa virksemið í gongd aftur, og tryggja at líknandi hendingar ikki endurtaka seg.

²¹³ NIS2 Art. 23 og preambul 122.

²¹⁴ Smávegis málsligir munir eru í orðingunum til handhevjutiltökini í Art. 32 stk. 4 viðvíkjandi kjarnueindum, og tilsvarandi orðingarnar í Art. 33 stk. stk. 4 viðvíkjandi týðandi eindum. Í Art. 32. stk. 4 litra a) kann myndugleikin umframta at geva bindandi boð eisini áleggja eindini át

²¹⁵ NIS2 kapittel VII, serstakliga Art. 32 og 33.

²¹⁶ NIS2 Art. 34 nr. 4 og 5.

²¹⁷ 2022/2557/EU

²¹⁸ Móttöðuforisdirektivið, preambul 1.

²¹⁹ Danskt: “*kritiske enheder*”.

fólkaheilsukreppum so sum farsóttum, og hybridum hóttanum²²⁰ ella þórum fíggindasinnaðum hóttanum, undir hesum sabotasju og yvirgangi.²²¹

CER direktivið áleggur avgerandi eindum skyldu til at seta ítökilig tiltøk í verk til tess at styrkja teirra móttøðuføri og evni til at veita teirra kjarnutænastur²²², og ásetir reglur fyri eftirlit og handhevjan av hesum tiltøkum²²³.

CER direktivið snýr seg soleiðis um almenna móttøðuførið hjá avgerandi eindunum við at seta tiltøk í verk móti váðum av øllum slögum (*all-hazard approach*). Hinvegin ásetir CER direktivið, at tað ikki fevnir um viðurskifti, sum eru fevnd av NIS2 direktivinum, og at í ljósinum av tí sambandi, sum er millum fysiska trygd og nettrygd hjá kjarnueindum, áliggur tað limalondum at tryggja at CER direktivið og NIS2 direktivið verða sett í verk á ein samskipaðan hátt.²²⁴ Á hendan hátt samvirka og fullfíggja hesi bæði direktivini hvort annað²²⁵.

Sambært NIS2 direktivinum galda váðastýringstiltøk og fráboðanarskyldur í NIS2 eisini fyri eindir, sum eru eyðmerktar sum avgerandi eindir sambært CER direktivinum²²⁶. Sostatt er talið av kjarnueindum storrri eftir NIS2, tí allar eindir, ið eru fevndar av CER direktivinum koma undir NIS2, umframt ávíasar eindir, sum bert koma undir NIS2 og ikki CER direktivið. Talan er serliga um talgilt infrakervi²²⁷, veitarar av KST-fyrisitingartænastum²²⁸ og talgildir veitarar²²⁹, sum annars ikki vildu verið útpeikaðar sambært CER direktivinum, ið fokuserar meira uppá eindir, sum veita avgerandi tænastur grundað á fysiskt infrakervi.

Um man málar við tí breiða penslinum ber til at siga, at NIS2 direktivið vendir sær móti nettrygd²³⁰ og fevnir um ein breiðan skara av eindum, meðan CER direktivið vendir sær ímótí aðrari trygd, undir hesum fysiskari trygd, og vendir sær til eitt sindur smalari skara av eindum.

Mælt verður til at harmonisera fráboðanir um hendingar og eftirlitsmannagongdir sambært NIS2 og CER direktivinum. Mælt verður eisini til, at myndugleikar sambært CER direktivinum skulu hava möguleika fyri at biðja skikkaðu myndugleikarnar sambært NIS2 direktivinum um

²²⁰ Við hybridar hóttanir er at skilja fíggindasinnaðar aktivitetir sum nýta fleirtáttaðar mátar ella amboð til tess at máa stöðið undan, bróta niður, óstøðugera ella skapa ólag á veitingina av kjarnutænastum. Talan kann vera um bæði fysiskar hóttanir, nethóttanir, spjaðing av misinformatiún o.a. Tey ið standa aftanfyri kunnu vera brotsfólk, yvirgangsfólk ella fíggindaliga sinnaðir statir.

²²¹ Móttøðuførisdirektivið, Art. 12 nr. 2, og preambul 2, 3 og 15.

²²² Móttøðuførisdirektivið, Art. 1 stk. 1 litra b).

²²³ Móttøðuførisdirektivið, Art. 1 stk. 1 litra c), i) og ii).

²²⁴ Móttøðuførisdirektivið, Art. 1 stk. 2. Fyrivarni verður tó tikið í Art. 1 stk. 2 til Art. 8, ið snýr seg um at peningastovnar, ávíð fíggjarinfrakervi viðvíkjandi handli og mótpörtum, og talgild infrakervi eru undantíkin Art. 11 og kapittul III, IV og VI í móttøðuførisdirektivinum. V.ø.o. eru hesi undantökini galdandi og verða ikki ógildaði av tilsvarandi ásetingum í NIS2.

²²⁵ Móttøðuførisdirektivið, preamble 9.

²²⁶ NIS2, Art. 1 nr. 2, litra b).

²²⁷ NIS2 Annex I nr. 8.

²²⁸ NIS2 Annex I nr. 9. Veitari av fyrisitingartænastum: ein eind, sum veitir tænastur viðvíkjandi uppsetting, umsiting, rakstri ella viðlíkahaldi av kst-vørum, kst-netum, kst-infrakervi, kst-applikatiúnnum ella øðrum net og kunningarskipanum, og sum fevnir um hjálp ella aktiva fyrisiting, annaðhvort á staðnum hjá kundunum ella fjarvegis.

²²⁹ NIS2 Annex II nr. 6.

²³⁰ NIS2, Art. 1 nr. 1.

at útinna teirra eftirlits- og handhevjumyndugleika mótvægis eindum, sum eru eyðmerktar sum “avgerandi eindir” (*critical entities*)²³¹ sambært CER direktivinum.²³²

DORA fyriskipanin

DORA fyriskipanin²³³ (European Parliament and Council, 2022) var samtykt 14. september 2022 samstundis sum NIS2 og CER direktivið. Limalondini høvdu freist til 18. oktober 2024 at seta hini bæði direktivini í verk í nationalari lög, meðan freistin at verkseta DORA er tann 17. januar 2025.

DORA fyriskipanin svarar til NIS2, bara fyri fíggjargeiran, og tí er fíggjargeirin undantíkin NIS2 og CER direktivinum. DORA art. 1 nr. 2 ásetir, at í tann mun at fíggjarligar eindir²³⁴ ella fíggjarlig marknaðarinfrakervi²³⁵ undir DORA verða útnevndar sum “kjarnueindir” (*essential entities*) ella “týðandi eindir” (*important entities*) sambært NIS2, so skulu hesar koma undir NIS2 Art. 4. Tað merkir, at tiltökini og fráboðanarskyldan í DORA skulu metast javngóð við NIS2. Í fyriliggjandi uppskoti til nettrygdarlógar er hædd tikan fyri hesum í § 3 um javngóðar ásetingar, har til ber at geva undantök, um ávíasar eindir koma undir aðra lög, ið ásetir javngóð tiltök til tess at stýra nettrygdarváða og fráboðanarskyldu um týðandi hendingar.

DORA fyriskipanin er sum nevnt ein fyriskipan. Tað merkir, at hon er beinleiðis lóggáva í limalondunum, og ikki sum direktiv fyrst skal útinnast í nationala lóggávu fyri at fáa gildi móti landsins borgarum. Hinvegin, so merkir tað samstundis, at DORA ikki er gallandi í Føroyum. Í tann mun, at DORA skal hava gildi í Føroyum, má tað vera umvegis eina fyriskipan²³⁶, sum verður sett í verk í Føroyum. Fram til tá koma fíggjarligar eindir, undir hesum eindir, ið reka bankavirksemi, undir fóroysku nettrygdarlóginu, men kunnu fáa undantak sambært NTL § 3, um tær kunnu vísa á, at tær koma undir javngóðar ásetingar.

Í Danmark er tað Fíggjareftirlitið, sum er skikkaður myndugleiki undir DORA²³⁷, og samstundis skikkaður myndugleiki fyri fíggjarlig talgild infrakervi eftir NIS2²³⁸.

Orku- og fjarskiftisgeirin

Orku- og fjarskiftisgeirarnir koma undir CER og NIS2 direktivini²³⁹.

Soleiðis sum lógaruppskotið til verkseting av CER í Danmark sær út í lótuni, so kemur orkugeirin ikki undir høvuðslóginu²⁴⁰, men undir eina serlög, sum verksetir CER direktivið fyri orkugeiran. Sambært viðmerkingunum til lógaruppskotið er orsókin, at orkugeirin longu, sum

²³¹ Mótstøðuforisdirektivið, Art. 6, arbeiðir bert við einum slagi av eindum: “avgerandi eindir”. Enskt: “*critical entities*”. Danskt: “*kritiske enheder*”.

²³² NIS2, preambul 30.

²³³ 2022/2554/EU. DORA stendur fyri Digital Operational Resilience Act.

²³⁴ Sum allýstir í NIS2, Annex I nr. 3. Fíggjarligar eindir eru tær sum eru nevndir í DORA Art. 2(1)(a) til (t) (European Commission, 2023, pp. 10, Appendix, stk. 2.). Undir hesum eindir ið reka bankavirksemi, jbr. DORA Art. 2(1)(a).

²³⁵ Sum allýstir í NIS2, Annex I nr. 4. Fíggjarligar eindir eru tey sløg av eindum sum eru nevndar í DORA Art. 2(1)(a) til (t) (European Commission, 2023, pp. 10, Appendix, stk. 2.). Herundir fíggjarlig marknaðarinfrakervi, jbr. DORA Art. 1(1)(i) og (h).

²³⁶ “Anordning”.

²³⁷ Lov om finansiel virksomhed, § 344, § 71 nr. 8.

²³⁸ Lov om finansiel virksomhed, §§ 333, 333a-p, herundir § 333m um eftirlit sambært §§ 344-359.

²³⁹ Jbr. Annex til CER direktivið, geirarnir 1 og 8, og Annex I til NIS2 direktivið, somuleiðis geirarnir 1 og 8..

²⁴⁰ “Udkast til lov om kritiske enheders modstandsygtighed”.

er, kemur undir víðfevnda sektorspesifikka regulering, og ætlanin er at sameina krøvini í CER við verandi regulering²⁴¹.

Soleiðis sum lógaruppskotið til verkseting av NIS2 í Danmark sær út í lótuni, so koma hvørki orku- ella fjarskiftisgeirin undir høvuðslögina²⁴². Sambært viðmerkingunum til lógaruppskotið er orsøkin, at hesir geirar, sum er, longu eru undir víðfevndari sektorspesifikkarí regulering av nettrygdini. Í staðin er ætlanin at sameina krøvini í NIS2 við verandi regulering²⁴³.

Orsøkin til at orku- og fjarskiftisgeirarnir í Danmark longu frammanundan eru so regulerendaðir er, at har hevur verið ES regulering frammanundan. Hendar ES reguleringin hevur ikki og er ikki galddandi í Føroyum, og tí er støðan ein onnur í Føroyum fyri hesar geirar, sum ikki hava tilsvarandi sektorspesifikka lóggávu. Mett verður tí, at somu atlit sum í Danmark ikki gera seg galddandi fyri orku- og fjarskiftisgeiran, sum tískil báðir koma undir nýggju nettrygdarlögina.

Samskipan millum myndugleikar

Til tess at tryggja at uppgávur og skyldur hjá skikkaðum myndugleikum, kontaktmiðstøð og nettrygdarátakstoymi virka munadygt, áleggur NIS2²⁴⁴ limalondum at tryggja samstarv millum hesar myndugleikar, og löggreglu, dátueftirlit, skikkaðar myndugleikar viðvíkjandi flogtrygd, elektróniskum signaturum (eIDAS), peningastovnum (DORA), fjarskiftismyndugleikar (EECC), skikkaðar myndugleikar undir CER direktivinum v.fl.

Víðari sigur NIS2²⁴⁵, at limalond skulu tryggja, at skikkaðir myndugleikar undir NIS2 og skikkaðir myndugleikar undir CER direktivinum samstarva og javnan útveksla upplýsingar viðvíkjandi eyðmerking av avgerandi eindum, um váðar, nethóttanir og hendingar eins væl og um ikki-netváðar, hóttanir og hendingar, sum ávirka eindir, eyðmerktar sum avgerandi eindir undir CER direktivinum, og tiltök sett í verk sum aftursvar til slíkar váðar, hóttanir og hendingar. Limalond skulu eisini tryggja, at teirra skikkaðu myndugleikar undir hesum direktivinum, og teirra skikkaðu myndugleikar undir eIDAS, DORA og EECC, javnan útveksla viðkomandi upplýsingar, undir hesum viðvíkjandi hendingum og nethóttanum.

Lagt er upp til í nýggju nettrygdarlögini, at nýggi nettrygdarmyndugleikin, Nettrygdardepilin, gerst skikkaður myndugleiki og Nettrygdarátakstoymi (CSIRT) bæði viðvíkjandi NIS2 og CER direktivinum.

DORA fyriskipanin²⁴⁶ ásetir, at skikkaðir myndugleikar undir DORA kunnu spyra hjá og deila upplýsingar við kontaktpunkt (*single point of contact*) og Nettrygdarátakstoymi, ið eru tilnevnd sambært NIS2, og kunnu leita sær teknisk ráð og hjálp frá somu myndugleikum, og gera samstarv, sum loyvir at seta upp munadygga og skjóttvirkandi samskipan millum partnar. Eitt slíkt samstarv kann m.a. áseta mannagongdir fyri samskipan av eftirliti og yvirvøku av kst-veitarum, sum eru tilnevndir at vera kjarnueindir sambært NIS2 og eru avgerandi kst-triðjapartsveitarar sambært DORA Art. 31, undir hesum um útinnan av kanningum og eftirliti á staðnum, og mannagongdir fyri at útveksla upplýsingar millum

²⁴¹ "Udkast til lov om kritiske enheders modstandsdygtighed", bls. 68.

²⁴² "Udkast til lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau".

²⁴³ "Udkast til lov om foranstaltninger til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau", bls. 143.

²⁴⁴ NIS2 Art. 13 nr. 4.

²⁴⁵ NIS2 Art. 13 nr. 5.

²⁴⁶ DORA Art. 47 stk. 2-4.

skikkaðar myndugleikum undir ávikavist DORA og NIS2, undir hesum atgongd til upplýsingar, sum NIS2 myndugleikin ynskir.

Vísandi til omanfyrirstandandi, so leggur uppskotið til nettrygdarlög seg tætt uppat NIS2 direktivinum og CER direktivinum, og tekur hædd fyrir markamótinum til DORA direktivið, um tað ella partar av tí skuldu fingið gildi í Føroyum, eitt nú umvegis Lov om finansiel virksomhed.

Kemur DORA fyriskipanin ella partar av henni í gildi í Føroyum, so letur lógin upp fyrir, at til ber til at geva heila ella partvísá undantøku frá nettrygdarlögini og at taka upp samstarv við skikkaðar myndugleikar á fíggjargeirarum.

Frábrigdi í fyriliggjandi uppskoti til nettrygdarlög, í mun til ES direktivini

Havandi í huga, at Føroyar eru eitt land við lutfalsliga smáum fyritøkum, og ES direktivini eru ætlað at fevna um stór lond við eini stórari breidd av fyritøkum, er lagt upp til, at nettrygdarlögini víkir frá ES direktivunum á ávísum økjum, tó uttan at víkja frá meginreglunum í direktivunum.

Fyri tað fyrsta skilir NIS2 millum “kjarnueindir” og “týðandi eindir”²⁴⁷. Kjarnueindir hava serliga avgerandi týdning fyrir samfelagið og búskapin, meðan týðandi eindir hava stóran týdning, men avleiðingarnar, um tær verða raktar av eini hending, verða mettar sum minni álvarsligar enn um kjarnueindir verða raktar²⁴⁸. Her leggur uppskotið til nettrygdarlög upp til bert at hava eitt slag av eindum: kjarnueindir. Kjarnueindir í nettrygdarlögini svara soleiðis til tað, sum verður nevnt kjarnueindir í NIS2 og avgerandi eindir í CER direktivinum.

Fyri tað næsta fevnir NSI2 direktivið um veitarar í ES, sum hava 50 ella fleiri starvsfólk, og ein javna á minst € 10 mió. (uml. 75 mió. kr.). Nettrygdarlögini hevur ikki eitt slíkt støddarmark, tí mett verður, at tað ikki hóskar til viðurskiftini í Føroyum, har eindir, hóast tær eru kjarnueindir, generelt eru smáar.

Fyri tað triðja áleggur NIS2 direktivið eindum, sum annaðhvort eru kjarnueindir ella týðandi eindir til sjálvar at skráseta seg hjá myndugleikunum²⁴⁹. Hendan tilgongdin hevur verið fyrir atfinningum, tí tað er upp til einstøku eindina sjálva at finna útav, um hon er ein kjarnueind ella týðandi eind. Tað skapar óvissu hjá eindum. Her leggur nettrygdarlöginn upp til, at tað er Nettrygdardeplin, sum út frá einum yvirliti yvir kjarnutænastur ger av, hvør er at meta sum ein kjarnueind. Á tann hátt minkar óvissan hjá eindum um, hvør er at koma undir lóginum sum kjarnueind ella ikki. Samstundis verður mett, havandi støddina á Føroyum í huga, at tað er ein yvirkomilig uppgáva hjá Nettrygdardeplinum at eyðmerkja kjarnueindir. Nettrygdardeplin kann tó krevja, at eindir lata seg skráseta hjá Nettrygdardeplinum, og at tær leypandi boða frá broytingum. Men hetta merkir ikki, at eindin harvið gerst ein kjarnueind. Til tess krevst, at Nettrygdardeplin boðar eindini frá, at hon verður mett sum ein kjarnueind.

ES direktivini leggja ikki beinleiðis upp til eitt sektorábyrgdarbýti, men letur tað upp til tað einstaka limalandið at tilnevna ein ella fleiri skikkaðar myndugleikar at hava ábyrgd av

²⁴⁷ Enskt: “essential and important entities”. Danskt: “væsentlige og vigtige enheder”. NIS2 Art. 3.

²⁴⁸ NIS2 preambul 15 og 16.

²⁴⁹ NIS2 Art. 3 stk. 3 og stk. 4, Art. 27 stk. 2 og stk. 3, og Preambul 28.

nettrygd, og fyri eftirlits- og handhevjutiltökum móttvegis kjarnueindum og týðandi eindum²⁵⁰. Velur eitt land at tilnevna fleiri skikkaðar myndugleikar, skal ein teirra tilnevnast sum felags kontaktpunkt (*single point of contact*) fyri limalandið. Í Danmark er CFCS felags kontaktpunkt, meðan ymisku ministeriumini eru skikkaður nettrygdarmyndugleiki innan síni málsöki. Uppskotið til fóroya nettrygdarlóga leggur upp til bert at hava ein skikkaðan myndugleika innan nettrygd, nevniliiga Nettrygdardepilin.

Loksins kann nevnast, at bæði NIS2 direktivið og CER direktivið hava ymisk samstarvsfora, har limalondini í ES samstarva. Fóroya nettrygdarlógin hevur ikki hesar ásetingar, tí Fóroyar ikki eru limur í ES. Men lagt er upp fyri í lógaruppskotinum, at Nettrygdardepilin kann samstarva og gera samstarvsavtalu við myndugleikar í øðrum londum og við útlendskar ella millumtjóða felagsskapir. Bæði CER direktivið og NIS2 direktivið²⁵¹ lata upp fyri, at lond uttanfyri ES og EBS kunnu luttaka í samstørvum innan ES. Eisini er hædd tikan fyri í lógaruppskotinum, at Nettrygdardepilin kann samstarva við skikkaðar myndugleikar uttanlands viðvíkjandi eindum, sum veita tænastur í Fóroyum og uttanlands, og har net og kunningarskipaninar eru staddir uttanlands.

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

...

Til § 5 - kjarnutænastur

Ásetingin viðvíkur kjarnutænastum og svarar til Artikkul 2(5) í CER direktivinum og Artikkul 5(2) í NIS1 direktivinum. Endamálið við at lýsa kjarnutænastur er, at tær verða nýttar til at eyðmerkja kjarnueindir sambært § 6 í uppskotinum til nettrygdarlóga. Hetta er onnur mannagongd enn í NIS2 direktivinum, men sama mannagongd sum í CER direktivinum.

NIS2 direktivið leggur upp til, at “kjarnueindir” sjálvar skulu eyðmerkja seg sum slíkar, og lata seg skráseta hjá nettrygdarmyndugleikanum²⁵².

CER direktivið, hinvegin, letur tað upp til skikkaðu myndugleikarnar at eyðmerkja “avgerandi eindir”. Annex til CER direktivið inniheldur geirar, undirgeirar og eindarsløg. Við støði í hesum geirum, undirgeirum og eindarsløgunum skal skikkaði myndugleikin eyðmerkja eindir sum veita kjarnutænastur, og sum tí möguliga kunnu vera avgerandi eindir. Tá hesin bruttolisti er gjørdur, verða eindirnar, sum liva upp til tess, útteikaðar sum avgerandi eindir við at nýta metingarstøðið í CER²⁵³, ið svarar til hvussu kjarnueindir verða útteikaðar í § 6 stk. 2 og 3 í hesum uppskotinum til nettrygdarlóga. Hesar soleiðis útteikaðu avgerandi eindirnar koma so undir og gerast kjarnueindir sambært NIS2.

Helst hevur ES valt mannagongdina í NIS2 út frá tí sannroynd, at nógv ES limalond eru stór, og tí kann vera torført hjá myndugleikanum at røkka øllum viðkomandi eindum. CER

²⁵⁰ NIS2 Art. 8.

²⁵¹ NIS2, Art. 17, letur upp fyri at triðjalond kunnu luttaka í Samstarvsbólkinum (Art. 14), CSIRTS-netinum (Art. 10 nr. 4, 6, 7 og 8 og Art. 15), og EU-CyCLONe (Art. 16).

²⁵² NIS2 Art. 3 stk. 4.

²⁵³ CER Art. 6 stk. 2.

direktivið fevnir hinvegin um færri eindir enn NIS2, og tí ber lættari til at lata myndugleikan eyðmerkja eindirnar.

Hátturin, sum verður nýttur í NIS2 til at eyðmerkja kjarnueindir hevur verið fyri atfinningum, tí tað skapar stóra óvissu fyri eindir, at tær sjálvar skulu staðfesta og lata seg skráseta sum kjarnueind, í staðin fyri at tær fáa boð um tað frá myndugleikanum.

Í staðin fyri at nýta henda tvíliðaða háttin, so leggur uppskotið til nettrygdarlög upp til at gagnnýta, at Føroyar hava eina stødd, ið ger tað yvirkomiligt hjá nettrygdarmyndugleikanum at røkka øllum eindum, eisini teimum sum skulu skrásetast sambært NIS2. Tí leggur hetta uppskotið upp til, eins og í CER, fyrst at eyðmerkja kjarnutænasturnar, sum skulu verjast, tær verða í uppskotinum nevndar “kjarnutænastur”, og síðani eyðmerkja “kjarnueindir”, t.e. avgerandi eindir sambært CER, og kjarnueindir sambært NIS2. Hetta er einfaldari enn sambært ES direktivunum, og gevur eindunum størri rættartrygd og minni óvissu, at tær bert skulu liva upp til krøvini í nettrygdarlögini, um tær hava fangið boð um, at tær eru útpeikaðar av Nettrygdardeplinum at vera kjarnueindir.

Til stk. 1:

Endamálið við nettrygdarlögini er at tryggja kjarnutænastur, jbr. § 1 í uppskotinum til nettrygdarlög. Tí er hugtakið “kjarnutænasta” eitt sera týdningarmikið hugtak í nettrygdarlögini.

Fyri at ein tænasta skal roknast sum ein “kjarnutænasta” eftir uppskotinum til nettrygdarlög, so skal hon vera avgerandi fyri at varðveita týdandi samfelagsfunktiónir, búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi.

Hendan allýsingin av kjarnutænastu í stk. 1 stavar frá CER direktivinum, sum allýsir eina “kjarnutænastu” (*essential service*) sum eina tænastu, sum er “avgerandi fyri at varðveita alneyðugar samfelagsfunktiónir, búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi”²⁵⁴. Ein kjarnutænasta sbrt. stk. 1 svarar soleiðis í orðalagi til eina kjarnutænastu sbrt. CER direktivinum.

CER direktivið hevur ikki eina neyvari lýsing av, hvat ítökiliga skal skiljast við eina “alneyðuga samfelagsfunktión”. Í staðin lýsir direktivið í Annex teir samfelagsgeirar, undirgeirar og eindarsløg, sum ES metir vera avgerandi fyri at varðveita alneyðugar samfelagsfunktiónir, búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi. Til ber at útleiða frá hesum, at teir nevndu geirarnir annaðhvört eru ella umboða alneyðugar samfelagsfunktiónir, búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi. Vit tosa um orku, flutning, heilsu osv.

NIS2 direktivið, Annex I og II, lýsir á sama hátt geirar, undirgeirar og eindarsløg sum eru “serliga avgerandi” (*Sectors of high criticality*)²⁵⁵ og “avgerandi” (*Other critical sectors*)²⁵⁶.

Nevndu geirar, men ikki undirgeirar og eindarsløg, eru endurgivin í talvuni niðanfyri fyri ávikavist CER til vinstru, NIS2 Appendix I í miðjuni, og NIS2 Appendix II til høgru. Sum tað

²⁵⁴ Mótstøðuførisdirektivið, Art. 2, nr. 5.

²⁵⁵ NIS2, Annex I. Danskt: “Sektorer af særligt kritisk betydning”.

²⁵⁶ NIS2, Annex II. Danskt: “Andre kritiske sektorer”.

sæst, er at kalla fult samanfall fyri geirarnar í CER og NIS2 Appendix I. Og tann niðasti geirin í CER gongur aftur í NIS2 Appendix II. Sostatt fevnir NIS2, eins og áður nevnt, um allar geirar í CER, meðan NIS2 harumframt hevur 5 aðrar geirar.

CER direktivið Alneyðugir geirar	NIS2 direktivið Appendix I Serliga avgerandi geirar	NIS2 direktivið Appendix II Avgerandi geirar
Orka	Orka	
Flutningur	Flutningur	
Bankavirksemi	Bankavirksemi	
Fíggjarmarknaðar- undirstóðukervi	Fíggjarmarknaðar- undirstóðukervi	
Heilsa	Heilsa	
Drekkivatn	Drekkivatn	
Spillivatn	Spillivatn	
Talgilt undirstóðukervi	Talgilt undirstóðukervi	
Almenn fyrisiting	Almenn fyrisiting	
Rúmdin	Rúmdin	
Framleiðsla, virking og distribútión av matvørum	KST-fyrisitingartænastur	Virking, framleiðsla og distribútión av matvørum
		Virking, framleiðsla og distribútión av kemikalium
		Post- og snarposttænastur
		Renovationshandfaring
		Virking

Talvan omanfyri ger fyri tað fyrsta greitt, hvussu stórt samanfall er millum CER og NIS2 direktivini, og harnaest ger talvan greitt, hvørjar yvirskipaðar geirar ES metir, at hyggjast skal í, tá ES limalond skulu leita eftir týðandi samfelagsfunktiónum, búskaparlígum virksemi, fólkahelsu og almennari trygd ella umhvørvi.

Uppskotið til nettrygdarlög leggur seg góð fast uppá, hvørjar geirar talan skal vera um. Helst eru nögvir av nevndu geirum viðkomandi í Føroyum eisini, men viðurskiftini kunnu vera øðrvísi í Føroyum. Tað er upp til avvarðandi landsstýrisfólk at meta um, hvørjir geirar eru viðkomandi innan økið hjá viðkomandi. Hetta, og hvussu komast skal fram til hvørjir tænastur eru kjarnutænastur sambært stk. 1, verður lýst í viðmerkingunum til stk. 2 niðanfyri.

Til stk. 2

Sambært stk. 2 áliggur tað avvarðandi landsstýrisfólk at gera eina skrá yvir kjarnutænastur innan sítt málsoðki. Hendan ásetingin svarar til mannagongdina í CER direktivinum, bert soleiðis at tað er ES Kommisjónin, sum ger yvirlitið yvir geirar, undirgeirar og eindarsløg, og eisini ES Kommisjónin, sum út frá tí ger yvirlit yvir kjarnutænastur innan teir geirar, sum eru nevndir í talvuni í viðmerkingunum til stk. 1 omanfyri, vinstrumegin, undir CER direktivið.

Hetta uppskotið til nettrygdarlög hevur ikki eitt tilsvarandi yvirlit yvir samfelagsgeirar, undirgeirar og eindarsløg. Men mett verður at yvirlitið yvir geirar í CER og NIS2 direktivunum fevnir viðkomandi geirar í Føroyum eisini. Tó er möguleiki fyri, at avvarðandi landsstýrisfólk innan sítt málsoðki eyðmerkir aðrar samfelagsgeirar, undirgeirar og eindarsløg, sum landsstýrisfólk metir eru viðkomandi innan øki.

ES hevur eisini gjört ein ikki tømandi lista yvir kjarnutænastur²⁵⁷ innan nevndu geirar. Hesin listi er, sambært innleiðandi ásetingunum, ætlaður skikkaðum myndugleikum, sum skulu fremja eina váðameting, og síðani skulu nýta hesa váðameting til tess at útpeika avgerandi eindir (*critical entities*)²⁵⁸. Einans tænastur innan teir í Annex til CER direktivið nevndu geirar, skulu sambært ES Kommissiónini metast sum kjarnutænastur²⁵⁹. At listin ikki er tømandi merkir, at limalond kunnu meta aðrar tænastur enn tær, sum eru á listanum, sum kjarnutænastur²⁶⁰.

Á sama hátt er hugsanin við stk. 2 í uppskoti til nettrygdarlög, at avvarðandi landsstýrisfólk innan síni málsøki ger eitt yvirlit yvir kjarnutænastur. Munurin í mun til ES er, at hetta yvirlit ikki er avmarkað til geirarnar í CER direktivinum, men kann fevna tænastur úr geirum í NIS2 direktivinum og aðrar geirar við, um landsstýrisfólk ið eyðmerkir slíkar geirar.

Umframt omanfyrinevnda lista yvir kjarnutænastur hjá ES, so er skilagott at taka støði í teimum lögum, sum hoyra undir málsøkið hjá tí einstaka aðalráðnum, og har kanna, um tað í Fóroyum eru kjarnutænastur, sum ikki eru á listanum hjá ES.

Tær tænastur, sum landsstýrisfólk ið útpeikar skulu vera av einum slíkum slag, at tær mugu metast at vera avgerandi fyri at varðveita týðandi samfelagsfunktiónir, búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi. Við samfelagsfunktiónir skilja vit tað “virksemi, vørur og tænastur sum eru grundarlagið undir at samfelagið í tí stóra og heila virkar sum tað skal”²⁶¹.

At tænastan er avgerandi merkir, at týðandi samfelagsfunktiónir, til dømis heilsuverkið ella partar av tí, ikki virka utan hesa tænastuna.

Til tess at meta um, hvort tænastan veruliga er ein berandi tænasta, sum lýkur krøvini at vera ein kjarnutænasta, ber til at meta um hvussu nögvir brúkarar brúka tænastuna (nýtsluútbreiðsla), hvussu ofta tænastan verður nýtt (nýtslutittleiki), í hvønn mun aðrar samfelagsfunktiónir ella aðrir geirar eru treytaðir av tænastuni (treytan), um tað finnast alternativ til at brúka viðkomandi tænastu (alternativ), og um tænastan verður óvirkin, hvør er so tíðarkarmurin fyri, nær stórar neiligar avleiðingar kunnu væntast fyri aðrar týðandi samfelagsfunktiónir, búskaparligt virksemi, almenna trygd og fólkaheilsu, ella umhvørvi (tíðarkarmur)²⁶². Hesi viðurskifti kunnu so samanvigast til tess at meta um og gera av, hvussu kritisk tænastan er fyri, at samfelagið í tí stóra og heila virkar sum tað skal. Samanvigaða vísan kunnu vit nevna kjarnutýdningur.

Niðanfyri er tilgongdin lýst við nøkrum dømum.

Talva 1 niðanfyri lýsir nakrar tænastur, sum ikki kunnu sigast at vera kjarnutænastur, í merkingini frammanfyri. Tað merkir ikki, at tær ikki hava týdning. Tað merkir bert, at ólag á

²⁵⁷ Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2450 supplementing Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council by establishing a list of essential services.

²⁵⁸ CER, Art. 5 nr. 1. Delegated Regulation (EU) 2023/2450, Recital 2.

²⁵⁹ Delegated Regulation (EU) 2023/2450, Recital 3.

²⁶⁰ CER, Art. 5 nr. 1, Art. 7 stk. 2 litra a).

²⁶¹ Kelda: Beredskabsstyrelsen - metodenotat – kritisk infrastruktur kortlægning plankoncept, 5. november 2014.

²⁶² Kelda: Beredskabsstyrelsen - metodenotat – kritisk infrastruktur kortlægning plankoncept, 5. november 2014.

veitingini av tænastuni í styttri tíð ger ikki, at samfelagið í tí stóra og heila ikki virkar sum tað skal, og eitt ólag á tænastuni hevur uppá styttri sikt ikki við sær stórar avleiðingar fyrir búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi.

Talva 1			
Metingarstöði	Grannskoðan	Bókasavnsvirksemi	Videofundir
Nýtsluútbreiðsla:	Stór í vinnuvirksemi	Lítil til miðal	Stór
Nýtslutíttleiki:	Lítil	Lítil	Miðal
Treytan:	Lág ella miðal	Lág. Hent, men ikki alneyðug tænasta.	Lág. Hent, men ikki alneyðug tænasta.
Alternativ:	Eingi: Ikki neyðug uppá stutt sikt.	Nógv: Eitt nú on-line bókhandlar, lestrarstovnar o.a.	Nógv: Telefon, teldupostur, fysiskir fundir o.a.
Tíðarkarmur:	Ikki stutttíðarkritiskt.	Langur. Tarnandi, smáar avleiðingar.	Miðal. Tarnandi, utan stórar avleiðingar.
Kjarnutýdningur:	Ikki kjarnutænasta	Ikki kjarnutænasta	Ikki kjarnutænasta

Talva 2 niðanfyri lýsir nakrar tænastur, sum mugu metast at vera kjarnutænastur.

Talva 2			
Metingarstöði	El framleiðsla	Vatnveiting	Internet á fastneti
Nýtsluútbreiðsla:	Sera stór	Sera stór	Sera stór
Nýtslutíttleiki:	Sera stórur	Stórur	Stórur
Treytan:	Sera stór	Sera stór	Sera stór
Alternativ:	Ongi varandi. Nøkur hava neyðstreym.	Ongi varandi: Vatn kann flytast við bili.	Fá. Mobilt breiðband partvist alternativ.
Tíðarkarmur:	Stuttur. Avleiðingar alt fyri eitt.	Stuttur fyrir vinnu. Stórar avleiðingar yvirhovur > 24 tímar.	Stuttur. Avleiðingar alt fyri eitt.
Kjarnutýdningur:	Kjarnutænasta	Kjarnutænasta	Kjarnutænasta

Gev gætur, at omanfyrirstandandi er bert eitt dömi um, hvussu til ber at eyðmerkja kjarnutænastur. Landsstýrisfólkið hevur háttalagsfrælsi til at meta um tænasturnar og kann leggja onnur metingarstöði til grund, so leingi tey eru viðkomandi fyrir at meta um, hvort tænastan er avgerandi fyrir at varðveita týðandi samfelagsfunktionir, búskaparligt virksemi, fólkaheilsu og almenna trygd ella umhvørvi, og annars heldur seg innan fyrir möguligar reglur sbrt. stk. 5.

Tá skráin yvir kjarnutænastur er latin Nettrygdardeplinum, verður hon grundarlagið fyrir at útpeika kjarnueindir sbrt. § 6.

Skráin yvir kjarnutænastur skal dagførast so hvørt onkur broyting er, til dømis um onkur nýggj tænasta er komin afturat, onkur tænasta er broytt ella er dottin burtur. At tænastur leggjast afturat, síggja vit javnan. Seinastu árini hava vit til dømis sæð 5G og vitlíki. Vit síggja eisini at tænastur detta burtur. Fyri tjúgu árum síðani vildi fastnettelefoni helst verið mett sum ein kjarnutænasta. Men við útbreiðsluni av fartelefonum og VoIP-telefoni, so er spurningurin um fastnettelefoni framvegis er ein kjarnutænasta.

Hóast nýggjar tænastur javnan koma til, og aðrar gerast óviðkomandi, so er hetta ikki hvønnndagskostur. Tá ein nýggj tænasta kemur á marknaðin, so hendir tað oftast ikki frá degi til dags, at tænastan gerst kjarnutænasta; oftast tekur útbreiðslan og undirtøkan tíð. Og tá ein tænasta dettur burtur, so er tað ofta tí at ein onnur tænasta er betri ella bíligari, og tí fær eina útbreiðslu og undirtøku, har hon tekur yvir frá fyrru tænastuni.

Væntað verður tí ikki, at broytingar tíðum verða gjørdar í skránni yvir kjarnutænastur. Men til ber ikki at siga frammanundan, hvussu ofta hetta fer at koma fyri. Hinvegin hevur tað týdning, at mett verður um allar tænastur við jøvnum millumbilum. Tí er ásett, at óansæð, so skal yvirlitið yvir kjarnutænastur dagførast minst fjórða hvørt ár.

Til stk. 3

Til tess at tryggja at ongar kjarnutænastur detta burturímillum er í stk. 3 ásett, at landsstýrisfólk ið í nettrygdarmálum kann taka avgerð um, at ein tænasta, sum aðalráðini annars ikki hava tikið við í sína skrá yvir kjarnutænastur, er at meta sum týðandi. Avgerðin skal grundast á eina meting av teimum atlitum, sum sambært stk. 1 skulu til fyri at ein tænasta er týðandi. Tað merkir sama meting, sum aðalráðini annars gera.

Í fórum har økið verður regulerað av einum aðalráð, meðan eitt annað aðalráð umsitur ognarrættin til eina almenna fyritøku, so er tað aðalráðið sum umsitur økið, ið skal eyðmerkja tænasturnar. Dømi um hetta kundi verið fjarskiftisøkið, ið verður umsitið av Uttanríkis- og vinnumálaráðnum, meðan ognarskapur landsstýrisins í Føroya Tele verður umsitin av Løgmálaráðnum. Her er tað ráðið, sum umsitur vinnugreinina fjarskifti, í hesum førinum Uttanríkis- og vinnumálaráðið, ið skal eyðmerkja tænasturnar.

Í øðrum fórum er hugsandi, at tvey aðalráð umsita økir, sum bæði nerta somu kjarnutænastu. Hugsa vit sum dømi, at ferðafólkaflutningur við skipum er ein kjarnutænasta. Eftirlitið við skipum er málsøki undir Uttanríkis- og vinnumálaráðnum, meðan Fiski- og samferðslumálaráðið umsitur samferðslu, undir hesum ferðafólkaflutning við skipum. Í hesum føri er tað mest náttúruligt at tað er ráðið, ið hevur við vinnugreinina ferðafólkaflutning, sum tekur tænastuna við á skránni yvir kjarnutænastur.

Eisini kann hugsast, at ein tænasta hevur týdning fyri eina aðra kjarnutænastu. Tænastan ferðafólkaflutningur er Treytað av skipum og havnum sum undirstóðukervi. Eftirlit við skipum hevur tí týdning fyri ferðafólkaflutning. Hvørt eftirlitið harvið blívir ein kjarnutænasta, veldst um ta meting, sum skal gerast sambært stk. 1. Men her er tað Uttanríkis- og vinnumálaráðið, ið má meta um tænastuna skipaeftirlit, jbr. stk. 2.

Hugsast kann eisini, at onkur tænasta dettur uttanfyri málsókinni hjá aðalráðunum (ella at onki aðalráð vil kennast við ábyrgd av tænastuna). Hetta kann til dømis hugsast um málsókjabytið millum landsstýrisfólk ikki er nóg greitt, ella tá nýggjar tænastur koma til, sum málsókjabytið ikki leggur upp fyri, og sum tí kunnu detta niðurímillum. Eitt dømi um hetta seinna kundi verið

vitlíki. Skuldi tað komið fyri, so letur stk. 3 upp fyri, at landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum kann taka avgerð um, at henda tænastan skal metast sum týðandi. Í slíkum fórum verður tænastan sum útgangsstöði sett á yvirlitið yvir kjarnutænastur hjá tí aðalráðnum, sum umsítur nettrygdarmál, utan so at tað er meira nærliggjandi, at tænastan knýtir seg til økið hjá einum øðrum aðalráði, og semja er um tað.

Til stk. 4

Tað áliggur landsstýrisfólkinium at lata Nettrygdardeplinum avrit av yvirlitinum yvir kjarnutænastur, sum aðalráðið varðar av, saman við tí meting sum aðalráðið hefur gjört til tess at staðfesta, at talan er um eina kjarnutænastu. Metingin gevur Nettrygdardeplinum týðandi upplýsingar um, hvørjar vísar landsstýrisfólkið hefur nýtt og lagt dent á, tá tænastan varð roknað sum týðandi.

Tað áliggur eisini landsstýrisfólkinium leypandi at dagfóra Nettrygdardeplilin við möguligum broytingum til skráンna, og at lata Nettrygdardeplinum dagførdu skráнna. Víst verður til viðmerkingarnar til stk. 2 um dagføringar.

Yvirlitið yvir kjarnutænastur kann hava almennan áhuga: fyri tey, sum veita hesar tænastur, tey sum nýta og eru bundin av at móttaka hesar tænastur, og fyri almenningin sum heild. Av trygdarávum kann tó hugsast, at ávísar tænastur ikki eiga at umrøðast alment. Nettrygdardeplilin vil tá gera eina meting, og taka avgerð um, hvört tænastan skal standa í almenna yvirlitinum yvir kjarnutænastur ella ikki. Nettrygdardeplilin kann eisini, um metingin er at tað ger meira skaða enn gagn, taka avgerð um als ikki at gera skráнna alment atkomiliga. Her má atlitið til nettrygdina takast framum almenna áhugan.

Nettrygdardeplilin kann eisini taka stóðu til, hvussu nýgv niður í smálutir almenna yvirlitið yvir kjarnutænastur skal fara. Ávísir upplýsingar kunnu geva möguligari álopsmegi lætt spæl at leypa á hesa tænastuna, og eiga tí ikki at upplýsast.

Nettrygdardeplilin má her gera eina heildarmeting.

Til stk. 5

Landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum kann gera næri reglur um, hvussu tænastur skulu eyðmerkjast. Her verður hugsað um sjálva mannagongdina fyri hvussu tænasturnar verða eyðmerktar, hvat dentur skal leggjast á, jbr. dømini í viðmerkingunum til stk. 2, hvussu metingarstöðið skal skjalfestast o.a.

Endamálið við reglunum er at avklára ivamál, lætta um hjá teimum, sum skulu gera metingarnar, og tryggja eina einsháttáða metingartilgongd.

Landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum kann eisini gera reglur um, hvussu skráin yvir kjarnutænastur skal setast upp, undir hesum hvørjar upplýsingar skulu vera við fyri hvørja einstaka tænastu, hvört skráin skal latast í rokniarki, á pappíri ella á annan hátt. Undir hesum kemur eisini, at landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum kann áseta hvørji skjöl skulu fylgja við skránni yvir kjarnutænastur. Talan kann til dømis vera um næri skjalfesting av sjálvari tænastuni, undir hesum hvussu hon virkar og hvat hon fevnir um, hví hon er týðandi, hvør varðar av tænastuni og hvør er veitari til tænastuna.

Harumframt kann landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum seta krav um, at skráir yvir kjarnutænastur skulu dagførast meira tíðum enn fjórða hvört ár, sum annars er ásett í stk. 2, og

gera nærri reglur um hvat tað merkir, at skráin skal dagførast “eftir tørvi”. Eisini kann landsstýrisfólkið áseta freistir fyrir, nær fyrsta skráin ella eftirfylgjandi dagföringar skulu vera Nettrygdardeplinum í hendi, og onnur viðurskifti, sum kunnu tryggja, at Nettrygdardeplin til hvørja tíð hevur atgongd til eina rættvísandi og góðskutryggjaða skrá yvir kjarnutænastur.

Til § 6

Ásetingin fevnir um kjarnueindir og svarar til Art. 6 í CER direktivinum og Art. 2(2)(3)(4)(5)(7) í NIS2 direktivinum. Endamálið við nettrygdarlógin er at styrkja nettrygdina hjá kjarnueindum, t.e. teimum eindum, sum eru veitarar av kjarnutænastum. Hesar eindir skulu sbrt. § 9 í nettrygdarlógin seta tiltøk í verk til tess at stýra nettrygdarváða, skulu sbrt. §§ 11-13 skipa ferðslu til kreppurakstur, hava sbrt. § 16, 19 og 20 skyldu at fráboða hendingar, og kunnu sbrt. § 36 koma undir yvirvøku, og kjarnueindir koma sbrt. nettrygdarlógin § 55 undir eftirlit av Nettrygdardeplinum.

§ 6 í uppskotinum til nettrygdarlóð ásetir, hvørjar eindir koma undir omanfyrirstandandi skyldur til at fremja ávis tiltøk, fráboða hendingar, kunnu koma undir yvirvøku, og koma undir eftirlit. Hóast endamálið er tað sama sum í NIS2 og CER direktivunum, so eru nøkur frávik gjørd í hvørjar eindir verða fevndar, og hvussu hesar verða útpeikaðar, í mun til nevndu direktiv.

NIS2 direktivið fevnir um veitarar í ES sum hava 50 ella fleiri starvsfólk, og ein javna á minst € 10 mió. (uml. 75 mió. kr.)²⁶³. Nettrygdarlógin hevur ikki eitt slíkt støddarmark, tí mett verður at tað ikki hóskar til viðurskiftini í Føroyum, har eindir, eisini tær sum varða av kjarnutænastum, generelt eru smáar. Tí er onki støddarmark sett inn í § 6.

NIS2 direktivið skynar millum kjarnueindir og týðandi eindir. Høvuðsmunurin er, at kjarnueindir koma undir ex ante og ex post eftirlit, meðan týðandi eindir bert koma undir eitt minni krevjandi ex post eftirlit, sí umrøðuna á bls. 40. CER direktivið hevur hinvegin bert eitt slag av eindum, nevniliða “avgerandi eindir”, og hesar svara til og gerast sjálvvirkandi til kjarnueindir undir NIS2. Kjarnueindir sambært NIS2 hava serliga avgerandi týdning fyrir samfelið og búskapin, meðan týðandi eindir sambært NIS2 hava stóran týdning, men avleiðingarnar, um tær verða raktar av eini hending, verða mettar sum minni álvarsligar enn um kjarnueindir verða raktar²⁶⁴.

Í uppskotinum til nettrygdarlóð er valt bert at hava eitt slag av eindum, kjarnueindir. Kjarnueindir hava í uppskotinum sama týdning sum kjarnueindir í NIS2 og avgerandi eindir í CER direktivinum. Tað merkir, at eindir sum verða fevndar av nettrygdarlógin gerast kjarnueindir, og koma undir bæði ex ante og ex post eftirlit. Nettrygdardeplin kann kortini útinna sítt eftirlit sum eitt váðagrundað eftirlit. Tað merkir, at eindir, har avleiðingarnar av eini hending kunnu vera størri, koma meira týðum ella gjøllari undir eftirlit, enn eindir har avleiðingarnar av eini hending eru smærri.

NIS2 direktivið áleggur eindum, sum annaðhvort eru kjarnueindir ella týðandi eindir, til sjálvar at skráseta seg hjá myndugleikunum²⁶⁵. Hendan tilgongdin hevur verið fyrir atfinningum, tí tað

²⁶³ NIS2, Art. 2 stk. 1.

²⁶⁴ NIS2 preambul 15 og 16.

²⁶⁵ NIS2 Art. 3 stk. 3 og stk. 4, Art. 27 stk. 2 og stk. 3, og Preambul 28.

er upp til einstóku eindina sjálva at finna útav, um hon er ein kjarnueind ella týðandi eind. Tað skapar óvissu hjá eindum.

Her leggur nettrygdarlógin upp til, at tað er Nettrygdardeplin, sum út frá einum yvirliti yvir kjarnutænastur greinar hvørjar eindir veita hesar tænastur, og út frá tí metir um hvørjar av hesum eindum skulu metast at vera kjarnueindir, sbr. § 6 stk. 4. Á tann hátt minkar óvissan hjá eindum um hvört tær koma undir lógina sum kjarnueind ella ikki. Samstundis verður mett, havandi støddina á Føroyum í huga, at tað er ein yvirkomilig uppgáva hjá Nettrygdardeplinum at eyðmerkja kjarnueindir.

Hetta svarar samstundis til, hvussu avgerandi eindir verða tilnevndar sambært CER direktivinum, men víkir sum nevnt frá NIS2 direktivinum, har eindir sjálvar skulu meta um, og lata seg skráseta.

Nettrygdardeplin kann tó krevja, at eindir lata seg skráseta hjá Nettrygdardeplinum, og at tær leypandi boða frá broytingum, sbr. § 23. Men hetta merkir ikki, at eindin harvið gerst ein kjarnueind. Til tess krevst at Nettrygdardeplin boðar eindini frá, at hon verður mett sum ein kjarnueind.

ES direktivini leggja ikki beinleiðis upp til eitt sektorábyrgdarbýti, men letur tað upp til tað einstaka limalandið at tilnevna ein ella fleiri skikkaðar myndugleikar at hava ábyrgd av nettrygd, og fyri eftirlits- og handhevjutiltökum móttvegis kjarnueindum og týðandi eindum²⁶⁶. Velur eitt land at tilnevna fleiri skikkaðar myndugleikar, skal ein tilnevnist sum felags kontaktpunkt (*single point of contact*) fyri limalandið. Uppskotið til fóroyska nettrygdarlógs leggur upp til bert at hava ein skikkaðan myndugleika innan nettrygd, nevniliga Nettrygdardeplin. Tískil er tað í uppskotinum til nettrygdarlógs eisini bert ein myndugleiki sum útteikar, skrásetir, og hevur eftirlit við kjarnueindum.

Til stk. 1, nr. 1

Samsvarandi NIS2²⁶⁷, so ásetir stk. 1, at fjarskiftisveitarar, skikkaðir álitistænastuveitarar og toppokisnavnafyrisitarar eru kjarnueindir. Tað sama eru aðrir veitarar, um teir eru einasti veitari í Føroyum av einari kjarnutænastu, ella teir eru veitarar av eini kjarnutænastu, og ólag í tænastuni sum eindin veitir, kann elva til systemiskan váða.

Ein fjarskiftisveitari er ein veitari, ið hevur loyvi sambært § 4 í lögtingslög nr. 72 frá 22. mai 2015 um fjarskifti, við seinni broytingum. Í lötuni (des. 2024) eru 15 fjarskiftisveitarar í Føroyum.

Havandi í huga, at nógvir av hesum eru smærri fjarskiftisveitarar, ofta við avmarkaðum tænastuúrvali og har virksemið fer fram í einum avmarkaðum landafrøðilignum øki í Føroyum, soleiðis at eitt týðandi ólag á teirra veiting ikki nervar samfelagið sum so, so kann vera skynsamt, at hesir smáu veitarar ikki gerast kjarnueindir kortini.

Lagt er her upp fyri, at landsstýrisfólkid kann geva undantök, annaðhvort við í einum ítokilignum máli at loyva undantaki sambært § 2 stk. 2, ella við at gera nærrí reglur sambært §

²⁶⁶ NIS2 Art. 8.

²⁶⁷ NIS2, art. 2 stk. 2.

6 stk. 5 um nær ein eind er fevnd av stk. 1, undir hesum reglur ið loyva Nettrygdardeplinum at gera undantøk.

Til stk. 1, nr. 2

Ein skikkaður álitistænastuveitari²⁶⁸ er ein veitari av eini álitistænastu, sum lýkur krøvini í nettrygdarlögini, § 4 nr. 22, samaber § 4, nr. 2 og 3.

Ein álitistænasta²⁶⁹ er ein tænasta sum lýkur krøvini í § 4 nr. 2. Í stuttum er ein álitistænasta ein tænasta, sum veitir einum brúkara trygd fyri at elektroniskar undirskriftir, innsigli, tíðarstempul, elektroniskt innskrivaðar avhendingartænastur og sertifikat við tilknýti til hesar tænastur eru sonn. Tænastan skal soleiðis skapa álit og trúvirði. Samleikin hjá Talgildu Føroyum er sum útgevari av elektroniskum sertifikatum eitt dømi um eina álitistænastu.

Talgildu Føroyar eru eitt dømi um ein álitistænastuveitara sbrt. § 4 nr. 3.

Ein skikkaður álitistænastuveitari er ein, sum lýkur krøvini í § 5 nr. 22.

Ein elektronisk undirskrift er ein álitistænasta, og er sum navnið sigur, ein elektronisk útgáva av eini undirskrift sum skal sanna, at eitt skjal stavar frá tí sum hevur undirskrivað tað. Undirskriftin er í hesum føri elektroniskar dátur, sum eru knýttar at ella logiskt sambundnar við aðrar dátur (skjalið), og sum undirskrivarin nýtir til at skriva undir. Eitt forrit skapar, verifiserar²⁷⁰ og validerar²⁷¹ elektronisku undirskriftina. Forritið í hesum førinum kann til dømis vera norska Signicat, sum ger elektronisku undirskriftina, og Samleikin, sum våttar yvir fyri Signicat, at persónurin, sum undirskrivar, er tann hann gevur seg út fyri at vera.

Eitt elektroniskt innsigli er ein álitistænasta. Tað bindir vanliga eina løgfrøðiliga eind, og verður m.a. nýtt til at tryggja, at skjöl ella upplýsingar stava frá eindini, og ikki eru broytt eftir útgávu. Hetta skal síggjast í mun til eina elektroniska undirskrift, sum eyðmerkir og bindur ein persón, tá hann undirskrivar elektroniskt á til dømis ein sáttmála.

Eitt elektroniskt tíðarstempul er ein álitistænasta. Talan er um eina elektroniska tíðarfesting, eitt nú til at våtta nær eitt skjal varð undirskrivað, nær ein flying í netbankanum varð framd, ella innan *blockchain* tøknina, til tess at tíðarfesta transaktiónir elektroniskt osv.

Ein elektroniskt innskrivað avhendingartænasta er ein álitistænasta. Tað, sum eyðkennir tænastuna er, at bæði sendari og móttakari fáa prógv fyri, at eitt skjal ella upplýsing varð send og móttikin eitt ávíst tíðspunkt. Hetta er eins og eitt innskrivað bræv, har sendarin eisini fær vissu fyri, at móttakarin hevur undirritað at hann hevur móttikið brævið. Hetta kann vera hent, um ein advokatur til dømis sendir eitt skjal til ein móttakara, og har tað hevur týdning, at skjalið kemur móttakara til kunningar innan eina ávísa freist, og at hetta eftirfylgjandi kann prógvast.

²⁶⁸ Á enskum: “*trust service provider*”. NIS2, art. 6 nr. 25 og art. 2, stk. 2 litra a) ii), og eIDAS art. 3 nr. 19.

²⁶⁹ Á enskum: “*trust service*”. NIS2, art. 6 nr. 24. eIDAS, art. 3 nr. 16.

²⁷⁰ Verifiserar at undirskriftin er framleidd rætt, tvs. fylgir teimum forskriftum ella reglum sum hon skal. Talan er um eina tekniska próvførslu.

²⁷¹ Validerar at undirskriftin er gildug, tvs. at elektroniska prógvið (*certificate*) er útgivið av einum (skikkaðum) álitistænastuveitara, at elektroniska prógvið framvegis er galldandi og ikki útgingið osv.

Eitt elektroniskt sertifikat er grundarlagið fyrir nógvum álitistænastum. Sertifikatið verður nýtt til samgilding (*authentication*) og våttar, at veitarin, ið gevur út sertifikatið, hefur álit á, at tann, sum biður um sertifikatið, er tann viðkomandi sigur seg vera.²⁷² T.d. at talan er um ein ávísan persón, eina ávísa eind ella eina ávísa tænastu. Sertifikat eru soleiðis grundarlagið undir nógvum elektroniskum álitistænastum. Eitt sertifikat fyrir eina elektroniska undirskrift våttar soleiðis, at ein likamligur persónur er tann hann, gevur seg út fyrir at vera²⁷³. Samleikin er dömi um eina tænastu, sum útgevur elektronisk sertifikat.

Løgtingslög um elektroniska undirskrift²⁷⁴ regulerar elektroniskar undirskriftir og lyklamiðstøðir, sum geva út prógv til elektroniskar undirskriftir, í Føroyum. Ein elektronisk undirskrift, sum lýkur krövini í løgtingslög um elektroniska undirskrift, hefur sama rættarvirkna sum vanlig handskrivað undirskrift, sbr. løgtingslög um elektroniska undirskrift, § 14.

Løgtingslög um elektroniskar undirskriftir byggir á ES direktiv 1999/93 um ein felags samveldiskarm kring elektroniskar undirskriftir. Hetta direktivið varð sett úr gildi, tá ið eIDAS fyriskipanin²⁷⁵ varð sett í gildi í 2014. Løgtingslógin um elektroniska undirskrift er kortini ikki dagförd, og undirskriftir sambært løgtingslóginí kunnu tískil ikki viðurkennast í ES, ið krevur, at elektroniskar undirskriftir skulu lúka krövini í eIDAS fyriskipanini.

Fjarskiftiseftirlitið hevur eftirlit við lóginí um elektroniskar undirskriftir, sbr. §§ 17-23. Eftirlitið hevur onga játtan til endamálið, og ongar reglur eru gjørdar um fíggung sambært § 23 í lóginí. Lógin er ikki tíðarhóskandi, og onki virkandi tjóðareftirlit er sostatt við elektroniskum undirskriftum í Føroyum.

Ein aðalhugsan aftanfyri eIDAS er, at umframt limalondini so skulu triðjalond, sum lúka krövini í eIDAS kunna nýta sínar álitistænastur upp móti tænastum í ES, og øvugt. Tað merkir, at eitt nú brúkarar av Samleikanum skulu kunna brúka samleikan, tá teir brúka tænastur í ES londum. Hetta hevur sum fortreyt eina avtalu millum Føroyar og ES, jbr. eIDAS art. 14. Ein slík avtala kann gerast, um fóroyska álitistænastan lýkur krövini í eIDAS, og er treytað av, at álitistænastur í ES eisini verða góðkendar í Føroyum. Ongin avtala er í lötuni millum Føroyar og ES um hesi viðurskifti.²⁷⁶

Samleikin verður nýttur til samgilding (*authentication*), undir hesum saman við elektroniskari undirskrift frá norska Signicat²⁷⁷, at undirskriva elektroniskt í ymiskum høpi.

²⁷² Tøkniliga merkir hetta, at almenni lykilin í sertifikatinum saman við eyðkennunum sum eru partur av sertifikatumbønnini, eru røtt og kunnu brúkast til at eyðmerkja tann sum hefur umbiðið sertifikatið.

²⁷³ Sbr. eIDAS art. 3 nr. 14.

²⁷⁴ Løgtingslög nr. 74 frá 25. mai 2009 um elektroniska undirskrift, sum broytt við løgtingslög nr. 31 frá 9. mars 2023.

²⁷⁵ EU 910/2014

²⁷⁶ Í desember 2024 voru danskar álitistænastur góðkendar í 21 ES-londum (kelda: <https://eidas.ec.europa.eu/efda/browse/notification/eid-chapter-contacts/DK>), svenskar í 25 limalondum (kelda: <https://eidas.ec.europa.eu/efda/browse/notification/eid-chapter-contacts/SE>).

²⁷⁷ Norska Signicat er góðkent av spanska Ministry of Digital Transformation sum *Trust Service Provider* av elektroniskum undirskriftum, og av norska fjarskiftiseftirlitinum, NKOM, sum *Trust Service Provider* av tíðarstemplum, sbr. <https://eidas.ec.europa.eu/efda/trust-services/browse/eidas/tls/search/name?searchCriteria=U2lnbmljYXQ%3D.>, og <https://www.signicat.com/security-and-compliance>.

Á Vanganum²⁷⁸, ið savnar talgildar tænastur hjá almennum stovnum, kommunum og ávísum felögum, verður Samleikin nýttur til samgilding í sambandi við innritan.

Á Vanganum er eisini atgongd til Mínboks, sum er tryggur elektroniskur postur, sbr. løgtingslög um Mínboks²⁷⁹. Til ber eisini at geva fulltrú við Samleikanum til ávísar tænastur á Vanganum, og at undirskriva eigaraskifti av afkórum.

Skjáttan, ið hýsir talgildum koyrikorti²⁸⁰ og samleikakorti, nýtir eisini Samleikan til samgilding. Samleikin tryggjar, at koyrikortið ella samleikakortið, ið verður víst, eisini hoyrir til tann persónin, sum ritar inn við samleikanum.

Annars eru nógvir stovnar og fyritókur sum nýta Samleikan²⁸¹: Tinglysingin, fólkayvirlitið, Økisnavn, TAKS (Borgaragluggin, Vinnugluggin o.a.), peningastovnarnir (netbankin og lønarportalurin), Mín rokning, tryggingar- og lívstryggingarfeløg, SEV, Tórshavnar kommuna (dagstovnapláss), Skráseting Føroya (roknskapir og eigaraskrá), Apoteksverkið, Føroya Tele, ja sjálvt koronapassið nýtti Samleikan. Samleikin verður eisini nýttur til samgilding, um ein ynskir at undirskriva skjøl elektroniskt við Signicat, umvegis skipanina Skriva hjá Klintra²⁸².

Kt-loysnin, Samleikin, er regulerað í løgtingslög um talgildan samleika²⁸³, ið er karmur um virksemið hjá Samleikanum²⁸⁴. Lógaruppskotið til løgtingslóbina lýsir munin millum løgtingslög um talgildan samleika og løgtingslög um elektroniska undirskrift soleiðis: tann fyrra regulerar løgfroðiligu karmarnar fyri ítökiligu kt-loysnina Samleikan, meðan løgtingslög um elektroniska undirskrift er at meta sum ein yvirskipað lög, sum ásetir karmarnar fyri krøv til elektroniskar undirskriftarloysnir og lyklamiðstøðir, undir hesum eisini Samleikan. Hugtakið elektronisk undirskrift er tøknineutralt, meðan talgild undirskrift er ein elektronisk undirskrift, sum er grundað á PKI (*public key infrastructure*)²⁸⁵.

Sambært § 3 í løgtingslög um talgildan samleika hevur ein elektronisk undirskrift við talgildum samleika sama rættarvirkna sum ein handskrivað undirskrift, uttan so at tað í ítökiligum fóri eru onnur lógarásett formkrøv til undirskriftina. Lógin hevur ongar ásetingar um nettrygd²⁸⁶. Sambært § 12 kann landsstýrismaðurin gera avtalur við onnur lond og samveldi um viðurkenning og brúk av samleikanum og líknandi samleikaloysum hjá hvør øðrum. Ongin slík avtala er gjørd.

²⁷⁸ www.vangin.fo.

²⁷⁹ Løgtingslög nr. 68 frá 22. Mai 2023 um almennu talgildu postskipanina Mínboks.

²⁸⁰ Sbr. kunngerð nr. 129 frá 26. september 2018 um koyrikort og koyrifrálæru, v. seinni broytingum, § 3c.

²⁸¹ Yvirlit yvir stovnar sum nýta Samleikan er at finna her: <https://innrita.samleiki.fo/metadata.xml>.

²⁸² www.skriva.klintra.fo. Klintra upplýsir undir “ofta settir spurningar” at skipanin er ES-góðkend. Hetta má byggja á eina misskiljing, tí ongin avtala er millum Føroyar og ES á hesum øki. Signicat, sum framleiðis elektronisku undirskriftina, er norskt, og tískil ein partur av EBS. Men samgildingin av undirskriftini fer fram umvegis Samleikan, og samleikin er ikki ein skikkað álitistænasta (Qualified Trust Service) í eIDAS merking, og tí er ivasamt um ein undirskrift sum byggir á samgildi við Samleikanum er galldandi í ES.

²⁸³ Løgtingslög nr. 69 frá 9. mai 2019 um talgildan samleika, við seinni broytingum.

²⁸⁴ Løgtingsmál nr. 160/2018: “Uppskot til løgtingslög um talgildan samleika”, pkt. 1.2 á bls. 8.

²⁸⁵ Uppskot til løgtingslög um talgildan samleika, viðmerking til § 2, nr. 6 á bls. 21.

²⁸⁶ Landsstýrismaðurin kann sambært almennu viðmerkingunum, bls. 16, við heimild í § 9 m.a. áseta reglur um trygd. Í ítökiligu viðmerkingunum til § 9, bls. 26, verður trygd fyri tænastuveitarar sum knýta talgilda samleikan til sínar tænastur, nevnd. Onki verður nevnt um nettrygd sum so. Tað er soleiðis eitt sindur ógreitt, hvat er fevnt av § 9, og landsstýrismaðurin hevur ikki ásett slike reglur um trygd.

Samleikin verður góðskuskoðaður sambært ETSI 319 411-1 standardinum²⁸⁷, Part 1²⁸⁸, ið ásetir grundleggjandi tókni- og trygdarkrøvini til útgevarar av sertifikatum til álitistænastur²⁸⁹. Hetta eru grundleggjandi krøv (*baseline* krøv) sum allir álitistænastuveitarar, skikkaðir eins væl og ikki-skikkaðir, skulu lúka. At Samleikin livir upp til ETSI 319 411-1 standardin merkir, at hann eisini í tí stóra og heila livir upp til tókni- og trygdarkrøvini í eIDAS fyriskipanini til útgevarar av sertifikatum. Skal Samleikin gerast útgevari av skikkaðum sertifikatum (*Qualified Certificates*) sambært eIDAS, skal hann harumframt lúka krøvini í ETSI 319 411-2. Til tess krevst m.a. at veitarin er undir eftirlitið av einum nationalum eftirlitsstovni, hevur skyldur at fráboða trygdarbrot, hevur fingið álagt ávísar skyldur um endurgjaldsábyrgd, kann verða álagdur revsing fyri brot samsvarandi teimum í eIDAS v.m.

NIS2 direktivið setti við virknaði pr. 18. oktober 2024 úr gildi grein 19 í eIDAS fyriskipanini, ið snýr seg um trygdarkrøv til álitistænastuveitarar²⁹⁰. Tískil verða tað NIS2 trygdarkrøvini, sum álitistænastuveitarar í ES frameftir skulu liva upp til²⁹¹. Við tað, at nettrygdarlógin byggir á NIS2, skal Samleikin frameftir liva upp til tilsvvarandi krøv sum sambært NIS2 í ES.

Sambært NIS2²⁹² eru tað bert “skikkaðir” álitistænastuveitarar (*qualified trust service providers*), sum eru kjarnueindir. Aðrir álitistænastuveitarar eru í útgangsstøðinum ikki at meta sum kjarnueindir í ES.

Ein skikkaður álitistænastuveitari er ein, sum veitir eina ella fleiri álitistænastur og er tilhevndur at vera “skikkaður” álitistænastuveitari av sínum eftirlitsmyndugleika²⁹³. Eitt slíkt krav um tilnevning frá eftirlitsmyndugleikanum til tess at gerast skikkaður álitistænastuveitari er ikki í løgtingslög um elektroniska undirskrift, og løgtingslög um talgildan samleika umrøður ikki spurningin.

Til stk. 1, nr. 3

Toppøkisnavnfyrisitarar²⁹⁴ eru eru eindir, sum fyrisita toppøkisnøvn, t.e. til dømis “.com”, “.uk”, “.dk” ella “.fo”. Talan er um ovasta lag í økisnavnaskipanini. Tað er ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) ið stýrir toppøkisnøvnum, og sum hevur knýtt ccTLD .fo til Føroyar.

Landsstýrið hevur valt eitt ráð at vera ccTLD (Country Code Top Level Domain) umsитари. FO-ráðið hevur ábyrgdina av at umsita og brúka ccTLDið .fo.

²⁸⁷ ETSI stendur fyri “European Telecommunications Standards Institute”.

²⁸⁸ ETSI 319 411 hevur 2 partar. Fyrri partur, 319 411-1, eitur *General requirements for the policies: NCP and NCP+*. Seinni partur, 319 411-2, eitur *“Requirements for trust service providers issuing EU qualified certificates”*. Samleikin er góðskuskoðaður eftir fyrra partinum, ikki tí seinna, og er tí góðkendur sum *non-qualified trust service* viðvíkjandi útgávu av PKI sertifikatum.

²⁸⁹ Sí <https://www.talgildu.fo/loysnir/samleikin/um-samleikan>“ og “<https://talgildu.cdn.fo/savn/2702/ets-070.pdf?t=97&s=dLQLF4P7KWakw725f78BotStwQ8>“.

²⁹⁰ Restin av eIDAS direktivinum, undir hesum grein 25 um krøv til skikkaðar álitistænastuveitarar, er tó framvegis gallandi.

²⁹¹ Sí NIS2 direktivið, preambul 92-94.

²⁹² NIS2, art. 6 nr. 27.

²⁹³ NIS2 art. 6 nr. 27 og eIDAS art. 3(20).

²⁹⁴ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra a) iii).

Økisnavn .fo er fevt av netøkisnavnalógin²⁹⁵. Ávís krøv eru í lögini, § 10, um skyldu at tryggja støðugan, tryggan og óslitnan rakstur av økisnøvnum. Nærri krøv hesum viðvíkjandi eru ásett í kunngerð nr. 135 frá 22. september 2021 um internetøkisnavnið .fo, undir hesum at umsitarí av økisnavn.fo skal vera góðkendur sambært ISO 27001, sum í høvuðsheitum svarar til tøkniligu krøvini í NIS2. Økisnøvn eru undir eftirliti av Fjarskiftiseftirlitinum²⁹⁶.

Sambært nettrygdarlógin verður økisnavn.fo kjarnuveitari, og skal harvið lúka krøvini og yvirhalda skyldurnar í nettrygdarlógin, og kemur í mun til nettrygd undir eftirlit av Nettrygdardeplinum.

Til stk. 1, nr. 4

Kjarnutænastur verða ásettar sbrt. § 5 í nettrygdarlógin. Um ein veitari er einasti veitari í Føroyum av eini kjarnutænastu, so gerst hann kjarnuveitari. Dømi um kjarnutænastur, sum koma undir stk. 1, nr. 4, eru ávikavist elveiting, har SEV er einasti veitari av el til brúkarar í Føroyum; posttænastur, har Posta er einasti veitari av posttænastum í Føroyum; ella Samleikin, ið er einasti veitari av samgilding í Føroyum. Hetta undir tí fortreyt, at ávikavist elveiting og postur og samgilding verða mettar sum kjarnutænastur av avvarðandi landsstýrisfólk.

Til stk. 1, nr. 5

Um eitt ólag á eini kjarnutænastu kann føra við sær systemiskan váða²⁹⁷, so gerst eindin kjarnuveitari. Við systemiskan váða skilst ein váði, har ein hending kann spjaða seg til aðrar geirar og til samfelagið alt, og harvið kann leggja stórar partar av samfelagnum lamið. Um eitt elverk heldur uppat at virka, kann tað skapa ein ójavnvág í elveitingrskipanini, sum ger, at hon øll heldur uppat at virka, og tað fær avleiðingar fyri alt samfelagið. Um ein banki fer av knóranum, kann tað seta aðrar peningastovnar og fyrítókur í váða, tað kann minka um áltið á peningastovnar, og trupulleikin kann gerast so stórur, at tað ávirkar alt samfelagið og kantska leggur tað lamið. Serkenni fyri systemiskar váðar er, at teir byrja í einum avmarkaðum parti og so spjaða seg til aðrar samambundnar partar. Ein at síggja til avmarkað hending kann soleiðis spjaða seg og fáa avleiðingar, sum kantska - kantska ikki - vóru til at gjøgnumskoða frammanundan.

Til stk. 2

Um almennir stovnar, undir hesum stovnar hjá landinum, kommunur, kommunalar eindir ella kommunal samstørv veita kjarnutænastur sambært § 5, og ein hending kann elva til týðandi ólag sambært § 7, so gerast tær kjarnueindir.

Hvørjir almennir stovnar talan verður um, veldst um hvørjar tænastur, sum avvarðandi landsstýrisfólk hevur útpeikað at vera kjarnutænastur sambært § 5 í uppskotinum til nettrygdarlög. Vist verður til viðmerkingarnar til § 5. Sum nærliggjandi dømi kunnu tó nevnast skattauppkrevjing, útgjalding av lønum til fólk í starvi hjá tí almenna ella kommunum, communal vatnveiting, burturbeining av burturkasti, havnir, elveiting, sjúkrahús osv.

²⁹⁵ Løgtingslög nr. 56 frá 4. mai 2021 um økisnøvn á internetinum.

²⁹⁶ Økisnavnalógin, § 18.

²⁹⁷ NIS2 Art. 2 stk. 2, litra d).

Teir stovnar, sum veita hesar tænastur, gerast kjarnueindir uttan so, at teir verða undantiknir av landsstýrisfólkinum í nettrygdarmálum, jbr. § 6 stk. 5, samanber § 2 stk. 2.

Til stk. 3

Umframt eindirnar av tí slagi sum beinleiðis eru nevndar í ella koma undir stk. 1 og 2, so kann ein eind gerast kjarnueind, um hon lýkur treytirnar í stk. 3, um at hon fyri tað fyrsta veitir eina kjarnutænastu, jb. § 5, og at ein hending, sum allýst í § 4, nr. 11, kann elva til týðandi ólag annaðhvort á veitingar av kjarnutænastum hjá eindini sjálvari, ella á kjarnutænastuveitingar í øðrum vinnugeirum.

Um eindin er einasti veitari í Føroyum av eini kjarnuveiting, so gerst hon longu kjarnuveitari eftir § 6 stk. 1, nr. 4. Í § 6 stk. 3 tosa vit soleiðis um veiting av kjarnutænastum, har tað eru fleiri veitarar av tænastuni.

Sum dömi har tað eru fleiri veitarar, so er í dag tvey oljufelög, sum lata olju til húsarhald. Tað er neyvan ivi um, at talan er um eina sera týðandi tænastu. Spurningurin, hvort talan er um eina kjarnutænastu má takast eftir ásetingunum í § 5. Men er talan um eina kjarnutænasta, so er tað Nettrygdardardepilin ið skal meta um, hvort annað ella bæði oljufelögini eru kjarnueindir. Hetta veldst um hvort eitt ólag á veitingina hjá øðrum ella báðum oljufeløgunum má metast sum eitt týðandi ólag sbrt. § 7. Hetta er ein meting sum Nettrygdardardepilin má gera í felag við oljufelögini. Handan meting verður nærrí viðgjord í viðmerkingunum til § 7.

Onnur dömi, har tað eru fleiri veitarar, kunnu vera fraktflytningur millum lond, ferðamannaflutningur millum lond osv.

Til stk. 4

Nettrygdardardepilin fær við hesum heimild til at avgera, hvørjar eindir lúka krøvini fyri at gerast kjarnueindir. Talan er um eina meting sum Nettrygdardardepilin skal gera. Hetta fylgir í høvuðsheitum CER direktivinum, art. 6, tó í tí líki, sum er ásett í stk. 1 - 3 í nettrygdarlóginí.

Kemur Nettrygdardardepilin til ta niðurstøðu, at eindin er kjarnueind, verður hetta fráboðað leiðsluni á eindini, við eini freist fyri, nærr eindin skal lúka krøvini í Nettrygdarlóginí.

Er eindin ikki samd í niðurstøðuni, ber til at kæra avgerðina til landsstýrisfólkið í nettrygdarmálum, jbr. § 62. Ein slík kæra hevur ikki steðgandi virknað, men vanliga vil Nettrygdardardepilin tá hann útteikar eina eind at vera kjarnueind, áseta eina freist fyri nærr eindin skal liva upp til krøvini í nettrygdarlóginí.

Til stk. 5

Landsstýrisfólkið fær her heimild, um neyðugt, at gera reglur, sum kunnu tryggja, at eindir verða útteikaðar á einum einsháttadum grundarlagi. Eisini kann landsstýrisfólkið í reglunum nágrena, hvat skal skiljast við hugtökini í lóginí, og geva ávísum eindum ella slagi av eindum undantak frá at gerast kjarnueindir, jbr. § 2 stk. 2.

Við tað at kjarnueindir helst eru á ymiskum støði, hvat nettrygd viðvíkir, kann vera neyðugt at geva summum eindum eina tillagingartíð, har tær byggja upp førleikar og seta tiltøk í verk sambært lóginí. Reglurnar, sum landsstýrisfólkið kann gera, kunnu bæði vera um vegleiðandi tíðarfrestir, og um hvørji viðurskifti dentur skal leggjast á, tá ein tillagingartíð verður loyvd sbrt. stk. 4.

Uttanríkis- og vinnumálaráðið, 20. desember 2024

Høgni Hoydal
landsstýrismaður

/ Herálvur Joensen

Yvirlit yvir fylgiskjöl:

Fylgiskjal 1:

Fylgiskjal 2:

Fylgiskjal 3:

Bibliography

- European Commission. (2001). *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Network and Information Security: Proposal for A European Policy Approach, COM(2001)298final 6.6.2001.* Brussels: European Commission.
- European Commission. (2006). *Communication from the Commission on a European Programme for Critical Infrastructure Protection, COM(2006) 786 final, 12.12.2006.* Brussels: European Commission.
- European Commission. (2019, July 23). *Commission Staff Working Document Evaluation of Council Directive 2008/114 on the Identification and Designation of European Critical Infrastructure and the Assessment of the Need to Improve Their Protection.* Retrieved from www.celis.institute: https://www.celis.institute/wp-content/uploads/2020/07/20190723_swd-2019-308-commission-staff-working-document_en.pdf
- European Council. (2005, March 16). Council Framework Decision 2005/222/JHA of 24 February 2005 on attacks against information systems. *Official Journal of the European Union*, pp. 67-71.
- European Council. (2008). Council Directive 2008/114/EC of 8 December 2008 on the identification and designation of European critical infrastructures and the assessment of the. *Official Journal of the European Union*, 75-82.
- European Parliament and Council. (2002, April 24). Directive 2002/21/EC of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive). *Official Journal of the European Communities*, pp. 33-50.
- European Parliament and Council. (2004, March 13). Regulation (EC) No 460/2004 of 10 March 2004 establishing the European Network and Information Security Agency. *Official Journal of the European Union*, pp. 1-11.
- European Parliament and Council. (2009, December 18). Directive 2009/140/EC of 25 November 2009 amending Directives 2002/21/EC, 2002/19/EC and 2002/20/EC. *Official Journal of the European Union*, pp. 37-69.
- European Parliament and Council. (2016, July 6). Directive (EU) 2016/1148 of 6 July 2016 concerning measures for a high common level of security of network and information systems across the Union (NIS Directive). *Official Journal of the European Union*, pp. 1-30.
- European Parliament and Council. (2019, April 17). Regulation (EU) 2019/881 of 17 April 2019 on ENISA (the European Union Agency for Cybersecurity) and on information and communications technology cybersecurity certification and repealing Regulation (EU) No 526/2013 (Cybersecurity Act). *Official Journal of the European Union*, pp. 15-69.
- European Parliament and Council. (2022). Regulation (EU) 2022/2554 of 14 December 2022 on digital operational resilience for the financial sector and amending Regulations (EC) No 1060/2009, (EU) No 648/2012, (EU) No 600/2014, (EU) No 909/2014 and (EU) 2016/1011. *Official Journal of the European Union*, 1-79.
- European Parliament and Council. (2022a). Directive (EU) 2022/2555 of 14 December 2022 on measures for a high common level of cybersecurity across the Union, amending Regulation 910/2014 and Directive 2018/1972, repealing Directive 2016/1148 (NIS2). *Official Journal of the European Union*, 80-152.
- European Parliament and Council. (2022b). Directive (EU) 2022/2557 of 14 December 2022 on the resilience of critical entities and repealing Council Directive 2008/114/EC. *Official Journal of the European Union*, 164-198.